

פקודת מס הכנסה *

ח ל ק א': פ ר ש נ ו ת

1. בפקודה זו -

"אדם" - לרבות חברה וחבר בני-אדם, כהגדרתם בסעיף זה;
 "אחוזת-בית", בשטח עירוני - כמשמעותה בפקודת מס הרכוש העירוני, 1940¹;
 "בנין תעשייתי", בשטח שאינו עירוני - כמשמעותו בפקודת מס הרכוש החקלאי, 1942²;
 "הכנסה חייבת" - סך כל הכנסתו של אדם מן המקורות המפורשים בסעיף 2, שנשתייר
 לאחר כל הניכויים, הקיזוים והפטורים שהותרו לפי פקודה זו;
 "הכנסת עבודה" - הכנסה לפי סעיף 2 (2);
 "חבר בני אדם" - כל גוף ציבורי, מואגד או מאוחד, וכל חברה, אגודת אחים, חברותה
 או התאחדות, בין שהן מואגדות ובין שאינן מואגדות;
 "חברה" - חברה שהואגדה או שנרשמה על פי כל דין ב-רְתוּקָה בישראל או במקום אחר,
 לרבות אגודה שיתופית;
 "תושב ישראל" או "תושב" -

לגבי חבר בני-אדם - חבר שהשליטה על עסקיו וניהולם מופעלים בישראל;
 לגבי יחיד - יחיד היושב בישראל, ואינו נעדר ממנה אלא העדרי-ארעי שהם לדעת
 פקיד השומה סבירים ואין בהם לסתור טענת אותו יחיד כי הוא יושב בישראל;
 "תושב-חוק" - מי שאינו תושב ישראל;

"מס הכנסה" או "מס" - בין מס הכנסה ובין מס חברות המוטלים על פי פקודה זו;
 "משלח-יד" - מקצוע וכל משלח-יד אחר שאיננו עסק;

"בישום" - אדם החייב לשלם מס הכנסה;

"נציב" - הנציב שנתמנה לפי סעיף 229, לרבות סגן הנציב;

"עסק" - לרבות מסחר, מלאכה, חקלאות או תעשייה;

"פסולי-דין" - קטין, שוטה, חולה-רוח וכל שאינו כשר לפעולה משפטית;

"פקיד שומה" - פקיד ששר האוצר הרשה לשום לפי פקודה זו, לרבות עוזר פקיד שומה
 או גובה ראשי שהנציב הרשה אותם בכתב לשמש בסמכות פלונית של פקיד שומה לפי
 פקודה זו, או למלא תפקיד פלוני מתפקידיו; מינויים של פקיד שומה, של עוזר פקיד
 שומה וגובה ראשי שהורשו כאמור יפורסם ברשומות;

"קרקע", בשטח עירוני - כמשמעותה בפקודת מס הרכוש העירוני, 1940;

בשטח שאינו עירוני - כמשמעותה בפקודת מס הרכוש החקלאי, 1942;

"ריבית על איגרות חוב" - ריבית שגוף מואגד חייב לשלם לפי איגרת חוב או לפי שטר
 נאמנות על איגרת חוב, או מכוחם, בין בצורת משכנתה ובין בצורת מסמך או תעודה
 מסוג אחר שיש בהם הודאה בכתוב;

"רְשוּת מְקוּמִית" - עירייה, מועצה מקומית או רשות אחרת כיוצא באלה, שנתכוננה לפי
 כל חוק ב-רְתוּקָה אותה שעה המורה על הקמתן של רְשוּתוֹת שְלִטוֹן מְקוּמִיתוֹת, ולרבות
 אגודה שיתופית וכל גוף אחר הממלאים אותה שעה תפקידה של רְשוּת מְקוּמִית;

"שטח עירוני" - שטח שחייבים בו לשלם מס רכוש עירוני לפי פקודת מס הרכוש העירוני, 1940;
 "שנת מס" - תקופת שנים עשר חודש שתחילתה באחד באפריל 1954 וכל תקופת שנים
 עשר חודש שלאחריה.

¹ ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1578, עמ' 93; ע"ר 1948, תוס' 1 מס' 1657, עמ' 5; ע"ר תש"ח, תוס' א'

מס' 23, עמ' 67; ס"ח 21, תש"ס, עמ' 161; ס"ח 108, תשי"ב, עמ' 298; ס"ח 135, תשי"ג, עמ'

169; ס"ח 162, תשוי"ד, עמ' 166; ס"ח 178, תשמ"ו, עמ' 58; ס"ח 206, תשמ"ו, עמ' 82; ס"ח

223, תשי"ו, עמ' 79; ס"ח 262, תשי"ה, עמ' 197; ס"ח 307, תש"ד, עמ' 30; ס"ח 316, תש"ד,

עמ' 89; ס"ח 239, תשכ"א, עמ' 36.

² ע"ר 1940, תוס' 1 מס' 1065, עמ' 218.

ע"ר 1942, תוס' 1 מס' 1182, עמ' 9.

פרק ראשון : המקור

מקורות הכנסה

2. מס הכנסה יהא משתלם, בכפוף להוראות פקודה זו, לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים להלן, על הכנסתו של אדם שנצמחה, שהופקה, או שנתקבלה בישראל ממקורות אלה:

(1) השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח-יד שעסקו בו תקופת זמן כלשהי, או מעסקה או מעסק אקראי בעלי אופי מסחרי; עסק ומשלח-יד

(2) השתכרות או ריווח מעבודה, לרבות שווים הנאמֵד של אכסניה או אוכל או מגורים, או של כל קצוֹפָה אחרת; לא ניתנו האכסניה או האוכל או המגורים חינם, ינוכה מן ההכנסה כאמור כל סכום ששילם בעדם הנישום בצורת דמי שכירות או דמי השתתפות או בכל צורה אחרת; עבודה

(3) השווי השנתי ניטו של אחוזת-בית או של קרקע שבעליהם או חוכריהם לתקופה של 24 שנים או יותר, או אחרים מטעמם, או המחזיקים בהם חינם, משתמשים בהם לצרכי מגורים או להנאה אחרת ולא לשם השתכרות או ריווח; אך אם אחוזת-הבית או הקרקע כבר נישומו לענין פקודת מס הרכוש העירוני, 1940, יראו את השווי שנקבע לפי אותה פקודה כשווי השנתי ניטו; לענין פסקה זו, "חכירה" — לרבות זכות ברירה להארכת תוקף החכירה או לחידושה; השווי השנתי ניטו

(4) דיבידנד, לרבות דיבידנד המשתלם מתוך רווחי הון של חברה, וכן ריבית או דמי נכיון; דיבידנד וריבית

(5) קיצוֹפָה, מלוג או אַנְוֹפָה; גימלאות

(6) דמי שכירות, תמלוגים, דמי מפתח, פרמיות ורווחים אחרים שמקורם באחוזת-בית או בקרקע או בבנין תעשייתי; בנה אדם אחוזת-בית והשכירה וקיבל בעד ההשכרה דמי מפתח או פרמיה ואחר ההשכרה מכר אותה אחוזת-בית לאחר, במישרין או בעקיפין, על פי הסכם שנעשה בשעת ההשכרה או לפני כן, יראו את הקונה כאילו קיבל הוא ביום הקניה דמי מפתח או פרמיה באותו סכום; נעשתה הקניה תוך שנה לאחר ההשכרה יראו זאת כראיה לכאורה שאמנם היה הסכם כאמור; אתחלת-בית וקרקע

(7) השתכרות או ריווח שמקורם בכל נכס שאינו אחוזת-בית ולא קרקע ולא בנין תעשייתי; נכסים אחרים

(8) השתכרות או ריווח שמקורם בחקלאות, בעבודת אדמה, בייצור או בגידולי קרקע, לרבות שוויה של תוצרת המתקבלת בשל השימוש בהון, בנכס, בזרעים או בחיות-בית לצרכי מקורות ההכנסה האמורים בפסקה זו, ולרבות חלק ברווחים המתקבלים מן השימוש כאמור; חקלאות

(9) תמורה המתקבלת בעד מכירת פטנט או מדגם על ידי הממציא, או בעד מכירת זכות יוצרים על ידי היוצר, אם הומצאה האמצאה או נוצרה היצירה שלא בתחום עיסוקם הרגיל של הממציא או היוצר; פטנט וזכות יוצרים

(10) השתכרות או ריווח מכל מקור אחר שאינו כלול בפסקאות (1) עד (9), אך לא הוצא מהם בפירושו ולא ניתן עליו פטור בפקודה זו או בכל דין אחר. מקורות אחרים

ביטוח רווחים ומחילת חוב

3. (א) סכום שהגיע לידי אדם על פי ביטוח מפני הפסד רווחים, יבוא כחשבון לקביעת רווחיו או הכנסתו.

(ב) אדם שבשנת מס פלונית נמחל לו חוב או חלק ממנו, והחוב נובע מהוצאה שניכויה הותר בכירור הכנסתו החייבת, או שהאדם נהג בחוב כאמור כאילו נמחל לו, יראו את החוב כחלק מהכנסתו באותה שנה.

פרק שני : המקום

4. אדם העוסק בישראל במפעל חקלאי או תעשייתי או בכל מפעל יצרני אחר, יחולו עליו הוראות אלה:

מקום ההכנסה
במכירה
לחוץ לארץ

(1) מכר האדם מוצר של מפעלו בסיטונות בחוץ לארץ, או לשם מסירה בחוץ לארץ, בין שהחווה נערך בישראל ובין בחוץ לארץ, יראו את כל הרווחים שמקורם במכר כהכנסתו שנצמחה או שהופקה בישראל, אלא שאם יוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הרווח עלה מחמת מעשה שנעשה באותו מוצר בחוץ לארץ – למעט טיפול, סיווג, פיטום, מיון, אריזה או הסבה – לא יראו עליית רווח זו כהכנסה שנצמחה או שהופקה בישראל;

(2) אם בדרך אחרת הסב האדם בחוץ לארץ מוצר של מפעלו, או השתמש בו או עסק בו, יראו כרווח שמקורו בפעולה האמורה וכהכנסתו שנצמחה או שהופקה בישראל, את הרווח שהיה יכול להשיג אילו מכר את המוצר בסיטונות לחוץ לארץ במיטב התנאים.

5. סך כל ההכנסה שהפיק אדם על ידי רווח או השתכרות מכל עסק שהשליטה בו וניהולו מופעלים בישראל, יראו לענין חלק זה כאילו הופקה בישראל.

מקום ההכנסה
בעסק

פרק שלישי : תקופת השומה

6. המס לכל שנת מס יוטל על הכנסתו החייבת של אדם באותה שנה.

שנת מס

7. נוכח פקיד השומה שאדם פלוני רגיל לסכם חשבונות עסקו ביום שאיננו האחרון לשנת המס, רשאי הוא להרשות שההשתכרות או הרווחים מאותו עסק יחושבו, לענין פקודה זו, על יסוד ההכנסה של השנה המסתיימת באותו יום שבשנת המס; ניתנה רשות כאמור לשנת מס פלונית, יוטל המס לכל שנת מס עתידה על ההשתכרות או הרווחים של השנה המלאה המסתיימת בתאריך דומה, בכפוף לכל תיאום שפקיד השומה יראהו צודק וסביר.

תקופת שומה
מיוחדת

8. (א) הנציב רשאי להתיר שדמי מפתח או פרמיה לפי סעיף 2 (6) שהיא דמי השתתפות בהוצאות בנין, או תשלום בדומה לכך, יחולקו בתור הכנסה לכל תקופת חוזה השכירות או לכל תקופה אחרת שיקבענה הנציב.

חלוקת הכנסה
ליותר משנה אחת

(ב) הכנסה ממכירת פטנט או מדגם על ידי הממציא או ממכירת זכות-יוצרים על ידי היוצרים, רשאי הנציב להתיר חלוקתה לתקופה שיקבע הנציב; הוראה זו לא תחול על רווח הון שחל עליו סעיף 102, ולא על הכנסה לפי סעיף 2 (9).

(ג) התיר הנציב לפי סעיף זה חלוקתה של הכנסה ומת הנישום, או שהוחל בפירוקה של החברה הנישומה, לפני תום התקופה שקבע הנציב, תיווסף להכנסת הנישום בשנת המס שבה מת, או להכנסת החברה בשנת המס שבה הוחל בפירוקה, כל ההכנסה העולה לפי אותה חלוקה בחלקן של השנים שלאחר אותה שנת מס; אולם לפי בקשתם של יורשי הנישום, מנהל עזבונו או המוציא לפועל של צוואתו, תחולק כל ההכנסה כולה חלוקה חדשה לתקופת השנים שנסתיימה בשנת המס שבה מת הנישום, או לפי בקשתם של יורשי הנישום, תיחשב כל ההכנסה העולה לפי אותה חלוקה בחלקן של השנים של אחר אותה שנת מס כהכנסתם של יורשי הנישום בשנים אלה, לפי שיעור חלקיהם בעזבונו הנישום. לאחר שנתנו ערובה להנחת דעתו של הנציב לתשלום המס שיגיע מהם לפי חישוב זה.

חלק ג': חישוב ההכנסה לעניין מס

פרק ראשון: פטור

סימן א': פטור על פי הדין

הכנסות פטורות

פטורים ממס:

9.

הנשיא

(1) משכורתו של נשיא המדינה;

רשות מקומית,

(2) הכנסתם של רשות מקומית, קופת גמל ומוסד ציבורי, במידה שלא הושגה מעסק שהם עוסקים בו, או מדיבידנד או מריבית ששולמו על ידי חבר בני-אדם שבשליטתם העוסק בעסק; אך שר האוצר רשאי, בצו, לפטור הכנסה שהושגה על ידי רשות מקומית מהמקורות האמורים, למשך תקופה ובתנאים שיקבע, אם נוכח כי ראוי לעשות כן לטובת הציבור; בפסקה זו —

קופת גמל

ומוסד ציבורי

”קופת גמל” — כמשמעותה בסעיף 47 שאושרה על ידי הנציב לענין פסקה זו, למעט גם קרן או קופה לתגמולים, לקיצבה או לפיצויים המתנהלת על ידי חברת ביטוח;

”מוסד ציבורי” — חבר בני-אדם של שבעה לפחות שרוב חבריו אינם קרובים זה לזה, או הקדש שמרבית נאמניו אינם קרובים זה לזה, הקיימים ופועלים למטרה ציבורית ונכסיהם והכנסותיהם משמשים להשגת המטרה הציבורית בלבד; לענין זה, ”קרוב” — כמשמעותו בסעיף 76 (ד); ”מטרה ציבורית” — מטרה שענינה דת, תרבות, חינוך, מדע, בריאות, סעד או ספורט וכן מטרה אחרת שאושרה על ידי שר האוצר כמטרה ציבורית;

”שליטה” — בחבר בני-אדם — הכוח למנות, במישרין או בעקיפין, מנהל באותו חבר, או הזכות, במישרין או בעקיפין, למרבית רווחיו או לרבע מכוח ההצבעה בו, ואפילו נתחלקו הכוח או הזכות האמורים בין מספר רשויות מקומיות או קופות גמל או מוסדות ציבוריים;

אגודה
שיתופית

(3) הכנסתה של אגודה שיתופית שעסקיה עם חברה בלבד, או שעסקיה עם אדם שאינו חבר הם בהיקף בלתי ניכר או באורח מקרי בלבד, אם הוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי עסקיה של האגודה הם בהספקת טובין, ציוד או שירותים לשימוש ביתי או פרטי בלבד, ולא לצורך עסקו או משלח-ידו של אותו חבר או אדם;

דיפלומטים
וקונסולים

(4) סכומים המשתלמים לנציגים דיפלומטיים ולפקידים קונסולריים בשירות סדיר של מדינה זרה בעד משרותיהם או בעד שירותיהם בתפקידם הרשמי, במידה שאותה מדינה זרה גומלת פטורים כאלה למדינת ישראל;

עיוור

(5) הכנסתו של עיוור מיגיעתו האישית;

קיצבאות נכים

(6) קיצבאות המשתלמות לפצועים ולנכים על פצעים ונכות שנגרמו על ידי מלחמה, קיצבאות המשתלמות על ידי אוצר המדינה למי שהיה תלוי בפרנסתו בחייל שמת עקב פעולות מלחמה, קיצבאות המשתלמות לפי חוק הגימלאות לנפגעי ספר, תשי”ז—1956³, ותגמולים המשתלמים לנכי רדיפות הנאצים, לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, תשי”ז—1957⁴;

מענקים
ופיצויים

(7) כל סכום הון שנתקבל כמענק עקב פרישה או מוות או כפיצויים כוללים על מוות ועל חבלה, אלא שאם יראה הנציב שסכום המענק עקב פרישה מעבודה עולה על המקובל במקרים דומים, יהיה פטור ממס רק אותו חלק מסכום המענק

³ ס”ח 213, תשי”ז, עמ’ 22.

⁴ ס”ח 228, תשי”ז, עמ’ 103.

שיקבע הנציב בהתחשב עם תקלפת השירות, גובה השכר, תנאי העבודה, ונסיבות הפרישה; אולם שום דבר האמור בפסקה זו אינו מונע אדם הרואה עצמו מקופח על ידי החלטת הנציב מלערער עליה בהתאם לסעיפים 153–158;

(8) רוחויו של בעל אניות שאינו תושב ישראל בכפוף לאמור בסעיף 70; ספן-חץ
בעל זכיון

(9) הכנסה שהפיק אדם מזכיון שניתן לו מאת המדינה, במידה שפטורה ממס לפי תנאי הזכיון; אך שום דבר האמור בסעיף זה לא יתפרש כבא לפטור ממס כל דיבידנדו, ריבית, הטבה, משכורת או שכר שקיבל אדם, כולם או מקצתם, מתוך הכנסה שפטורה כאמור;

(10) הכנסת עבודה של תלמיד באוניברסיטה העברית, בטכניון העברי, או בכל מוסד אחר להשכלה גבוהה מאושר על ידי שר האוצר, שהוצאה על ידי התלמיד להשלום שכר לימודיו, לרכישת ספרים וציוד אחר הדרושים ללימודיו, וכן לתשלום שכר דירה במקום לימודיו, אם היה התלמיד גר עם משפחתו אילולא למד; ובכך שהפטור לא יינתן לתלמיד כאמור שמלאו לו 30 שנה, אלא אם הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי עיקר התעסקותו הוא לימוד באותו מוסד;

(11) הכנסת עבודה של יחיד שמלאו לו 16 שנה אך טרם מלאו לו 18 שנה, במידה שהוצאה על ידיו לתשלום שכר לימודיו ולרכישת ספרים וציוד אחר הדרושים ללימודיו; הרצאות
לימודים

(12) הכנסת עבודה של יחיד שלא מלאו לו 16 שנה; קטן

(13) כל סכום – שלא יעלה על הסכום שיקבע שר האוצר בתקנות – המשתלם לעובד על ידי מעבידו אם על פי הסכם ואם על פי דין, כפי שיקבע בתקנות, לכיהוי הרצאות הנסיעה של העובד ממקום מגוריו למקום עבודתו הקבוע ובחזרה;

(14) כל סכום שקיבל עובד כפיצוי הלנת שכר על פי סעיף 17 לחוק הגנת פיצויי הלנת שכר
השכר, תשי"ח–1958.⁵

סימן ב': סמכות לפטור

10. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להורות בצו, כי חלק מסויים מתוספת היוקר הכלולה בהכנסה וששיעורה יפורש בצו, יהיה פטור ממס. תוספת יוקר

11. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות בדבר פטור או הנחה ממס על הכנסה שהופקה, בדרך שנקבעה בתקנות, בשטח התיישבות חדשה או בשטח פיתוח שהוגדרו באותן תקנות. שטחי פיתוח

12. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להורות בתקנות, כי כל יחיד תושב ישראל, אשר הכנסתו מעבודה לא עלתה על סכום שנקבע, יהא פטור ממס, כולו או מקצתו, על הכנסה נוספת אחרת שתהיה לו ושלא תעלה על סכום שנקבע. הכנסה נוספת על הכנסת עבודה

13. הכנסה שנתקבלה מדיבידנד על מניות שהוצעו לציבור בדרך שאושרה על ידי שר האוצר, רשאי שר האוצר לפטרה מתשלום מס, חוץ מן המס שהחברה חייבת לנכותו לפי סעיף 161 (א). דיבידנד על מניות מסוימות

14. שר האוצר רשאי ליתן פטור או הנחה ממס על הכנסה של תושב ישראל שמקורה מחוץ לישראל ומשתלם עליה מס רק משום שנתקבלה בישראל. הכנסת-חוץ של תושב

⁵ ס"ח 247, חש"ת, עמ' 88.

15. שר האוצר רשאי, בהודעה שנתפרסמה ברשומות, להורות, כי הריבית המשתלמת על מילוה שהכנסות האוצר משועבדות לו תהא פטורה ממס, בין בכלל ובין רק לגבי הריבית המשתלמת לתושבי-חוץ; ריבית כאמור תהא לפי זה פטורה ממס מן התאריך וכמידה שפורשו בהודעה.

הכנסת תושבי-חוץ
מריבית מסויימת

16. שר האוצר רשאי להורות, בצו שיפורסם ברשומות —

- (1) כי הכנסה מריבית המשתלמת על איגרות חוב שהוצאו לתושבי-חוץ שאינו מנהל עסק או משלח-יד בארץ, תהא פטורה מסכום המס העודף על 25% מן הריבית המנוכים לפי סעיף 161(א) לפקודה;
- (2) כי הכנסה מריבית המשתלמת, באישור המפקח על מטבע-חוץ, על ידי מוסד בנקאי כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954⁶, לתושבי-חוץ כאמור בפסקה (1), על פקדונות במטבע-חוץ המוחזקים במוסד בנקאי כאמור, תהא פטורה ממס.

פרק שני: ניכויים וקיוזוים

סימן א': ניכוי הוצאות

הניכויים המות-י

17. לשם בירור הכנסתו החייבת של אדם ינוכו יציאות והוצאות שיצאו כולן בייצור הכנסתו בשנת המס ולשם כך בלבד, לרבות —

- (1) ריבית סכומים המשתלמים בתור ריבית על כסף שלווה, אם נוכח פקיד השומה שהריבית משתלמת על הון ששימש בהשגת ההכנסה;
- (2) דמי שכירות ששילם שוכר קרקע או בנין שהיו תפוסים בידו לשם השגת ההכנסה;
- (3) תיקונים סכומים שהוצאו לתיקונים של חֲצָרִים, מוצָּבָה או מכונות, ששימשו בהשגת ההכנסה, וכן לחידושם, לתיקונם או לשינוים של כלי מלאכה, כלי שָׁרָת או חפצים ששימשו כאמור;
- (4) חובות רעים חובות רעים שהחובות נעשו רעים בשנת המס, וכן חובות מסופקים במידה שנאמדו, להנחת דעתו של הפקיד, כחובות שנעשו רעים בשנת המס, אף אם זמן פרעונם של החובות הרעים או המסופקים חל לפני תחילתה של שנת המס; אלא שכספים שנגבו בשנת המס לחשבון סכומים שנמחקו או שנוכו לפני כן בשל חובות רעים או מסופקים, ינהגו בהם לענין פקודה זו כמו בתקבוליו של העסק או משלח-היד לאותה שנה;

(5) תשלומי מעביד לקופת גמל כל סכום ששילם מעביד בתור השתתפות שנתית סדירה לקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 שאושרה על ידי הנציב לענין פסקה זו, וכן כל סכום או חלק ממנו ששילם מעביד — באישור הנציב — לקופת גמל כאמור שלא בתור השתתפות שנתית סדירה;

(6) נוקי טבע הוצאות בנקיטת אמצעים למניעת סחף-קרקע ונגד שטפונות ופגעי טבע אחרים שייקבעו;

(7) התקפות הוצאות בנקיטת אמצעי זהירות מפני התקפות מן האויר;

⁶ ס"ח 164, תשי"ד, עמ' 192.

(8) ניכוי בעד פחת כאמור בסימן ב';

(9) הטבות באגודה שיתופית שאגודה שיתופית החזירה לחבריה בתור הטבה שנתית, לפי יחס עסקאותיה עם כל חבר, ובלבד –

(א) שלא יותר ניכוי בסכום העולה על אותו חלק מהכנסתה החייבת לפני החזרת ההטבה. שיחסו לכלל הכנסתה החייבת הוא כיחס סכום עסקאותיה עם חבריה לסך-כל עסקאותיה;

(ב) שההטבה ניתנה לחברים תוך תשעה חדשים מתום שנת החשבון שאליה היא מתייחסת או במועד מאוחר יותר שקבעו הנציב;

(ג) שההטבות ייחשבו כאילו נתקבלו על ידי החברים ביום תום שנת החשבון שאליה הן מתייחסות;

ניכויים אחרים (10) ניכויים אחרים שייקבעו בתקנות לפי פקודה זו.

18. (א) מענק פרישה, דמי חופשה, דמי הבראה, דמי חגים, דמי מחלה והוצאות אחרות כיוצא באלה – ניכויים לפי סעיף 17 יתור רק בשנת המס שבה שולמו לזכאי להם או לקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47.

סינייה לניכוי הוצאות מטוימות

(ב) משכורת, שכר עבודה או ריבית המשתלמים על ידי חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני-אדם, כמשמעותה בסעיף 76 (ב), לאחד מחבריה – שהוא אחד מבעלי השליטה ושיש לו לפחות 10% ממניותיה – ניכויים לפי סעיף 17 בשנת מס מטוימת יותר רק אם שולמו לו באותה שנת מס או תוך שלושה חדשים אחרי תומה.

(ג) כללה הכנסתו של אדם הכנסה שלגביה נקבע שיעור מס מיוחד או שהיא פטורה ממס (להלן – הכנסה מועדפת), ההוצאות שבהן עמד אותו אדם לשם השגת הכנסה המר-עדפת יותרו לניכוי לפי סעיף 17 רק כנגד הכנסה זו; לא ניתן לקבוע את ההוצאות כאמור, ינוכה כנגד הכנסה המועדפת חלק יחסי מן ההוצאות שבהן עמד בייצור כלל הכנסתו, כיחס ההכנסה המועדפת לכלל הכנסתו; אך רשאי שר האוצר להורות על אופן חלוקה אחר של ההוצאות אם ראה לעשות כן לפי הנסיבות.

19. מההכנסה של אחזת-בית או קרקע, שנישמו כאמור בפסקה (3) לסעיף 2, לא ינוכה – על אף האמור בסעיף 17 – אלא סכום שהוא כסך-כל של הריבית ששולמה על חשבון משכנתה שעליהן ושל מס הרכוש העירוני ודמי חכירה שנתיים ששולמו עליהן, אך לא יותר מסכום שווין השנתי ניטו.

הניכוי באחזת-בית או בקרקע

20. יחיד, שהיתה לו הכנסת עבודה יותר לו, לפי בחירתו, ניכוי יציב של 5% מאותה הכנסה, אך לא יותר מ-400 לירות, ואם בחר בניכוי כאמור, לא יותר לו לגבי אותה הכנסה כל ניכוי אחר לפי סעיף 17.

ניכוי יציב

סימן ב': ניכוי פחת

21. יותר ניכוי בעד-פחת של בנין, מכונות, מוצבה, רהיטים או נכסים אחרים שבבעלותו של הנישום והמשמשים לצרכי עסק או משלח-יד, לרבות אינונסטר חי ודומם בחקלאות ולרבות נטיעות; סכום הפחת יחושב לפי אחוים – שייקבעו לכל מקרה או לכל סוג של מקרים – מן המחיר המקורי שעלה לנישום, למעט מחיר הקרקע שעליה הוקם הבנין או ניטעו הנטיעות, הכל לפי הענין, ובלבד שהפרטים שנקבעו הומצאו כהלכה.

פחת נכסים

22. אם בשנת מס פלונית אי אפשר היה לנכות את הפחת, כולו או מקצתו, משום שלא היתה אותה שנה מן המקור שעליו נדרש הפחת כל הכנסה או שהיתה הכנסה קטנה מן הסכום שמותר לנכותו כאמור, יראו את הסכום שלא נוכה כהפסד לענין סעיף 28; הוראה זו לא תחול אם המקור שעליו נדרש הפחת אינו עסק או משלח-יד. ובמקרה זה יראו את הסכום שלא נוכה כהפסד הניתן לקיוזו בשנים הבאות כזו אחר זו, כנגד אותו מקור בלבד.

סייג לניכויי פחת

23. סך כל ניכויי פחת שהותרו לפי הפקודה, ביחד עם סך כל דבלאי בתקופה שלפני תחילת התאריך עבו הותר הפחת על פי פקודה זו, כשהוא מחושב לפי השיעורים שנקבעו, לא יעלה על המהיר המקורי שעלו לנישום הנכסים האמורים ככעיקף 21, למעט מחיר הקרקע שעליה הוקם הבנין או ניטעו הגטיעות, הכל לפי הענין.

פחת בו עזרת
ג'ס שאין עבה
הצברת שליטה

24. עסק או חלק ממנו, או נכס מנכסיו, שהועברו מאדם לאדם באחד בספטמבר 1941 או לאחר מכן, ונוכה הנציב והחליט, שזכות השליטה במועבר, בין שהיא ישירה ובין שהיא עקיפה, בין שהיא מכוח מניות מוחזקות ובין בדרך אחרת, נשארה לאותו אדם שבידו היתה תכוף לפני ההעברה, או לפני העסקה שהעברה זו היא חלק ממנה או מחוברת אליה, או לפני הראשונה שבמקורות שהעברה זו היא חלק מהן או מחוברת אליהן, הכל לפי הענין — יהיה סכום הפחת שמקבל ההעברה זכאי לנכותו לפי סעיפים 21—23 כסכום שהמעביר היה זכאי לנכותו אילו לא העביר; ואם היתה ההעברה לפני אחד באפריל 1946, ומקבל ההעברה ניכה פחת לפי סעיפים 21—23 בסכום עולה על הסכום שהיה זכאי לנכותו לפי הוראות סעיף זה — לא יראו את העודף כאילו נוכה שלא כדין, אבל הוא יבוא בחשבון בשעת חישוב סך כל סכומי הפחת המותרים לפי סעיף 23.

דין העברת רכבים
כדין העברת יהוד

25. האמור בסעיף 24 יחול על העברת שני עסקים, או חלק מהם, או נכס מנכסיהם, מאת שני בני אדם או יותר לאדם אחר, כשם שהוא חל על העברה כזו מאדם אחד לאחר, אם נוכה הנציב והחליט, שזכות השליטה במועבר, תכוף לאחר העברה, נשארה בכללותה לאותם בני-אדם שבידי כל אחד מהם לחוד היתה בחלק מן המועבר תכוף לפני ההעברה.

דין קרוב
לענין זכות שליטה

26. (א) כשכאיים לקבוע אם זכות השליטה בעסק או בחלק ממנו או בנכס מנכסיו, לענין הסעיפים 24 ו-25, היא בידי אדם פלוני, או היתה בידי, יראו את קרובו, כמשמעותו בסעיף 76 (ד), כאילו הוא אותו אדם עצמו.

(ב) על החלטת הנציב, כהשתמשו בסמכות שהוענקה לו בסעיפים 24—26, ניתן להשיג בערעור לפי הסעיפים 153—158.

ניכוי בעד חילוף
מכונות וציוד

27. (א) אדם העוסק בעסק או במשלח-יד כלשהם, שהוציא בשנת מס פלונית סכום פלוני לחילוף מכונות וציוד המשמשים או ששימשו באותו עסק או משלח-יד, יותר לו, לצורך ברור הכנסתו החייבת, ניכוי בסכום השווה להוצאות שהוציא לרכישת המכונות והציוד הישנים פחות סך כל הפחת שניכה בעד אותם המכונות והציוד והסכום שקיבל במכירתם, או השווה לסכום שהוציא על המכונות והציוד החדשים, הכל לפי הסכום הקטן יותר; נוכה סכום לפי סעיף קטן זה, יוקטן בסכום זה כל הפסד שניתן לקוזו לפי חלק ה' בשל מכירת המכונות והציוד הישנים.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על רכב מגועי פרטי כמשמעותו בפקודת התעבורה.

סימן ג': קיוזו הפסדים

קיוזו הפסד

28. (א) הפסד שהיה לאדם בעסק או במשלח-יד בשנת המס ושאלו היה ריווח היה נישום לפי פקודה זו, ניתן לקיוזו כנגד סך כל הכנסתו של אותו אדם לפני כל ניכוי או פטור (להלן — סך כל הכנסה ברטו).

² תוקי א"י, כרד ב', פרק סכ"ח, עמ' 1271.

(ב) מקום שלא ניתן לקזוז את כל ההפסד של אדם בשנת מס פלונית בעסק או במשלה יד שהוא עוסק בהם, בין לבדו ובין בשותפות, כנגד סך כל הכנסתו ברוטו ממקורות אחרים באותה שנה, יועבר סכום ההפסד שלא קוזז כאמור – לשנים הבאות בזו אחר זו ויקוזז כנגד סך כל הכנסתו ברוטו מעסק או ממשלח-יד באותן השנים, ובלבד שאם ניתן לקזוז את ההפסד באחת השנים, לא יותר לקזוז בשנה שלאחריה.

(ג) הפסד שהיה לאדם במטע הדריים שניטע מורכב, בשנים החמישית והשישית מתחילת שנת המס שבה ניטע, יקוזז כנגד הכנסתו מאותו מטע בלבד בשנה השישית והשביעית.

(ד) הפסד שהיה לאדם במטע הדריים שניטע לא מורכב, בשנים השישית והשביעית מתחילת שנת המס שבה ניטע, יקוזז כנגד הכנסתו מאותו מטע בלבד בשנה השביעית והשמינית. (ה) הפסד שלא ניתן לקזוז כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) יחולו עליו הוראות

סעיף קטן (ב).

(ו) לענין הסעיפים הקטנים (ג) ו-(ד) יראו מטע הדריים שניטע לאחר 30 בנובמבר של כל שנה כאילו ניטע בחודש אפריל של השנה שלאחריה.

29. שום דבר האמור בסעיף זה לא יתפרש כבא להתיר קיזוז הפסד שהיה לאדם בחוץ לארץ, שאילו היה ריווח ונשאר בחוץ לארץ לא היה חייב מס לפי פקודה זו.

הפסד שהיה בחוץ לארץ

סימן ד': הוראות כלליות

30. לא יותר כל ניכוי בשל הוצאות לפי סעיפים 17–27, בסכום העולה על הדרוש לפי צרכי ייצור ההכנסה של הנישום; ובכל שאלה לענין סעיף זה יכריע הנציב; ובלבד ששום דבר האמור בסעיף זה לא יתפרש כמונע כל אדם הרואה עצמו מקופח על ידי החלטת הנציב מלערער עליה בהתאם לאמור בסעיפים 153–158.

סייג לניכויים

31. שר האוצר רשאי להתקין תקנות בדבר שיטת החישוב או האומדן של הניכויים שהותרו או שנקבעו בסעיפים 17–27.

תקנות לחישוב ניכויים

32. בכירור הכנסתו החייבת של אדם לא יותרו ניכויים בשל –

ניכויים שאין להותירם

(1) הוצאות הבית או הוצאות פרטיות;

(2) תשלומים או הוצאות, שאינם כסף שהוצא כולו לייצור ההכנסה ולשם כך

בלבד;

(3) הון שניטל או סכום כסף המשמש, או נועד לשמש, הון;

(4) עלות תהשפחה;

(5) כל הפסד או הוצאה הניתן להיפרע על פי ביטוח או תוזה שיפויים;

(6) דמי שכירות ועלות תיקונים, של חצרים או של חלק מהם, ששולמו או

שנגרמו שלא לשם ייצור ההכנסה;

(7) סכומים ששולמו, או שיש לשלמם, כמס הכנסה;

(8) כל סכום ששולם לעובד כפיצוי הלנת שכר על פי סעיף 17 לחוק הגנת

השכר, תשי"ח–1958;

(9) תשלום ששילמה חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני-אדם,

כמשמעותה בסעיף 76, לאחד מחבריה – שהוא אחד מבעלי השליטה ושיש

לו לפחות 10% ממניותיה – כפיצויים בעד פרישתו מתפקידו שמילא בה; אך

רשאי הנציב להורות הוראה אחרת אם ראה לעשות כן לפי הנסיבות.

33. הניכויים והקיזוזים לפי פרק זה אין לבצעם אלא אם הוגשו לפקיד השומה חשבונות נכונים להנחת דעתו בצירוף חישוב המראה את רווחי העסק או משלח-היד החייבים בשומה.

תנאי לניכויים – מתן חשבוני

פרק שלישי : ניכויים וזיכויים אישיים

34. (א) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד שהיה תושב ישראל בשנת המס יותר לו ניכוי בסכום של 1050 לירות.
- (ב) יחיד כאמור שמלאו לו בשנת המס 30 שנה, ואין הוא זכאי לניכוי בעד אשה לפי סעיף 37 או בעד ילדים לפי סעיף 40, יותר לו, בחישוב הכנסתו החייבת, נוסף על הניכוי לפי סעיף קטן (א), ניכוי של 250 לירות. סעיף קטן זה לא יחול על יחיד שהיה זכאי לניכוי לפי סעיף 37 אלמלא הוראות סעיף 66 (א) (2).
35. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל שמלאו לו בשנת המס 60 שנה – ובאשה 55 שנה – יותר, נוסף על הניכוי לפי סעיף 34, ניכוי של 250 לירות, ושמלאו לו 65 שנה – ובאשה 60 שנה – ניכוי של 500 לירות.
36. (א) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שאיבד מכושר עבודתו 30% או יותר, אך פחות מ-50%, כתוצאה מפצעי מלחמה, מתאונת עבודה, משיתוק או מפגיעת ספר, יותר לו, בנוסף על כל ניכוי אחר, ניכוי של 325 לירות, וליחיד כאמור שאיבד 50% או יותר מכושר עבודתו – ניכוי של 500 לירות.
- (ב) לענין סעיף זה –
- ”פצעי מלחמה” – מחלה, החמרת מחלה או חבלה שאירעו ליחיד בתקופת שירותו עקב שירות צבאי כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי”ט–1959 [נוסח משולב]⁸, או עקב שירות מלחמתי כמשמעותו בחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי”ד–1954⁹, או בנסיבות המזכות אותו לגימלה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, תשי”ז–1957;
- ”תאונת עבודה” – תאונה המזכה את היחיד בתשלום פיצויים על פי פקודת הפיצויים לעובדים, 1947¹⁰, או בתשלום דמי פגיעה על פי חלק ב’ לחוק הביטוח הלאומי, תשי”ד–1953¹¹;
- ”פגיעת ספר” – כמשמעותה בחוק הגימלאות לגפגעי ספר, תשי”ז–1956.
37. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בשנת המס היתה לו אשה שחיתה עמו או שכלכלתה היתה עליו, יותר לו ניכוי של 500 לירות.
38. (א) היתה הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל כוללת הכנסה של אשתו והוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי אותה הכנסה של האשה הושגה מיגיעתה האישית בעסק או במשלח-יד, או שהיא הכנסה מעבודה, יותר לו, בחישוב הכנסתו החייבת, ניכוי נוסף של 500 לירות.
- (ב) יחיד כאמור שלאשתו מלאו בשנת המס 55 שנה, יותר לו ניכוי נוסף של 250 לירות, ושמלאו לה 60 שנה – ניכוי נוסף של 500 לירות.
- (ג) יחיד כאמור שאשתו איבדה מכושר עבודתה 30% או יותר, אך פחות מ-50%, כתוצאה מן המקרים המנויים בסעיף 36, יותר לו ניכוי נוסף של 325 לירות, ואם איבדה מכושר עבודתה 50% או יותר יהיה הניכוי הנוסף 500 לירות.
- (ד) הניכוי לפי סעיף זה לא יעלה בשום מקרה על סכום הכנסת האשה כאמור בסעיף קטן (א).

⁸ ס”ח 295, תשי”ט, עמ’ 278.

⁹ ס”ח 147, תשי”ד, עמ’ 76.

¹⁰ ע”ר 1947, תוס’ 1 מס’ 1604, עמ’ 193.

¹¹ ס”ח 137, תשי”ד, עמ’ 6.

39. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שאשתו היתה עוזרת לו בהשגת הכנסתו מעסק או ממשלח-יד, לפחות 24 שעות בכל שבוע בתוך 9 חודשים של שנת המס, יותר לו ניכוי של 250 לירות נוסף על הניכוי לפי סעיף 37, ולא יותר לו ניכוי לפי סעיף 38.

ניכוי בעד ילדים

40. (א) (1) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בתוך שנת המס היו לו ילדים בחיים שכלכלתם היתה עליו ושלא מלאו להם 20 שנה, יותר לו ניכוי של 250 לירות בעד הילד הראשון, 300 לירות בעד הילד השני, 325 לירות בעד הילד השלישי ו-375 לירות בעד כל ילד נוסף;

(2) יחיד הזכאי לניכוי לפי פסקה (1), אך אינו זכאי לניכוי לפי סעיף 37, יותר לו ניכוי נוסף של 700 לירות; פסקה זו לא תחול על יחיד שהיה זכאי לניכוי לפי סעיף 37 אלמלא הוראות סעיף 66 (א) (2);

(3) הורים החיים בנפרד וכלכלת ילדיהם מחולקת ביניהם, יחולקו ביניהם הניכויים לפי פסקאות (1) ו-(2) לפי יחס הוצאות הכלכלה שהוציא כל אחד מן ההורים; לא הסכימו ההורים על יחס הוצאות הכלכלה, יקבע אותו פקיד השומה;

(4) לא יותר ניכוי לפי סעיף קטן זה בעד ילד שהיתה לו בזכות עצמו, בשנת המס, הכנסה העולה על 450 לירות, למעט הכנסה ממענק לימודים או הענקת חינוכית אחרת כיוצא בה.

(ב) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בתוך שנת המס היו לו ילדים שלא מלאו להם 20 שנה ושהיו בשירות סדיר כמשמעותו בחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב]¹², יותר לו ניכוי של 60 לירות בעד כל ילד כאמור.

41. (א) יחיד תושב ישראל, שהוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בתוך שנת המס היו לו הוצאות לקיומו של בן-משפחה בטל-יכולת לקיים את עצמו, יותר לו ניכוי בסכום השווה להוצאות שהוציא, אך לא יותר מ-250 לירות בעד בן-משפחה אחד; סך כל הניכויים לפי סעיף זה לא יעלה על 500 לירות, ואם כל בני-המשפחה שכעדם הוא תובע ניכוי הם רק הוריו והורי בן-זוגו — על 1000 לירות.

ניכוי בעד
קרובים
נטולי-יכולת

(ב) לא יותר ניכוי לפי סעיף זה בעד בן-משפחה שהכנסתו באותה שנת המס — לרבות הכנסה פטורה ממס — עלתה על 750 לירות, ולגבי בן-משפחה שהוא הורה שבן-זוגו חי אתו — על 1000 לירות.

(ג) לענין סעיף זה "בן-משפחה" — אביו, אמו, סבו, סבתו וכן אחיו או אחותו של היחיד או של בן-זוגו, שלא מלאו להם 20 שנה, ולגבי יחיד שאינו זכאי לניכויים לפי הסעיפים 37 או 40 — גם אח או אחות שמלאו להם 20 שנה.

42. (א) הוראות הסעיפים 40 (א) ו-41 יחולו גם בשל ילד או בן-משפחה שמלאו לו 20 שנה, אם עקב ליקוי גופני או שכלי הוא בטל-יכולת לקיים את עצמו.

ניכוי בעד
נטולי-יכולת
עקב ליקוי

(ב) לגבי אשה משותקת לחלוטין, עיוורת או בלתי שפויה בדעתה, ולגבי ילד משותק, עיוור או מפגר, יוגדל הניכוי לפי סעיף 37 או סעיף 40 (א) — ל-750 לירות; ילד כאמור ייחשב ראשון במנין הילדים לצורך סעיף 40 (א) (1).

(ג) ילד או אשה כאמור בסעיף קטן (ב) המוחזקים במוסד מיוחד, יותר לגביהם ניכוי נוסף בסכום השווה למחצית ההפרש שבין ההוצאות הממשיות להחזקתם כאמור לבין 750 לירות, אך לא יותר מ-300 לירות.

¹² ס"ח 296, תשי"ט, עמ' 286.

ניכוי מיוחד
לחקלאי

43. בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שלפחות 75% מהכנסתו החייבת היא הכנסה לפי סעיף 2 (8), יותר לו ניכוי של 5% מאותה הכנסה, אך לא יותר מ-400 לירות.

ניכוי
לבעל הכנסה
מועטת

44. (א) יחיד הזכאי לניכוי לפי סעיף 40 (א) ושהכנסתו לאחר ניכוי הסכומים המפורטים בסעיפים 17 - 29, אולם לפני כל פטור או ניכוי אחר, לא עלתה על 4000 לירות, יותר לו ניכוי נוסף בסך 50 לירות, אם הוא זכאי לניכוי בעד ילד אחד או שני ילדים, או בסך 75 לירות, אם הוא זכאי לניכוי בעד שלושה ילדים או יותר.

(ב) עלתה הכנסתו של יחיד כאמור על 4000 לירות יוקטן הניכוי הנוסף באחוז אחד כנגד כל לירה העודפת על 4000 לירות.

זכוי בעד דמי
ביטוח, ריפוי,
תגמולים
ותרומות

45. (א) יחיד יזוכה ממש ב-25% מן הסכומים ששילם בשנת המס -

- (1) לביטוח חייו או חיי אשתו בחברת ביטוח;
- (2) כתשלום שנתי לקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 שיש עליה אישור הנציב לעבין פסקה זו;
- (3) לביטוח מפני מחלה, של עצמו או של בני משפחתו שבעדם הוא זכאי לניכוי ממש על פי סעיף 37 או 40;
- (4) לטיפול רפואי שלו או של בני-משפחתו כאמור, או של שניהם כאחד;
- (5) כתרומה לקרן לאומית או למוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף 9 (2), ובלבד שיש עליהם אישור הנציב לעבין פסקה זו;
- (6) כדמי ביטוח לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יינתן זכוי בעד -

- (1) החלק מהסכומים ששילם כאמור העולה על חמישית מהכנסתו החייבת לפני כל ניכוי לפי הסעיפים 34 עד 43 או על 1200 לירות, הכל לפי הסכום הקטן יותר;
- (2) החלק מהסכומים המפורטים בפסקאות (3) עד (6) העולה על שמינית מהכנסתו החייבת לפני כל ניכוי לפי הסעיפים 34 עד 43 או על 600 לירות, הכל לפי הסכום הקטן יותר.

(ג) יחיד תושב ישראל שאינו זכאי לשום ניכוי לפי סעיף קטן (א) יזוכה ב-48 לירות, ואם היה זכאי לפי סעיף קטן (א) לפחות מ-48 לירות - יוגדל זיכוי עד 48 לירות.

זכוי בעד
תרומות למכירת
מיוחדת של
קרן היסוד

46. יחיד יזוכה ממש ב-30% מן הסכומים ששילם כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד בע"מ שהוכרה על ידי שר האוצר, במידה שלא זוכה ממש בעד אותה תרומה לפי סעיף 45, ובלבד שלא יינתן זכוי בעד אותו חלק מהסכומים ששילם כאמור העולה על 10% מהכנסתו החייבת.

ניכוי תשלומים
בעד תגמולים
או קיצבה

47. (א) בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד יזוכה סכום ששילם לקופת גמל, בעד תגמולים או קיצבה לטובתו, ובלבד שהניכוי לא יעלה על 5% מהכנסתו לאחר ניכוי הסכומים המפורטים בסעיפים 17 - 29 או על 600 לירות, הכל לפי הסכום הקטן יותר; אך רשאי שר האוצר, כאישור ועדת הכספים של הכנסות, לקבוע בתקנות ניכויים כשיעורים ובסכומים גבוהים יותר לסוג מסויים של בני-אדם ובתנאים שיקבע.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על יחיד שמעביד שילם בעדו סכומים לקופת גמל או לכל קופה אחרת בעד תגמולים או קיצבה, ולא על יחיד שעל פי דין או חוזה עלול לקבל קיצבה או תשלומים כיוצא בזה ממעבידו.

(ג) סכום שנוכה לפי סעיף זה לא יובא בחשבון לצורך סעיף 45 (א) (2).

(ד) בסעיף זה, "קופת גמל" - קרן או קופה לתגמולים, לקיצבה, לפיצויים, לחופשה או למטרה אחרת כיוצא באלה, שאושרו לענין זה על ידי הנציב בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות, וכל עוד הן מתנהלות בהתאם לתקנות, למעט קרן או קופה המתנהלות על ידי חברת ביטוח שלא לתגמולים, לקיצבה או לפיצויים.

48. (א) חברה אשר תרמה, אחרי כ"א באדר ב' תש"ח (1 באפריל 1948), תרומה לקרן לאומית, או למוסד ציבורי שאינו מתנהל לשם השגת רווחים ושמטרתו הן כולן לתועלת הציבור ויש עליו אישור הנציב, רשאית לנכות מהכנסתה החייבת מחצית התרומות האלה, בתנאי שניכוי זה לא יעלה על חמישה אחוזים מהכנסתה החייבת.

ניכוי תרומות
של חברות

(ב) שילמה חברה סכומים כתרומה למגבית מיוחדת של קרן היסוד בע"מ, שהוכרה על ידי שר האוצר, רשאית היא לנכות את הסכומים האמורים מהכנסתה החייבת, במידה שלא נוכו לפי סעיף קטן (א), ובלבד שסכום הניכוי לפי סעיף קטן זה לא יעלה על 5% מהכנסתה החייבת וסכום הניכוי לפי סעיף קטן זה יחד עם סכום הניכוי לפי סעיף קטן (א) לא יעלו על מחצית הסכומים ששילמה למגבית מיוחדת כאמור.

ח ל ק ד': ח י ש ו ב ה ה כ נ ס ה כ מ ק ר י מ מ י ו ח ד י מ

פרק ראשון: חברות ביטוח

49. (א) על אף האמור בפקודה זו, חברה העוסקת בביטוח כללי, בין שהשתכרויותיה או רווחיה נובעים כולם מישראל ובין שמקצתם מישראל ומקצתם מחוץ לארץ, יהיו השתכרויותיה או רווחיה הטעונים מס נקבעים בדרך זו:

חברת ביטוח
כללי

(1) מסך-כל הפרמיות ברוטו והריבית וכל הכנסה אחרת שקיבלה או שהיא עשויה לקבל בישראל ינוכה סך-כל הפרמיות שהחזירה למבוטחים וששילמה בעד ביטוח משנה;

(2) היתרה שנתקבלה כאמור תנוכה ממנה עתודה לסיכונים שלא חלפו בסוף שנת המס, מחושבת לפי התאחוז המקובל באותה חברה לסיכונים אלה לגבי כלל עסקיה, דתיווסף עליה העתודה מחושבת כאמור, לסיכונים שלא חלפו בתחילת שנת המס;

(3) מן הסכום ניטו שנתקבל לפי פסקה (2) ינוכו -

(א) סכום ההפסדים למעשה, פחות הסכום שנגבה בשל הפסדים אלה על פי ביטוח משנה;

(ב) הוצאות הנהלה וסוכנות בישראל;

(ג) חלק יתסי הוגן מהוצאות המשרד הראשי הנמצא בחוץ לארץ.

(ב) הפסיקה החברה למעשה, בתקופה מסויימת שבתוך שנת המס או בשנה שלפניה, את עסקיה בישראל בסוג פלוני של ביטוח, לא תנוכה עתודה לאותו ביטוח.

חברת ביטוח
חיים

50. (א) על אף האמור בפקודה זו, חברה העוסקת בביטוח חיים, בלבד או בנוסף על ביטוח כללי (להלן – חברת ביטוח חיים), רואים את רווחיה מעסקי ביטוח חיים כשוויים לאחד משני הסכומים שלהלן, הכל לפי הסכום הגדול יותר –

(1) לסכום ההכנסה מהשקעות פחות הוצאות הנהלה, ובכלל זה דמי עמילות ששילמה פחות דמי עמילות שקיבלה;

(2) לסכום הרווחים, כשהם מחושבים לפי סעיף 49, אגב קביעת העתודות לפי חישוב אקטוארי ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

(ב) חברות ביטוח חיים שרווחיהן בשנים שקדמו לשנת השומה 1949/50 לא חושבו כשוויים לסכום הרווחים על פי סעיף קטן (א) – יתקין לגביהן שר האוצר תקנות בדבר קיזוז הפסדיהן בעסקי ביטוח חיים בשנים שקדמו לשנת השומה האמורה כנגד הכנסותיהן בשנת השומה האמורה ובשנים שלאחריה.

הוצאותיה של
חברת ביטוח
חיים

51. הוצאות שהוציאה חברת ביטוח חיים בדכישת חושים לביטוח חיים, ובכלל זה תשלומים לסוכן, ייחשבו כהוצאות בשנה שבה הוצאו או הועברו לזכותו של הסוכן, בין אם החברה זקפה הוצאות אלה בחשבוני ריווח והפסד שלה לחובת אותה שנה ובין אם לאו.

חברת ביטוח
חיים המקבלת
פרמיות מחוץ
לארץ

52. חברת ביטוח חיים שקיבלה רוב הפרמיות מחוץ לארץ, רואים כרווחיה חלק יחסי מכלל הכנסותיה מהשקעות, שהוא יחס שבין סכום הפרמיות שקיבלה בישראל לבין סך-כל הפרמיות שקיבלה, או את הכנסתה למעשה מהשקעות בישראל, הכל לפי הסכום הגדול יותר, לאחר שנוכו מסכום הרווחים הוצאות הסניף או הסוכנות בישראל וחלק יחסי הוגן של הוצאות המשרד הראשי של החברה הנמצא בחוץ לארץ.

מבטח-חוץ שקיבל
פרמיות מביטוח
בישראל

53. אדם שאינו תושב ישראל העוסק בעסקי ביטוח ושולמו לו פרמיות בקשר לביטוח נכסים בישראל, או בקשר לביטוח מפני מקרה העשוי לקרות בישראל בלבד, או ששולמו על ידי מבוטחים שהם תושבי ישראל, שלא באמצעות סניף או מורשה בישראל שהורשו להוציא פוליסות בשמה – רואים אותו כאילו השיג רווחים בישראל מאותם עסקי ביטוח, ואת סכום רווחיו כשווה ל-10% מהסכום הכולל של הפרמיות ששולמו לו כאמור; אולם אם הגיש האדם לפקיד השומה דו"ח של רווחיו מן העסקים האמורים והדו"ח מניח את דעתו של נציב מס ההכנסה, יחושבו רווחים אלה בהתאם להוראות סעיפים 49 או 50–52, הכל לפי הענין.

פרק שני: גופים שיתופיים

סימן א': קיבוצים

הגדרות

54. (א) בסימן זה –

“קיבוץ” – קיבוץ או קבוצה המואגדים כאגודה שיתופית על פי התקנות לדוגמה שאושרו על ידי רשם האגודות השיתופיות לאגודות מאותו סוג;

“חבר”, לגבי קיבוץ – יחיד שהיה חבר באותו קיבוץ בגמר שנת המס.

(ב) אין הוראות סימן זה באות לגרוע מהוראות סעיף 9 (2).

שומת קיבוץ

55. שומתם של קיבוץ ושל כל חבריו תיעשה, על אף האמור בפקודה זו, לפי הוראות הסעיפים 56–60.

56. שוויין של אספקת המחיה ושל שאר הנאות שנתן קיבוץ, מכוח החברות, לחבריו ולמי שהחברים היו זכאים בעדם לניכוי על פי הסעיפים 37, 40 ו-41, אילולא הוראות סימן זה, יראו כחלק מהכנסתו החייבת של הקיבוץ ולא כהכנסת החברים.

המס

57. קיבוץ ישלם מס בסכום השווה לסך כל המס שחבריו היו חייבים לשלם, אילו היתה כל הכנסתו החייבת מתחלקת ביניהם בחלקים שווים והיתה הכנסתם היחידה החייבת; אולם לענין סעיף זה יותרו הניכויים או הזיכויים ממס לפי הסעיפים 34-46 ו-48, והוראות הפרק השלישי – למעט סעיף 66 – יחולו, כאילו היה כלל מספר החברים מורכב מיחידות משק במספר השווה למחצית כלל החברים (להלן – יחידות משק), ודין יחידות משק, לענין סימן זה, כדין זוגות של איש ואשה, הכל בכפוף להוראות סימן זה.

ניכוי בעד ילדים

58. (א) היו לחברים, בתוך שנת המס, ילדים שכלכלתם היתה כולה על הקיבוץ, ואילו היתה כלכלתם כולה על החברים היו החברים זכאים בעדם לניכוי לפי סעיף 40, רואים, לענין חישוב המס לפי סעיף 57, כל יחידת משק כאילו היו לה ילדים כאמור במספר היוצא מחילוק סך כל הילדים לסך כל יחידות משק וכאילו כלכלתם היתה כולה על יחידת המשק.

(ב) נשאר אחרי חילוק כאמור בסעיף קטן (א) שבר העודף על אפס או על מספר שלם, רואים, לענין חישוב המס לפי סעיף 57, חלק מיחידות המשק, שתאחזו בסך כל יחידות המשק הוא כתאחזו השבר באחד, כאילו היה לכל יחידת משק שבאותו חלק ילד או ילד נוסף, הכל לפי הענין, וכלכלתו עליה; השברים העודפים בחלקם של שאר יחידות המשק לא יבואו בחשבון.

ניכוי בעד בני-משפחה חלויים

59. (א) הוציא הקיבוץ בשנת המס הוצאות לקיום בני-משפחה של חברים, כשבני-המשפחה היו נטולי יכולת לקיים את עצמם, רואים, לענין חישוב המס לפי סעיף 57, כל יחידת משק כאילו היו לה בני-משפחה כאמור במספר היוצא מחילוק סך כל בני-המשפחה לסך כל יחידות המשק, וכאילו הוציאה כל יחידת משק על כל אחד מבני-משפחתה סכום היוצא מחילוק סך כל הוצאות הקיבוץ למטרה זו לסך כל בני-משפחתה (להלן – הוצאת פרנסו).

(ב) נשאר אחרי חילוק סך כל בני-המשפחה לסך כל יחידות המשק שבר העודף על אפס או על מספר שלם, רואים, חלק מיחידות המשק, שתאחזו בסך כל יחידות המשק הוא כתאחזו השבר באחד, כאילו היה לכל יחידת משק שבאותו חלק בן-משפחה או בן-משפחה נוסף, הכל לפי הענין, והוציאה עליו את הוצאת הפרנסו; השברים העודפים בחלקן של שאר יחידות משק לא יבואו בחשבון.

(ג) "בן-משפחה", לענין סעיף זה – כמשמעותו בסעיף 41.

(ד) ההוראות האמורות יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חישוב הניכוי בעד הורי חבר או בעד הורי בן-זוגו לפי סעיף 41.

60. לענין חישוב המס לפי סעיף 57 רואים כל יחידת משק כאילו שילמה בשנת המס סכומים למטרות המפורשות בסעיף 45, בסכום השווה לפחות ל-10% מהסכום היוצא מחילוק ההכנסה החייבת של הקיבוץ לסך כל יחידות המשק לפני כל ניכוי לפי הסעיפים 57-59.

תשלומים
טוציאליים

סימן ב': מושבים ואגודות חקלאיות

61. הנציב רשאי, לפי שיקול דעתו, להורות, כי הוראות סימן א' יופעלו לגבי שומתם של מושבים שיתופיים או של אגודות שיתופיות, אחרות להתיישבות חקלאית ושל חבריהן, אם הוכח להנחת דעתו שדרכי הנהלת העסקים באגודות האמורות דומות באפיון לאלה הנהוגות בקיבוץ.

62. דינה של אגודה שיתופית שסווגה כאגודה שיתופית חקלאית לענין פקודת מס הכולים¹³, יהיה בשנת מס פלונית כדין שותפות לענין פקודה זו, אם האגודה בהסכמת כל חבריה תבעה כך בדו"ח לפי סעיף 131 לאותה שנת מס. המפרט את שמותם ומענם של חבריה ואת החלק המגיע לכל אחד מהם בהכנסתה החייבת באותה שנת מס.

אגודה שיתופית חקלאית

סימן ג': שותפויות וחברות בית

63. (א) הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בעסק פלוני או במשלח-יד פלוני עוסקים שני בני-אדם או יותר יחד –

(1) יראו את החלק שכל שותף זכאי לו בשנת המס מהכנסת השותפות – והיא תתברר בהתאם להוראות פקודה זו – כהכנסתו של אותו שותף, והיא תיכלל בדו"ח על הכנסתו שעליו להגיש לפי הוראות פקודה זו;

(2) ראש השותפים, היינו אותו שותף מן השותפים, תושבי ישראל ששמו נקוב ראשונה בהסכם על השותפות, – ואם אותו ראש השותפים אינו פועל, ראש השותפים הפועל – יערוך וימסור, לפי דרישת פקיד השומה, דו"ח על הכנסת השותפות בכל שנה, כפי שתתברר בהתאם להוראות פקודה זו, ויפרש בה שמם ומענם של השותפים האחרים שבפירמה ואת החלק שכל שותף זכאי לו בהכנסת אותה שנה; אם אין איש מן השותפים תושב ישראל, יערוך וימסור את הדו"ח מיופה כוח, סוכן, מנהל או עמיל של הפירמה היושב בישראל;

(3) על דו"ח כאמור יחולו הוראות פקודה זו בדבר אי-מסירת דו"ח או פרטים הנדרשים בהודעת פקיד שומה.

(ב) לא הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שעסק פלוני או משלח-יד פלוני מתנהל על ידי שני בני-אדם או יותר יחד, יראו את ההשתכרות או הרווחים של אותו עסק או משלח-יד כאילו הגיעו לאחד הזכאים לקבל חלק מהם, אשר פקיד השומה יבחר בו, והשומה תיערך בהתאם לכך; בערכה השומה כאמור לא יראו את השותפות כחבר בני-אדם לענין סעיף 162.

(ג) שום דבר האמור בסעיף זה אינו מונע מהשיג, בערעור בהתאם לסעיפים 153–158, על החלטת פקיד השומה בהשתמשו בשיקול הדעת שניתן לו בסעיף זה.

64. חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76, שכל רכושה ועסקיה הם החזקת בנינים, הכנסתה יחשבה, לפי בקשתה, כהכנסתם של חברי החברה, וחלוקתה של אותה הכנסה, לענין השומה, בין חברי החברה; כולם או מקצתם, תיעשה כפי ש"ורה הנציב; הרואה עצמו מקופה על ידי **הדאת הנציב רשאי לערער עליה לפני בית המשפט כאמור בסעיפים 153–158.**

חברות בית

¹³ חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ג, עמ' 1802.

65. הכנסתה של אשה נשואה החיה עם אישה יראו, לענין הפקודה, כהכנסתו של האיש והיא תחייב על שם האיש ולא על שמה ולא על שם הנאמן שלה; אולם אם יש צורך בדבר אפשר לגבות מן האשה, אף על פי שלא נשומה, חלק יחסי מן המס שחייב בו האיש, כיחס סכום הכנסתה של האשה אל סך כל הכנסתם של האיש והאשה.

66. (א) על אף האמור בסעיף 65, אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הגיעה לאשה בשנת המס הכנסה מיגיעתה האישית בעסק או במשלח-יד או מעבודה, רשאים היא או אישה לתבוע, כי חשוב המס על הכנסתה זו ייעשה בנפרד, ובמקרה זה יחולו הוראות אלה:

(1) הניכוי לפי סעיף 34 יותר גם לאיש וגם לאשה;

(2) הניכויים לפי סעיפים 37, 38 (א) ו-39 — לא יותרו;

(3) הניכויים לפי סעיף 38 (ב) ו-(ג) יותרו רק לאשה;

(4) הניכוי לפי סעיף 40 יותר רק לאיש, אך אם הוא זכאי לניכוי לפי סעיף 40 (א) יותר לאשה ניכוי נוסף של 200 לירות; ואולם אם סך כל הניכויים המגיימים עים לאיש לפי הסעיפים 34 עד 44 עלה על הכנסתו החייבת לפני הניכויים כאמור, יינתן לאשה הניכוי לפי סעיף 40 בסכום שלא יעלה על הסכום שלא ניתן לאיש לבחורו;

(5) הניכוי לפי סעיף 41 יותר רק לאיש, או לאשה לפי דרישתה, אם היא התומכת הממשית בקרובים;

(6) הזיכויים ממס לפי סעיף 45 יינתנו גם לאיש וגם לאשה כאילו היו שני גישומים נפרדים.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו אלא אם הכנסת בן-הזוג האחד באה ממקור הכנסה שהוא בלתי תלוי במקור ההכנסה של בן-הזוג השני, ולא יראו הכנסת בן-הזוג האחד כאמור אם היא באה, בין השאר, מאחד מאלה:

(1) עסק או משלח-יד של בן-הזוג השני;

(2) חברה אשר בה יש לשני בני-הזוג או לבן-הזוג השני, במישרין או בעקיפין, זכות בהנהלה או 10% מזכויות הצבעה, אלא אם היתה לאשה הכנסה כאמור מהחברה זמן סביר, ולא פחות משנה, לפני נישואיה או לפני שלבעלה היתה זכות כלשהי, במישרין או בעקיפין, בחברה;

(3) שותפות אשר בה יש לשני בני-הזוג או לבן-הזוג השני, במישרין או בעקיפין, 10% לפחות מהונה או מהזכות לרווחיה, אלא אם היתה לאשה הכנסה כאמור מהשותפות זמן סביר, ולא פחות משנה, לפני נישואיה או לפני שלבעלה היתה זכות כלשהי, במישרין או בעקיפין, בשותפות.

67. הכנסה שהושגה מיגיעתם האישית של איש ואשה במשק חקלאי והיא טעונת-מס לפי סעיף 2 (8) לגבי אחד מהם, יראוה, לענין פקודה זו, כהכנסתם של האיש והאשה, בחלקים שווים, ויותר ניכוי לאיש לפי סעיף 38 וניכוי נוסף של 200 לירות, אולם לא יורשה חשוב המס בנפרד לפי סעיף 66.

פרק רביעי : תושבי-חוץ

68. לא יושלם מס על הכנסה שמקורה בחוץ לארץ ונתקבלה בישראל על ידי אדם הנמצא בישראל. למטרה ארעית בלבד ולא בכוונה לכונן בה את מושבו, ולא ישב למעשה בישראל בשנת המס. בין ברציפות ובין לסירוגין, יותר מששה חדשים בסך הכל.
69. לענין יחיד שאינו תושב ישראל בשנת המס, רשאי שר האוצר להתקין כללים כדי לקבוע –
- (1) אילו ניכויים אפשר להתיר מהכנסתו של יחיד כאמור;
- (2) היחיד או סוגי היחידים, שעליהם יחולו אותם ניכויים.
70. רווחיו של אדם שאינו תושב ישראל והוא עוסק בעסקי בעל אניות או שוכר אניות (בפקודה זו – ספן-חוץ), פטורים ממס, במידה שהפטור נקבע בהסכם בין המדינה שאליה משתייך ספן-החוץ ובין מדינת ישראל.
71. בכפוף להוראת סעיף 70, ספן-חוץ אשר אניה שבבעלותו או שבשכירותו סרה לגמל ישראל, יראו את מלוא רווחיו שמקורם בהסעת גוסעים, דואר, חיות-בית או טובין (לכולם ייקרא להלן – מטען) שהוטענו בישראל, כהכנסה שנצמחה בישראל; הוראה זו לא תחול על טובין שהובאו לישראל לשם שטעון בלבד.
72. (א) הראה ספן-חוץ תעודה מטעם רשות מס הכנסה כל שהיא המעידה על שתי אלה:
- (1) היתם שבין רווחיו או הפסדיו מעסקי ספנות בתקופת חשבון פלונית, כפי שחושב על ידי אותה רשות לצורך מס הכנסה, וללא ניכוי פחת, ובין סך-כל תקבוליו מהסעת מטען;
- (2) היתם שבין סכום הפחת המנוכה, כפי שחושב על ידי אותה רשות, ובין סך-כל תקבוליו מהסעת מטען.
- היו רווחיו שמקורם בישראל מעסקי הספנות שלו באותה תקופה, לפני כל ניכוי פחת, סכום, שיחסו לתקבוליו מהסעת מטען שהוטען בישראל הוא כיתם סך-כל רווחיו לפי התעודה באותה תקופה לסך-כל תקבוליו מהסעת מטען.
- (ב) התעודה האמורה צריך שתהא נתונה מטעם רשות מס הכנסה, שפקיד השומה נוכח לגביה להנחת דעתו, שהיא מחשבת וקָמה את כלל רווחיו של הספן מעסקי ספנות שלו על יסוד שאינו שונה שינוי ממשי מן היסוד שנקבע בפקודה זו.
73. לא ניתן, מכל סיבה שהיא, להזיל באופן המניה את הדעת הוראות סעיף 72 בזמן השומה, מותר לחשב את הרווחים שמקורם בישראל לפי תאחזו הוגן ממלוא סכום התקבולים מהסעת מטען שהוטען בישראל; אלא שאם גישום אדם בשנת מס פלונית על יסוד תאחזו כאמור, יהא זכאי במשך שש שנים, לאחר תום אותה שנת מס לתבוע בכל עת, שחבותו במס של אותה שנה תחושב שנית על היסוד שנקבע בסעיף 72.
74. החליט פקיד השומה, כי אניה השייכת לספן-חוץ פלוני סרה לגמל בישראל באקראי וכי אין להניח שאניה זו או אניות אחרות שבאותה בעלות יסורו לישראל, לא יחולו הוראות סעיפים 71–73 על הרווחים מאותה אניה ולא יוטל עליהם מס.
75. אדם שאינו תושב ישראל, והוא עוסק בעסקי תובלה אווירית או ממסר ידיעות בכָּבֵל או באלחוט, יהא גישום למס כאילו היה ספן-חוץ; הוראות סעיפים 71–74 יחולו בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חישוב רווחים והשתכרויות מאותם עסקים.

76. (א) הוראות פרק זה חלות על כל חברה שהיא בשליטתם של חמישה בני-אדם לכל היותר ואיננה בת-חברה ולא חברה שיש לציבור ענין ממשי בה (להלן — חברת מעטים).

(ב) "חברה שהיא בשליטתם של חמישה בני-אדם לכל היותר" לענין פרק זה — חברה שחמישה בני-אדם או פחות מזה, ביחד, שולטים שליטה ישירה או עקיפה בעניניה של החברה, או יכולים לשלוט, או זכאים לרכוש שליטה כאמור, ובפרט — אך בלי לגרוע מן הכלל האמור — כשהם, ביחד, מחזיקים או זכאים לרכוש, רובו של הון המניות או של כוח ההצבעה של החברה, או רובו של הון המניות שהוצא, או אותו חלק ממנו שהיה מזכה, במקרה של חלוקת כל הכנסת החברה בין החברים, לקבל את רובו של הסכום המתחלק.

(ג) "בת-חברה", לענין סעיף זה — חברה שמניות שלה, המייצגות לא פחות משמונים אחוז של הון מניותיה, הן בידיהן או בשליטתן של חברה או חברות שאין הוראות פרק זה חלות עליהן.

(ד) כשבאים לקבוע, אם חברה נמצאת בשליטתם של חמישה בני-אדם או לא, ייחשבו לאדם אחד —

- (1) אדם וקרוביו, שהם בן-זוגו, אבותיו, צאצאיו הישירים, אחיו או אחיותיו;
- (2) אדם ובא כוחו;
- (3) שותפים בשותפות.

(ה) שום דבר האמור בפרק זה אינו מונע מהשיג בערעור, בהתאם לסעיפים 153—158 על החלטתו של הנציב בהשתמשו בכוח שניתן לו בסעיפים 77 ו-78.

77. (א) ראה הנציב, כי חברת מעטים לא חילקה בתור דיבידנדים לבעלי מניותיה, עד תום שנים עשר חודש לאחר שנת מס פלונית (להלן — התקופה האמורה), את רווחיה שהם טעונו מס לאותה שנת מס או חלק מהם, וכי יש בידה לחלק רווחיה או חלק מהם בלי להזיק לקיומן ולפיתוחן של עסקה, וכי תוצאת אי-החלוקה היא הימנעות ממס או הפחתת מס — רשאי הוא, תוך שלוש שנים לאחר תום התקופה האמורה, ולאחר התייעצות בוועדה שיש עליה הוראה להלן, ולאחר שניתנה לחברה הזדמנות סבירה להשמיע דבריה, ליתן הוראה לפקיד השומה לנהוג באותם רווחים שלא חולקו כאילו חולקו בתור דיבידנדים.

(ב) ניתנה הוראה כאמור — יישומו בעלי המניות הנוגעים בדבר, או ששומתם תתוקן, כאילו היו אותם סכומים, שרואים אותם כמחולקים, דיבידנדים שנתקבלו על ידי בעלי המניות כתאריכים שהנציב יראה מן הצדק לקבעם, בהתחשב עם התאריכים שבהם חילקה החברה דיבידנדים, אם חילקה (להלן — דיבידנד להלכה).

(ג) הנציב לא יתן הוראות כאמור אם חילקה החברה בתור דיבידנד, עד תום שנים עשר חודש לאחר שנת מס, סכום שאינו פחות מ-75% מהכנסתה הטעונה מס באותה שנת מס.

78. דיבידנד להלכה מאת חברת מעטים פלונית (להלן — החברה הראשונה) לבעל מניות, שגם הוא חברת מעטים (להלן — החברה השניה) — לא יהיה חייב במס בתור הכנסה של החברה השניה, אלא ינהגו בו כאילו חילקה אותו החברה השניה כדיבידנד בתאריך שקבע הנציב לפי סעיף 77, ולפי זה יישומו בעלי המניות של החברה השניה או ששומתם תתוקן; ואם גם בעל מניות של החברה השניה הוא חברת מעטים — יחולו הוראות סעיף זה,

רווחים לא מחולקים שרואים אותם כמחולקים

דיבידנד להלכה לחברת מעטים

בשינויים המחוייבים לפי הענין, על הדיבידנד להלכה, כאילו כל המדובר בחברה הראשונה מתייחס לחברה השניה, וכל המדובר בחברת השניה – מתייחס לאותו בעל מניות, וכן הלאה, לפי אותו עקרון, עד שלא יישאר שום חלק של רווחים בלתי מחולקים שעליהם גיתגו הוראות הנציב ושיש לנהוג בהם כאילו חולקו לחברת מעטים.

מס שלא שולם
יהיה חוב החברה

79. אדם שנשום למס, או ששומתו תוקנה לפי הוראות הסעיפים 77 או 78 ולא שילם במועדו. את המס, כולו או מקצתו, המתייחס לחלקו בדיבידנד להלכה – הסכום שלא שילם יהיה חוב המגיע לממשלה מאת החברה, אשר בגלל שלא חילקה את הרווחים ניתנה הוראת הנציב לפי סעיף 77, וייפרע כדרך חוב.

ריווח בלתי מחולק
שחזרו וחילקוהו

80. רווחים בלתי מחולקים וטעוני מס לפי הסעיפים 77 ו-78 שחילקו אותם לאחר מכן, לא ינהגו בהם כמו בהכנסה טעונת מס של מקבל הרווחים.

ועדה מייעצת

81. ועדה של חמישה, ובהם שלושה לפחות שאינם עובדי המדינה, תייעץ לנציב בענין השימוש בסמכות שהוענקה לו בפרק זה; הועדה תיבחר על ידי הנציב בשעת הצורך מתוך רשימה שתיערך על ידי שר האוצר בהודעה שפורסמה ברשומות.

פרק ששי : עסקאות מיוחדות

82. (א) "הסבה", לענין הסעיפים 83 ו-86 – לרבות נאמנות, הקנאה, חוזה, הסכם, הסדר או העברה של נכסים.

(ב) שום דבר האמור בסעיפים 83 ו-84 אינו בא למנוע במקרים שאין סעיפים אלה חלים עליהם מלנהוג בהכנסה מכוח הסבה, לענין מס, כאילו היתה הכנסתו של המסב.

הסבה לטובת
צעירים

83. היתה הכנסה משתלמת לאדם או לטובתו בשנת מס פלונית מכוח הסבה שנעשתה בחייו של המסב או בעקבותיה, והמסב עודנו בחיים, ובתחילת אותה שנת מס טרם מלאו לאותו אדם 20 שנה ולא היה גשוי – ינהגו באותה הכנסה, לענין פקודה זו, כאילו היתה הכנסתו של המסב לאותה שנת מס ולא הכנסה של זולתו; ואין נפקא מינה לענין זה, אם ההכנסה משתלמת במישרין או בעקיפין, אם לידי האדם או לטובתו, בהווה או בעתיד, אם היא משתלמת לאחר קיום תנאי או לאחר מאורע פלוני שאירעו ספק, או כתוצאה מן השימוש של פלוני בסמכות או בכוח הכרעה שניתנו לו ואם בדרך אחרת, ואם היא הכנסה שלפי הפרק החמישי רואים אותה כאילו האדם קיבל אותה כאמור.

הסבה הניתנת
לביטול

84. (א) היתה הכנסה משתלמת לאדם בכל שנת מס שהיא, מכוח הסבה הניתנת לביטול או בעקבותיה, בין שנעשתה לפני תחילת פקודה זו ובין לאחריה, וכן הכנסה כאמור שלפי הפרק החמישי רואים אותה כאילו נתקבלה על ידי האדם – ינהגו בה, לענין פקודה זו, כאילו היתה הכנסתו של המסב באותה שנה ולא הכנסה של זולתו.

(ב) לענין סעיף קטן (א) יראו הסבה כניתנת לביטול, אם יש בה הוראה בדבר העברתם או החזרתם של ההכנסה, או של הנכס שממנו היא נובעת, אל המסב, או אל בן-זוגו, בין במישרין ובין בעקיפין, או אם יש למסב או לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, כוח בכל דרך שהיא לקבל או להחזיר לעצמו את השליטה, במישרין או בעקיפין, על ההכנסה או על הנכס שממנו היא נובעת.

85. (א) כשכאבים לחשב, לענין פקודה זו, ההשתכרויות או הרווחים מעסק שהופסק או שהועבר, יהא כל מלאי עסקי השייך לאותו עסק בשעת הפסקה או העברה בערך לפי כללים אלה:

(1) אם המלאי נמכר, או הועבר בתמורה בת-ערך, לאדם העוסק בעסק, או מתכוון לעסוק בו, בישראל, והקונה רשאי לנכות את עלות המלאי בהוצאה בשעה שיבואו לחשב לענין פקודה זו את השתכרותו או את רווחיו מן העסק — יהא שוויי של המלאי הסכום שנתקבל במכר או שוויה של התמורה שניתנה בעד ההעברה;

(2) בכל מקרה אחר — יהא שוויי הסכום שאפשר היה לקבל תמורתו אילו נמכר בשוק הפתוח בעת הפסקת העסק או העברתו.

(ב) כשכאבים לחשב, לענין פקודה זו, השתכרותו או רווחיו של קונה מלאי עסקי של עסק שהופסק או שהועבר, יהא המלאי בערך כפי שנקבע בסעיף קטן (א).

(ג) נתעוררה שאלה בדבר השווי של המלאי לפי סעיף קטן (א) — יכריע הנציב.

(ד) "מלאי עסקי", לענין סעיף זה, הוא כל גכס, מטלטלין או מקרקעין, הנמכר במהלכו הרגיל של עסק, או שהיה נמכר כך אילו הבשיל או הגיע לגמר ייצורו, הכנתו או בנייתו, וכן כל חומר המשמש בייצורו, בהכנתו או בבנייתו של אותו גכס.

(ה) שום דבר האמור בסעיף זה אינו מונע מהשיג בערעור, בהתאם לסעיפים 158—153, על החלטתו של הנציב בהשתמשו בסמכות שניתנה לו בסעיף קטן (ג).

86. (א) היה פקיד השומה סבור, כי עסקה פלוגית המפחיתה, או העלולה להפחית, את סכום המס המשתלם על ידי אדם פלוגי היא מלאכותית או בדדויה, או שהסבה פלוגית אינה מופעלת למעשה, רשאי הוא להתעלם מן העסקה או מן ההסבה, והאדם הנוגע בדבר יהא נישום לפי זה.

(ב) שום דבר האמור בסעיף זה אינו מונע מהשיג בערעור, בהתאם לסעיפים 158—153 על החלטתו של פקיד השומה בהשתמשו בשיקול הדעת שניתן לו בסעיף קטן (א).

87. לגבי כספים כמפורט להלן רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות כללים בדבר חיוב במס, החייב בו ושיעוריו; ואלה הם:

(1) כספים ששולמו על ידי מעביד שהכנסתו פטורה ממס לקרן או לקופה של תגמולים, קיצבה, פיצויים, חופשה, או מטרה אחרת כיוצא באלה, שלא אושרו על ידי הנציב, וכן כספים ששולמו לקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 ואישורה בוטל, ובלבד שלא יוטל מס על הכספים ששולמו לקופת גמל לפני היום שנקבע כיום ביטול האישור שניתן לה;

(2) כספים ששולמו על ידי קופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לחבריה בניגוד לתקנות שהותקנו לענין אישורה וניהולה, או במקרה של פירוק הקופה אם לדעת הנציב לא היתה סיבה מוצדקת לפירוקה; הכרעת הנציב לפי פסקה זו דינה לענין סעיפים 158—153 כאילו היתה צו לפי סעיף 152 (ב).

"נכס" – כל רכוש, בין מקרקעין ובין מטלטלין, כמשמעותם בפקודת הפרשנות¹⁴, וכן כל זכות או טובת הנאה, למעט –

(1) מטלטלין של יחיד המוחזקים על ידיו לשימוש האישי או לשימוש האישי של בני-משפחתו או של בני-אדם התלויים בו, אך לא למעט כלי רכב מנועי;

(2) מלאי עסקי כמשמעותו בסעיף 85;

(3) מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תש"ט–1949¹⁵;

"מכירה" – לרבות חליפין ויתור;

"מחיר יסודי", לענין נכס –

(1) אם הגיע הנכס לנישום דרך קניה – הסכום שבו רכשו הנישום;

(2) אם הגיע הנכס לנישום דרך חליפין – שווי הנכס בשעה שנרכש על ידי הנישום;

(3) אם הגיע הנכס לנישום דרך מתנה –

(א) לפני יום ד' בכסלו תשי"ב (3 בדצמבר 1951) – שווי הנכס בשעה שנרכש על ידי הנישום;

(ב) ביום ד' בכסלו תשי"ב (3 בדצמבר 1951) או לאחר מכן – התמורה שבה נרכש אותו נכס לאחרונה שלא דרך מתנה;

(4) אם הגיע הנכס לנישום דרך הורשה – שווי הנכס ביום פטירת המוריש;

(5) אם הגיע הנכס לנישום דרך יצירה או בכל דרך אחרת – סכום ההוצאות שהוציא הנישום ליצירתו או לרכישתו של אותו נכס;

"מחיר מקורי", לענין נכס – המחיר היסודי של הנכס לאחר שנוכו ממנו הסכומים הניתנים לניכוי לנישום, לגבי אותו נכס, לפי הסעיפים 21–23 – מיום שרכש אותו נכס עד יום המכירה, ולאחר שיוספו עליו סכומים אלה:

(1) כל ההוצאות שהוציא הנישום להשכחת הנכס או להחזקתו מיום שרכשו עד יום המכירה;

(2) כל סכום ששילם הנישום בשל אותו נכס, על חשבון מסים או תשלומי חובה אחרים כיוצא בזה.

ובלבד שלא יוסף סכום שניתן לניכוי בעבר, בחישוב ההכנסה החייבת של אותו נישום, או תשלומי חובה או הוצאות אחרות ששולמו בקשר לשימוש באותו נכס;

"ריווח הון" – הסכום שבו התמורה שניתנה בעד מכירת הנכס, או שווי התמורה (להלן בחלק זה – התמורה), עולה על המחיר המקורי של הנכס;

"הפסד הון" – הפסד ממכירת נכס;

"ריווח הון מוקדם" או "הפסד הון מוקדם" – ריווח הון או הפסד הון מגכס שנמכר תוך שנה מיום שנרכש;

"ריווח הון מאוחר" או "הפסד הון מאוחר" – ריווח הון או הפסד הון מגכס שנמכר לאחר שנה מיום שנרכש.

¹⁴ דיני ישראל, נוסח חדש, 1, עמ' 2.
¹⁵ ס"ח 21, תש"ט, עמ' 174.

- דין ריווח הון כדין - הכנסה
89. דין ריווח הון כדין הכנסה מן המקורות המפורשים בסעיף 2, אם אין הוראה אחרת בפקודה זו או אם אין פירוש אחר משתמע מתוך ההקשר.
- ריווח הון של עולה
90. נישום שהביא לישראל נכס ומכרו תוך שנתיים מיום עלייתו לישראל, לא ייחשב ריווח ההון באותה מכירה כהכנסה חייבת.
- ניכויים מריווח הון של יחיד
91. בבירור ההכנסה החייבת של יחיד הגובעת מריווח הון, יותך ניכוי של 500 לירות, אולם בהכנסה שחולקה למספר שנים כאמור בסעיף 8 (ב), יותרו בשנים אלה ניכויים, לפי בחירת הנישום, עד כדי 500 לירות לכל השנים האמורות ביחד.
- קיצוץ הפסד הון כנגד ריווח הון
92. (א) היה בשנת המס הפסד הון, יותר לקוזו כנגד ההכנסה מריווח הון בלבד באותה שנה, לפני הניכוי לפי סעיף 91; ואולם -
- (1) הפסד הון מאוחר לא יותר לקיזו אלא כנגד ריווח הון מאוחר והפסד הון מוקדם לא יותר לקיזו אלא כנגד ריווח הון מוקדם;
- (2) אם אין לקוזו את סכום ההפסד, כולו או מקצתו, לפי פסקה (1) - הסכום שאין לקוזו יותר לקיזו כנגד כל ריווח הון אחר, לפי בחירת הנישום, על אף האמור בסעיף קטן (א); אולם בקיזו הפסד הון מאוחר כנגד ריווח הון מוקדם תקוזו כל לירה הפסד כנגד 50 אגורות של ריווח.
- (ב) הפסד הון בשנת המס שלא קוזו, כולו או מקצתו, כנגד הכנסה מריווח הון באותה שנה - הסכום שלא קוזו יותר לקיזו כנגד הכנסה מריווח הון בלבד בשבע שנות המס הבאות ברציפות אחרי אותה שנה, או בשתי שנות המס שקדמו לה וכחמש שנות המס הבאות ברציפות לאחריה, הכל לפי בחירת הנישום; על כל קיזו לפי סעיף זה יחולו הוראות הפסקאות (א) (1) ו-(א) (2).
- ריווח הון בתאגיד שנתפרק
93. תאגיד שנתפרק וחולקו נכסיו בין חבריו, יחולו הוראות אלה:
- (1) ריווח הון ממכירת נכס החברה על ידי המפרק, לאחר שהוחל בפירוקה, לא ייחשב כהכנסה חייבת;
- (2) נכסים או כספים שקיבל חבר ייחשבו כתמורה שקיבל בעד מכירת מניותיו או בעד זכותו באותו תאגיד.
- ריווח הון ממכירה תמורת מניות או זכות בתאגיד
94. הגיע לאדם או למספר בני אדם ריווח הון מנכס שנמכר לתאגיד תמורת מניות בלבד של אותו תאגיד או תמורת זכות אחרת בלבד באותו תאגיד - לא ייחשב הריווח כהכנסה חייבת, אם מיד לאחר המכירה היה בידי האדם, או בידי מספר בני האדם ביחד, 90 אחוז או יותר מכוח ההצבעה של אותו תאגיד; אולם לענין חישוב ריווח ההון על המניות או על הזכות האחרת, לכשיימכרו, ייחשב כמחיר מקורי שלהן המחיר המקורי של הנכס שתמורתו קיבל המוכר את המניות או את הזכות.
- ריווח הון מנכס שלא נקבע לו פחת והשקעתו בנכס מאותו סוג
95. הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס שלא נקבע לו שיעור בעד פחת בתקנות על פי סעיפים 21-23 וששימש לנישום לצרכי עסק או משלח-יד או מגורים (להלן - הנכס הראשון), ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר מאותו סוג ולאותה מטרה (להלן - הנכס החדש) במחיר העולה על המחיר המקורי של הנכס הראשון, ייחשב כריווח הון הסכום שבו עודפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס הראשון על מחיר הנכס החדש; ואולם לענין חישוב ריווח ההון על הנכס החדש, לכשיימכר, יוקטן המחיר המקורי של הנכס החדש בכל סכום ריווח הון ממכירת הנכס הראשון שלא בתחייב במס.

96. היה הנכס הראשון משמש לנישום לצרכי מגוריו בלבד, ורכש הנישום לאותה מטרה. **הדן** התקפות האמורות בסעיף 95. מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תש"ט—1949, רשאי הנישום לתבוע, כל עוד לא מכר את המקרקעין או לא העביר אותם בדרך **אחרת**, כי דינם יהיה כדין נכס חדש; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב מס שבח מקרקעין— כל תמורה שניתן במכירה הראשונה של המקרקעין האמורים תוגדל בריווח ההון שלא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

סייג לסעיפים
95 ו-96

97. הוראות הסעיפים 95 ו-96 לא יחולו על נכס שהשתמש בו הנישום לצרכי מגוריו, אך לא היה הנכס היחיד שלו שהשתמש בו למטרה האמורה, או שהיה שטחו עולה על שטח שנקבע.

98. (א) הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס ותוך שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או תוך ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר, שהוא השקעה מאושרת, במחיר השווה למחיר שבו מכר את הנכס הקודם או במחיר העולה עליו — רשאי הנישום לתבוע, כל עוד לא מכר את ההשקעה המאושרת או לא העביר אותה בדרך אחרת. כי ריווח ההון האמור לא ייראה כהכנסתו החייבת; ומשעשה כן, הרי לענין חישוב ריווח ההון על הנכס שנרכש, לכשיימכר, והפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 21—23—יוקטן המחיר המקורי של הנכס בריווח ההון שלא נתחייב במס כאמור, ואילו לענין חישוב מס שבח מקרקעין, אם הנכס שנרכש הוא מקרקעין כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, תש"ט—1949 — כל תמורה שניתן במכירה הראשונה של המקרקעין תוגדל בריווח ההון שלא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום.

(ב) "השקעה מאושרת", לענין סעיף קטן (א) — נכס המשמש לתעשייה, לבנין, לתחבורה, או למפעל אחר, ובלבד שההשקעה באותו סוג נכס אושרה בצו של שר האוצר, וכן נכס המשמש לחקלאות.

99. נכס שנקבע לו שיעור פחת בתקנות לפי הסעיפים 21—23 דששימש לנישום לצרכי עסק או משלח-יד, יחולו עליו הוראות מיוחדות אלה:

- (1) כתמורה שקיבל הנישום בעד מכירת הנכס יראו גם כל סכום שנתקבל כפיצוי בעד אבדן הנכס, כולו או מקצתו, הן מכוח ביטוח והן בכל דרך אחרת;
- (2) ריווח הון או הפסד הון ממכירת הנכס יראו לעולם כריווח הון מאוחר או כהפסד הון מאוחר, הכל לפי הענין;
- (3) הגיע לנישום ריווח הון ממכירת הנכס, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר, לאותה מטרה ששימש לה הנכס שמכר, במחיר העולה על המחיר המקורי של הנכס שמכר — רשאי הנישום לתבוע, שייחשב כריווח הון רק הסכום שבו עודפת התמורה שנתקבלה בעד הנכס שמכר על מחיר הנכס שנרכש; ומשעשה כן — הרי לענין חישוב ריווח ההון על הנכס שנרכש, לכשיימכר, וסכום הפחת הניתן עליו לפי הסעיפים 21—23 יוקטן המחיר המקורי שלו בכל סכום של ריווח הון שהיה לו במכירה הקודמת ולא נתחייב במס בגלל תביעתו של הנישום;
- (4) לא יינתן ניכוי לפי סעיף 91;

(5) היה בשנת המס הפסד הון ממכירת נכס, ותוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, או של ארבעה חדשים לפניו, רכש הנישום נכס אחר לחילוף הנכס שמכר, רשאי הנישום לא לקזז את ההפסד לפי סעיף 92.

ריווח הון שהושקע
בהשקעה
מאושרת

ריווח הון מנכס
שנקבע לו פחת

הפתח הניתן עליו לפי הסעיפים 21-23, יוגדל המחיר המקורי שלו בהפסד, שלא קרוז.

דחיית תשלום
לרגל משא ומתן

100. הגיע לנישום ריווח הון ממכירת נכס, והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי הריווח או חלק ממנו יושקע בעסקה שהנישום מנהל בתום לב משא ומתן עליה, והיא מן הסוג שאילו גמר אותה לפני המועד הנועד לתשלום המס, או להשגה לפי סעיפים 150-152, היתה מזכה אותו בהפחתת ההכנסה החייבת לפי הסעיפים 95-98 או 99 (3) - ידחה פקיד השומה לפי בקשת הנישום את המועד לתשלום המס המגיע מהנישום על אותו ריווח הון, או על חלקו, עד לגמר תקופה של 13 חדשים מיום המכירה, ורשאי הוא להתנות תנאים למתן ערובה ככל שייראה לו; אין הוראה זו גורעת משאר סמכויות פקיד השומה.

תיקון שומה

101. נשום אדם לענין ריווח הון ממכירת נכס, ואחרי המועד שנקבע להשגה לפי סעיף 150, אך תוך תקופה של שנים עשר חדשים לאחר יום המכירה, קרה מקרה המזכה אותו לגבי אותו ריווח הון בהפחתת ההכנסה החייבת לפי הסעיפים 95-98 או 99 (3) - יתקן פקיד השומה את השומה, לגבי אותו ריווח ההון, אם תבע זאת הנישום תוך שלושים יום מיום שקרה המקרה; דין החלטת פקיד השומה בדבר תיקון השומה כאמור הוא כדין שומה לפי סעיף 145; אין הוראה זו גורעת משאר סמכויות פקיד השומה.

שיעור המס על
ריווח הון מאוחר

102. ריווח הון מאוחר יראו, לענין חלק זה, כשלב הגבוה ביותר בסולם הכנסתו החייבת של הנישום, אלא ששיעור המס על אותו ריווח לא יעלה על 25%, על אף האמור בסעיף 121.

הכוח להפרדת
שומות בריווח
הון מוקדם

103. בחישוב סכום המס על ריווח הון מוקדם, רשאי הנישום לתבוע, כי השומה של הכנסתו מאותו ריווח הון תיעשה בנפרד מן השומה של הכנסתו ממקורות אחרים, כאילו היו אלה הכנסות של שני נישומים, אלא שהניכויים והזיכויים לפי הסעיפים 34-46 ו-48 לא יותרו אלא לגבי ההכנסה ממקורות אחרים בלבד.

סייג לתחולת
החוק

104. נכס שלא נקבע לו פחת בתקנות לפי הסעיפים 21-23 או שלא שימש לנישום לצרכי עסק או משלח-יד - לא יחולו עליו הוראות חלק זה, אלא החל מאותו מועד ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יכריז עליו ברשומות, הן בדרך כלל והן לגבי סוג מסויים של נכסים.

פטור עסקאות
מסויימות

105. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו לפטור סוגי עסקאות שיפורטו בצו, מתשלום המס, כולו או מקצתו, המשתלם מרווחי הון כמשמעותם בחלק זה.

ח ל ק ו': ח י ו ב ב מ ס ע ל י ד י נ צ י ו

נאמנים וכ"י של
פסול-דין

106. מפרק או כונס נכסים שזתמנו על ידי בית משפט או לפי כל דין ברה"תוקף בישראל, וכן נאמן, אפוטרופוס לגוף או לרכוש, או ועד, שבידם ההנחיה, השליטה או ההנהלה ברכוש או במפעל מטעמו של אדם פסול-דין, יהיו בני-חויב במס כדרך ובסכום שאותו אדם היה חייב בו אילו לא היה פסול-דין.

נאמנים ביהר

107. היו שני בני-אדם או יותר פועלים בתור נאמנים על נאמנות, המס שהם חייבים בו מכוח תפקידם זה, אפשר לחייבם בו ביחד או לחוד, ויהיו חייבים כתשלומם ביחד ולחוד.

108. תושב חוץ, בין שהוא אזרח ישראל ובין אם לאו, יהא בר-שומה ובר-חייב על שמו של נאמנו, אפוטרופסו, או של ועד שלו, או על שמו של מיופה-כוח, מורשה, סוכן, כונס נכסים, סניף או מנהל, בין שהם מקבלי ההכנסה ובין אם לאו, והכל כדרך הכסום שאותו אדם היה נשום או מחוייב אילו היה תושב ישראל ואותה הכנסה הגיעה לידו, אלא שלגבי יחיד תושב-חוץ לא יותר ניכוי או זיכוי ממס לפי הסעיפים 34-46.

109. תושב-חוץ יהא בר-שומה ובר-חייב בשל הכנסה שמקורה, במישרין או בעקיפין, מיופה-כוח, מסוכנות, מהרשאה, מכינוס נכסים, מסניף או מהנהלה, או דרך אחד מאלה, ויהא בר-שומה ובר-חייב על שמו של אותו מיופה כוח, סוכן, מורשה, כונס נכסים, סניף או מנהל, הכל לפי הענין.

110. רב-חובל של אניה, שבעלה או שוכרה הוא תושב-חוץ בר-חייב לפי הסעיפים 71-74 רואים כמורשהו של אותו תושב-חוץ לענין פקודה זו, בלי להוציא כל מורשה אחר של אותו תושב-חוץ.

111. מקום שתושב-חוץ עוסק עם תושב ופקיד השומה רואה, כי מחמת הקשר ההדוק שבין השנים והשליטה הממשית שבידי תושב-החוץ על התושב, אפשר שמהלך העסקים ביניהם יהא מסודר, והוא מסודר, באופן שהעסקים הנעשים על ידי התושב, בעקבות קשריו עם תושב-החוץ, אינם מביאים לו כל ריווח, או פחות מן הריווח הרגיל שיש לצפות לו מאותם עסקים — יהא תושב-החוץ בר-שומה ובר-חייב על שמו של התושב כאילו היה התושב מורשהו.

112. (א) ראה פקיד השומה, כי לא קל לברר מהו הסכום האמיתי של השתכרויותיו או רווחיו של תושב-חוץ פלוני שהוא בר-חייב על שמו של תושב — רשאי הוא לשום ולחייב את תושב-החוץ באחוז הוגן וסביר ממחזור העסקים שעשה תושב-החוץ עם התושב כאמור או על ידי; עשה פקיד השומה כן, יהיו הוראות הפקודה בענין מסירת דוחות או פרטים על ידי בני-אדם הפועלים בשם זולתם חלים במקרה זה, כדי לחייב את התושב להמציא דוחות או פרטים של העסקים האמורים, כדרך שבני-אדם הפועלים מטעמם של פסולי-דין או של תושבי-חוץ חייבים למסור דוחות או פרטים על הכנסה חייבת.

(ב) שיעור האחוז האמור ייקבע על ידי פקיד השומה, בכל מקרה, בהתחשב עם טיב העסק הנדון, ולאחר שייקבע יהא נתון לערעור, כאמור בסעיפים 153-158.

113. תושב-חוץ המבצע מכירות או עסקאות עם תושבי-חוץ אחרים בנסיבות שהיו עושות אותו בר-חייב לפי סעיפים 110 ו-111 על שמו של תושב — אין עובדה זו כשלעצמה עושה אותו בר-חייב על כל השתכרות או ריווח שמקורם במכירות או בעסקאות האמורות.

114. מקום שתושב-חוץ נתחייב במס על שמם של מיופה-כוח, סוכן, מורשה, כונס נכסים, סניף או מנהל, בשל השתכרויות או רווחים שמקורם בממכר טובין או מוצרים שיוצרו או הופקו בחוץ לארץ בידי אותו תושב-חוץ — רשאי האדם שעל שמו נתחייב תושב-החוץ לפנות אל פקיד השומה בבקשה לערוך את השומה בשל אותה הכנסה, או לתקן אותה, על יסוד הרווחים שלפי הנחה סבירה היה מרוויח, שסוחר, או קמעונאי הקונה כאמור במישרין מן היצרן או מן המפיק — אם היו הטובין או המוצרים נמכרים על ידיהם או מטעמם בקמעורת — ולאחר שיוכח, להנחת דעתו של פקיד השומה, סכום הרווחים האלה, תיערך השומה או תתוקן בהתאם לכך.

115. שום דבר האמור בסעיפים 108–114 אינו בא לחייב במס תושב-חוץ על שמו של מתווך או סוכן-עמיל כללי או סוכן אחר בשל השתכרות או ריווח שמקורם במכירה או בעסקה שנעשו על ידיהם, אם אינם מורשים הפועלים כרגיל בהרשאתו של תושב-החוץ, או אם אינם מורשים בהתאם לסעיפים 110–112.

תושב-חוץ לא יישום על שם סוכן שאיננו מורשהו

116. מי שהוא בר-שומה ובר-חיוב בשל פסול-דין, או מי שתושב-חוץ הוא בר-חיוב על-שמו, יהיה אחראי לכל דבר שעשייתו נדרשת על פי פקודה זו בשביל שומת הכנסתו של האדם שלמענו הוא פועל ובשביל תשלום המס המוטל עליו.

פעולות שהן חובה על נאמנים וכו'

117. המנהל או כל פקיד ראשי אחר של חבר בני-אדם מואגד יהיה אחראי לעשייתם של כל אותם מעשים ודברים שעשייתם נדרשת על פי פקודה זו בשביל שומת אותו חבר בני-אדם ובשביל תשלום המס.

מנהלו של חבר בני-אדם

118. אדם שקיבל, מכל כוח שהוא, כסף או שוה כסף שהם הכנסה מאחד המקורות הנקובים בפקודה זו והשייכת לאדם שהוא בר-חיוב על אותה הכנסה, או שהיה בר-חיוב עליה אילו היה תושב ישראל ולא היה פסול-דין, יכין וימסור, כל אימת שפקיד השומה ידרוש זאת למגנו בהודעה ותוך הזמן הנקוב באותה הודעה, רשימה חתומה בידו המכילה הצהרה אמיתית ונכונה על כל ההכנסה האמורה ואת שמו ומענו של כל אדם שהכנסה שייכת לו; על רשימה כאמור יחולו הוראות פקודה זו בענין אי-מסירת רשימות ופרטים על פי הודעה מפקיד השומה.

רשימות שנציג או סוכן חייבים בהכנתן

119. אדם האחראי על פי פקודה זו לתשלום מס למען אדם אחר, רשאי לעכב מתוך כספים המגיעים לידי למען אותו אדם כל סכום שיספיק כדי תשלום המס האמור; וניתן לו בזה שיפוי כנגד כל אדם בשל כל תשלום ששילם בעקבותיה ומכוחה של פקודה זו.

שיפוי לנציג

120. (א) נפטר אדם בשנת המס, ואילו לא נפטר היה בר-חיוב לאותה שנה, או אם נפטר אדם תוך-שלוש שנים לאחר תום שנת מס ולא נעשתה לו שומה לאותה שנה – יהיה נציגו האישי החוקי חב במס שאותו אדם היה בר-חיוב בו אילו היה בחיים, ויהא חייב בתשלומו, וכן יהיה אחראי לעשייתם של כל אותם מעשים ודברים שאותו אדם היה אחראי לעשייתם על פי פקודה זו, אילו היה בחיים.

שומת הכנסתו של נפטר

(ב) מיום פטירתו של-אדם יראו את הכנסתו החייבת של העזבון כהכנסתם של היורשים לפי חלקיהם בהכנסות העזבון.

(ג) היו היורשים או אחדים מהם או חלקיהם בהכנסות העזבון, כולם או מקצתם, בלתי ידועים, ישלם הנציג האישי החוקי של הנפטר מתוך העזבון מס בשיעור של 30% על חשבון המס המגיע מהיורשים על ההכנסה של העזבון.

(ד) הוראות סעיף 174 יחולו לגבי תשלום על חשבון המס לפי סעיף קטן (ג) בשינויים המחוייבים לפי הענין.

(ה) לאחר חלוקתה של הכנסת העזבון וצירופה להכנסתו של כל יורש, יקוּזו המס ששולם כאמור על ידי הנציג האישי החוקי כנגד המס על הכנסתם של היורשים לפי חלקן של כל אחד מהם בהכנסות העזבון.

(ו) לצנין סעיף זה "נציג אישי חוקי" – לרבות יורש ואפוטרופוס כמשמעותם בחוק מס עזבון, תש"ט–1949.¹⁷

¹⁶ ס"ח 22, תש"ט, עמ' 187.

ח' ל ק ז': שיעורי המס

שיעורי המס
ליחיד

121. (א) וזה המס על הכנסתו החייבת של יחיד:

- (1) על כל לירה מ-500 הלירות הראשונות — 22.5 אג'
- (2) על כל לירה מ-1000 הלירות הבאות — 25 אג'
- (3) על כל לירה מ-1000 הלירות הבאות — 30 אג'
- (4) על כל לירה מ-2000 הלירות הבאות — 37.5 אג'
- (5) על כל לירה מ-3000 הלירות הבאות — 45 אג'
- (6) על כל לירה מ-4000 הלירות הבאות — 47.5 אג'
- (7) על כל לירה מ-5000 הלירות הבאות — 50 אג'
- (8) על כל לירה מ-5000 הלירות הבאות — 52.5 אג'
- (9) על כל לירה מ-5000 הלירות הבאות — 55 אג'
- (10) על כל לירה מ-5000 הלירות הבאות — 57.5 אג'
- (11) על כל לירה נוספת — 60 אג'

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), יהיה יחיד תושב-חוץ חייב במס גם על 500 הלירות הראשונות של הכנסתו החייבת בשיעור 25 אגורות ללירה.

(ג) לגבי יחיד תושב ישראל שאינו זכאי לניכוי בעד אשה לפי סעיף 37 או בעד ילדים לפי סעיף 40 יוגדלו שיעורי המס לפי סעיף קטן (א) (5) ו-(6) ב-2.5 אגורות לכל לירה, לפי סעיף קטן (א) (7) (8) ו-(9) ב-5 אגורות לכל לירה ולפי סעיף קטן (א) (10) ב-2.5 אגורות לכל לירה. סעיף קטן זה לא יחול על יחיד שהיה זכאי לניכוי כאמור אלמלא הוראות סעיף 66 (א) (2).

המס על הענקה
בעד פיריון
עבודה

122. (א) על אף האמור בסעיף 121 לא יעלה שיעור המס על הכנסה שנתקבלה מהענקה בעד פיריון עבודה על חמש עשרה אגורות לכל לירה.

(ב) לענין סעיף זה —

"הענקה בעד פיריון עבודה" — הענקה, הטבה או פרמיה שהיא הכנסת עבודה והמשלמת על-פי חוזה עבודה, שאושר לצורך סעיף זה. כפי שנקבע בתקנות — בנוסף על המשכורת או השכר המקובלים או הקבועים בחוזה העבודה — בעד פיריון עבודה העולה על שיעור הפיריון הרגיל, בגבולות של שלושים למאה מסכום אותה משכורת או אותו שכר; אולם אין הענקה כאמור כוללת —

(1) תשלום בעד עבודה בשעות נוספות או בימי מנוחה. מקבועים במדינה;

(2) תשלום לחבר על ידי חברה, אגודה שיתופית או תאגיד אחר.

המס על הכנסה
משעות נוספות

123. (א) על אף האמור בסעיף 121, לא יעלה שיעור המס על הכנסת עבודה בשעות נוספות על 30 אגורות לכל לירה, אם שולמה לאדם שלגבין אישר שר האוצר, על פי המלצת ועדה ששר האוצר ימנה לענין סעיף זה, כי עבודתו בשעות נוספות היתה הכרחית עקב חיוניות עבודתו וחוסר אפשרות להחליפו בעובד אחר; הוראות סעיף זה לא יחולו על אותו חלק מהכנסת עבודה בשעות נוספות העולה על 40 אחוז משכרו הרגיל של הנישום;

דין תוספת השכר המשתלמת בעד עבודה במשמרת לילה על פי הסכם קיבוצי כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז - 1957¹⁷, כדין שכר בעד עבודה בשעות נוספות.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות, כי תוספת שכר המשתלמת לסוג עובדים שייקבע בתקנות במקום שכר בעד שעות עבודה נוספות, או תוספת שכר המשתלמת בעד עבודה במשמרת שניה או בעד עבודה בימי מנוחה - תהיה חייבת במס בשיעור שלא יעלה על 35%.

124. על אף האמור בסעיף 121 לא יעלה המס על הכנסה מדמי מפתח או מפרמיות שמקורם באחוזות בית על 25%, אם שילם הנישום לפקיד השומה מס על הכנסה זו בשיעור האמור תוך 30 יום מיום קבלתה.

שיעור המס על דמי מפתח ופרמיה

125. על אף האמור בסעיף 121, הכנסה שנתקבלה ממכירת פטנט או מדגם על ידי הממציא, או ממכירת זכות יוצרים על ידי היוצר, כשההמצאה או היצירה היו שלא בתחום עיסוקם הרגיל, לא יעלה שיעור המס עליה על 25%.

שיעור המס על מכירת פטנט וכי

126. (א) על הכנסתו החייבת של חבר בני-אדם יוטל מס שייקרא "מס חברות", בשיעור של 28 אגורות על כל לירה.

מס חברות

(ב) בחישוב ההכנסה החייבת לפי סעיף קטן (א) לא תיכלל הכנסה מדיבידנד או מחלוקת רווחים שנתקבלו במישרין או בעקיפין מחבר בני-אדם אחר החייב במס חברות.

127. (א) נוסף על מס חברות יוטל על הכנסתו החייבת של חבר בני-אדם מס הכנסה בשיעור של 25 אגורות לכל לירה.

מס הכנסה של חבר בני-אדם

(ב) בחישוב ההכנסה החייבת לפי סעיף קטן (א) יבוכו:

(1) מס חברות ששולם בשל אותה הכנסה;

(2) בחבר בני-אדם תושב ישראל - גם דיבידנד ששולם בשנת המס מתוך הכנסתו שהיתה חייבת במס הכנסה לפני תשלומו של הדיבידנד.

(ג) אם בשנת המס שבה חולק הדיבידנד אי אפשר היה לנכותו, כולו או מקצתו, כאמור בפסקה (ב) (2), משום שלא היתה באותה שנה הכנסה חייבת, או שהיתה הכנסה קטנה מסכום הדיבידנד שהותר לנכותו, יראו את סכום הדיבידנד שלא נוכה, כהוצאה מן ההכנסה החייבת בשנת המס הראשונה שלפני שנת המס שבה שולם הדיבידנד, ובמידה שלא ניתן לנכותו כאמור גם בשנה היא, כולו או מקצתו, יותר לנכותו לפי סדר זה בשנים שלפניה, ואת השומות לשנים האמורות יראו כמתקנות בהתאם לכך.

128. (א) על אף האמור בסעיפים 126 ו-127 ישלם חבר בני-אדם על הכנסה מיוחדת, מס חברות בשיעור של שתיים עשרה וחצי אגורות על כל לירה ומס הכנסה בשיעור של שתיים עשרה וחצי אגורות על כל לירה.

מס חברות על הכנסה מיוחדת

בסעיף זה, "הכנסה מיוחדת" -

(1) הכנסה מפרמיה או מדמי מפתח שמקורם באחוזות-בית ושחבר בני-אדם שילם עליה לפקיד השומה תשלום בשיעור של 25% תוך 30 יום מיום קבלתה;

(2) הכנסה מרווחי הון כמשמעותו בחלק ה'.

(ב) בחישוב ההכנסה החייבת במס הכנסה לפי סעיף קטן (א) ינהגו כך:

(1) לא ינוכה מס חברות ששולם בשל הכנסה מיוחדת;

(2) דיבידנד ששולם מתוך הכנסה מיוחדת יותר לניכוי מאותה הכנסה, ואת השומה לאותה שנת מס יראו כמתקנת בהתאם לכך.

¹⁷ ס"ח תש"ז, עמ' 63.

129. (א) אגודה שיתופית שעסקיה עם חבריה בלבד, או שעסקיה עם אדם שאינו חבר בה הם בהיקף בלתי ניכר או באורח מקרי בלבד, ושעסקיה כאמור מרביתם הם שיווק או עיבוד התוצרת הקלאית של חבריה, תהא פטורה ממס חברות על אותו חלק מהכנסתה החייבת הנובע משיווק או עיבוד התוצרת החקלאית של חבריה או מהספקת סחורה וציוד חקלאיים לחבריה; סכום הפטור לא יעלה על 3% ממחזור עסקיה באותה שנה, אך רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להגדיל בצו את השיעור האמור.

(ב) אגודה שיתופית שחילקה או החזירה לחבריה, במישרין או בעקיפין, רווחים שעליהם לא שילמה מס חברות עקב הוראות סעיף קטן (א), תהא חייבת לשלם את סכום מס חברות שלא שילמה כאמור תוך 30 יום מיום החלוקה או ההחזרה.

(ג) בסעיף זה –

(1) "אגודה שיתופית" – אגודה שיתופית שחבריה הם אגודות שיתופיות או יחידים, ש-51% מתבריה, הכנסתו של כל אחד מהם מרביתה היא מחקלאות, ובלבד שמספר החברים לא יפחת –

(א) מ-40 אם החברים הם יחידים בלבד;

(ב) מ-5 אגודות שיתופיות שהמספר הכולל של חבריהן כאמור הוא 200 לפחות, אם החברים הם אגודות שיתופיות בלבד;

(ג) מ-30 יחידים ו-5 אגודות שיתופיות, אם החברים הם יחידים ואגודות שיתופיות ביחד;

(2) "חבר" – כולל מועמד לחברות שלא תמה שנה לתקופה מועמדותו.

חלק ח': דוחו"ת, הודעות וידיעות

פרק ראשון: הכנת דו"ח והגשתו

130. (א) לצורך השומה רשאי הנציב להורות, דרך כלל או לסוג מסויים של נישומים, על ביהול פנקסי חשבונות של הכנסה הנובעת מעסק או ממשלח-יד, והוא רשאי לקבוע באותן הוראות כללים לשיטת ביהול הפנקסים; ההוראות ייכנסו לתקפן בתום שלושה חדשים מיום פרסומן ברשומות.

(ב) ניתנו הוראות לפי סעיף קטן (א), רשאי פקיד השומה לסרב לקבל חשבונות שלא על סמך פנקסי חשבונות שנהלו לפי ההוראות, אולם הנישום יהיה רשאי בערעור לפי הסעיפים 153–158 להשיג על החלטת פקיד השומה לפי סעיף קטן זה.

(ג) שום דבר האמור בהוראות שניתנו לפי סעיף קטן (א) לא יתפרש כמחייב אדם לגלות ידיעה סודית שנמסרה לו עקב משלח-ידו.

131. (א) אלה חייבים להגיש דו"ח כאמור להלן:

(1) יחיד תושב ישראל שהכנסתו החייבת לפני הניכויים לפי הסעיפים 34–43 עולה על סכום הניכוי לפי סעיף 34;

(2) תושב-חוק שהיתה לו הכנסה חייבת;

(3) חבר בני-אדם שהיתה לו הכנסה חייבת או שהיה לו הפסד כמשמעותו בסעיף 28;

(4) כל אדם שפקיד השומה דרש ממנו להגיש דו"ח ואפילו הוא פטור מחובת הגשת דו"ח.

(ב) דין וחשבון על פי סעיף קטן (א) (3) יהיה מאושר על ידי רואה חשבון כמשמעותו בחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955¹⁸, ומתואם על ידיו לצרכי המס.

132. (א) דו"ח לפי סעיף 131 יימסר לפקיד השומה לא יאוחר מיום 30 ביוני של כל שנה, ויפרט את ההכנסה שהיתה למוסר דו"ח בשנת המס שקדמה לאותה שנה, וכן כל הפרטים הדרושים. לענין פקודה זו לגבי אותה הכנסה.

המועד להגשה

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) —

(1) אדם שהדו"ח שלו מכוסס על מערכת חשבונות מלאה, לפי שיטת החשבונאות הכפולה, ומצורף לו מאזן וחשבון ריווח והפסד, ימסור את הדו"ח לפי אותו סעיף קטן, לא יאוחר מיום 31 באוגוסט בכל שנה;

(2) אדם אשר פקיד השומה התיר לו לפי סעיף 7 שהכנסתו תחושב לפי תקופת שומה מיוחדת, חייב למסור את הדו"ח כאמור לא יאוחר מתום חמישה חדשים מהיום שבו נסתיימה אותה תקופת שומה מיוחדת.

133. פקיד השומה רשאי, אם הוכח להנחת דעתו שקיימת סיבה מספקת לכך, לדחות את הגשת הדו"ח לפי סעיף 132 (א) או (ב), הכל לפי הענין, למועד שיקבע, ובלבד שמי שקיבל דחיה כאמור —

דחיית המועד

(1) יגיש במועד האמור בסעיף 132 (א) או (ב), הכל לפי הענין, דו"ח משוער על ההכנסה האמורה שייערך לפי מיטב אומדנו;

(2) יהא חייב לכל תקופת הדחיה בריבית של 9% לשנה על הסכום שבו עודף המס שהוא חייב לשלם לאותה שנת מס לפי הדו"ח שהגיש על המס שהוא חייב לשלם על סמך הדו"ח המשוער.

134. שר האוצר רשאי לקבוע בצו, כי יחיד שתקנות לפי סעיף 12 חלות עליו, יהיה פטור מהגשת דו"ח לפי סעיף זה.

פטור מהגשה

פרק שני: סמכות להשיג ידיעות

135. כדי להגיע לידיעה מלאה בדבר הכנסתו של אדם —

סמכות לדרוש דוחות, ידיעות פנקסים וכו'

(1) רשאי פקיד השומה לדרוש ממנו בהודעה בכתב למסור לו — תוך מועד שיפורש בהודעה — כל דו"ח שיצויין בהודעה, ובכלל זה דו"ח על הונם ונכסיהם של אותו אדם, או של אשתו ושל ילדיו שהוא זכאי בעדם לניכוי על פי הסעיפים 37, 40 ו-41, וכן רשאי פקיד השומה לדרוש שיתייצב לפניו — בעצמו או על ידי נציגו — ויביא לבדיקה פנקסים תעודות, חשבונות, ודוחות שפקיד השומה יראה בהם צורך; אך פקיד השומה — למעט עוזר פקיד שומה וגובה ראשי — רשאי לדרוש שיתייצב בעצמו, בין עם נציגו ובין בלעדיו, כרצונו של האדם;

(2) רשאי פקיד השומה, או פקיד אחר שהורשה לכך על ידי בכתב, להיכנס לכל מקום בו מתנהל עסק או משלח-יד ולכרוך מלאי עסקי, קופה, מכונות, פנקסים, חשבונות, מסמכים, רשומות ותעודות אחרות, הנוגעים לאותו עסק

¹⁸ ס"ח 173, תשט"ו, עמ' 26.

או משלח-יד, ולדרוש הסברות בקשר לכך, אם דבר זה ייראה לו דרוש כדי להבטיח את מילוי הוראותיה של הפקודה או כדי למנוע התחמקות ממילוי אותן הוראות;

(3) רשאי פקיד השומה, או מי שהורשה לכך על ידיו ככתב, שעה שהוא עורך בדיקה כאמור בפסקה (2), לתפוס ספרים, חשבונות, מסמכים, רשומות ותעודות אחרות הנוגעים לאותו עסק, או משלח-יד, אם הוא משוכנע שהדבר דרוש כדי להבטיח ביצועה של פקודה זו או למנוע התחמקות ממילוי הוראותיה; ובלבד שדבר שנתפס –

(א) לא יוצא אל מחוץ למקום התפיסה אלא על פי הוראה של פקיד השומה, ולענין זה, "פקיד שומה" למצט עוזר שומה פקיד וגובה ראשי;

(ב) יוחזר תוך שלושה חדשים מתאריך התפיסה, אם לא הוגשה לפני כן תביעה פלילית בשל עבירה על פקודה זו.

סמכות לדרוש
ממעביד דרוש
על עובדיו

136. (א) כל מעביד חייב, אם נדרש לכך על ידי פקיד השומה בהודעה, להכין ולמסור תוך הזמן שנקבע בהודעה, דרוש לשנה פלונית שיכיל שמם ומקום מושכם של בני-אדם המועבדים אצלו והתשלומים והקצובות שניתנו להם בשל עבודתם אצלו; על דרוש כאמור יחולו הוראות פקודה זו בדבר אי-מסירת דרוש או פרטים הנדרשים על ידי פקיד שומה, ובלבד שלא ייענש מעביד על השמטת שמו ומקום מושבו של עובד אצלו שאינו מועבד בעבודה אחרת, אם נראה לפקיד השומה, לאחר בירור, שאין לאותו עובד הכנסה חייבת.

(ב) היה המעביד חבר בני-אדם, רואים את המנהל או פקיד ראשי אחר כמעביד לענין פרק זה, וכל דירקטור של החברה, או אדם המועסק בהנהלתה, רואים כמועבד אצלה.

סמכות לדרוש
דרוש על הכנסה
המתקבלת או
המשתלמת לאחר

137. מקום שאדם – ואין נפקא מינה בתור מה – מקבל רווחים או הכנסה שחלה עליהם פקודה זו והם שייכים לפלוני, או שהוא משלם רווחים או הכנסה כאמור לפלוני או לפקודתו, רשאי פקיד השומה למסור לאותו אדם הודעה שבה יידרש להגיש, תוך הזמן שנקבע בה ושלא יפחת משלושים יום לאחר יום המצאתה, דרוש שיכיל גילוי אמיתי ונכון של כל אותם רווחים והכנסה ואת שמו ומענו של אותו פלוני.

סמכות לדרוש
דרוש מתופס בית

138. פקיד השומה רשאי למסור לכל אדם התופס אחוזת-בית, קרקע או בנין תעשייתי, הודעה בכתב שבה יידרש להגיש תוך זמן סביר דרוש המכיל את שמו ומענו של בעל אחוזת-הבית, הקרקע או הבנין התעשייתי, וכן גילוי אמיתי ונכון של דמי השכירות המשתלמים וכל תמורה אחרת הניתנת בעדם.

סמכות לדרוש
דרוש על
מתנוררים
ודיירים

139. פקיד השומה רשאי למסור לאדם הודעה בכתב שבה יידרש להגיש, תוך הזמן שנקבע בה ושלא יפחת משלושים יום לאחר יום המצאתה, דרוש שיכיל את שמו של כל מתנורר או דייר היושב בביתו, במלונו או במוסדו ביום ההודעה והיה יושב שם כל שלושת החדשים שקדמו לאותו יום, הוגן מהעדרים ומניימים.

סמכות לדרוש
ידיעות רשמיות

140. על אף האמור בכל דין אחר רשאי פקיד השומה לדרוש מכל עובד של גוף ציבורי שיספק כל פרט הנדרש לענין פקודה זו והוא בידיעתו או ברשותו של אותו עובד, אך אין לחייב מכות סעיף זה עובד כאמור לגלות פרטים שעליהם הוא חייב בשמירת סודיות לפי

פקודת הסטטיסטיקה, 1947¹⁹, או לפי חוק בנק הדואר, תשי"א—1951²⁰, או לפי חוק בנק ישראל, תשי"ד—1953.

לענין סעיף זה, "גוף ציבורי" — המדינה, רשות מקומית, חברה שהממשלה משתתפת בהנהלתה וכל גוף אחר ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קבע אותו כגוף ציבורי.

141. התחייב אדם בהסכם לשלם לאחר הכנסת עבודה שלא תפחת מסכום פלוני, לאחר ניכור מס לפי סעיף 164, חייבים גם המשלם גם המקבל למסור על כך הודעה לנציב, תוך שלושים יום מיום עשיית ההסכם, ולפרט בה את פרטי ההסכם וכל פרט אחר הנוגע לו שידרשנו הנציב, ואם היה ההסכם בכתב — יצורף העתקו להודעה.

חובת הודעה על הסכם לתשלום ניט

פרק שלישי: שונות

142. פקיד השומה רשאי למסור לאדם — כל שעה וכל כמה שיראה צורך בכך — הודעה בכתב שבה יידרש לספק תוך זמן סביר שנקבע באותה הודעה, דוחות מלאים יותר או נוספים בכל ענין שעליו הוא נדרש או חייב על פי פקודה זו למסור דו"ח.

פקיד שומה רשאי לדרוש מילואים או הוספות

143. אדם המסייע לאחר, תמורת תשלום, לערוך דו"ח, הודעה, טופס או מסמך אחר לצורך פקודה זו, חייב להצהיר על' אותה תעודה כי הוא סייע בעריכתה.

עריכת דו"ח על ידי אחר

144. דו"ח, אמרה או טופס, הנחזים כניתנים לפי פקודה זו על ידי אדם פלוני או בשמו, רואים אותם לכל ענין כאילו ניתנו על ידי אותו אדם או בהרשאתו, זולת אם הוכח היפוכו של דבר, וכל החותם על כל דו"ח, אמרה או טופס כאלה רואים אותו כמי שיודע כל ענין שבהם.

יש לראות דו"ח כאילו ניתן בהרשאה כהלכה

ח ל ק ט': שומת הכנסה וערעורים

פרק ראשון: השומה

145. (א) מסר אדם דו"ח, רשאי פקיד השומה לעשות אחת מאלה:

סמכות לשום

(1) לאשר את הדו"ח ולערוך את השומה לפיו;

(2) לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו החייבת של אותו אדם ולשום אותו בהתאם לכך, אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדו"ח איננו נכון;

(3) לאשר את הדו"ח אישור זמני ולדרוש תשלום המס המגיע לפיו, בלי לפגוע בזכותו לקבוע אחרי כן את סכום הכנסתו של אותו אדם לפי פסקה (2), ודין דרישת תשלום כאמור כדין הודעת שומה לפי סעיף 149.

(ב) לא מסר אדם דו"ח ופקיד השומה סבור שאותו אדם חייב לשלם מס, רשאי הוא לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו החייבת של אותו אדם ולשום אותו לפי זה, אלא ששומה זו אינה משפעת על כל אחריות אחרת של אותו אדם על שלא מסר דו"ח או שהזניח למסרו.

146. (א) שר האוצר רשאי למנות ועדה, דרך כלל או לאזור מסויים או לסוג מסויים של נישומים, שתיעץ לפקיד השומה בשימוש בסמכויותיהם לפי סעיף 145 (א) (2), או 145 (ב) וסעיפים 150; במינוי ועדה כאמור יתחשב שר האוצר בחוגים שונים שמהם מורכב הציבור.

מינוי ועדה

¹⁹ ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1604, עמ' 111.
²⁰ ס"ה 79, השי"א, עמ' 219.

(ב) הודעה על מינוי ועדה תפורסם ברשומות.

(ג) חברי ועדה לא יהיו עובדי המדינה או עובדים של עיריה או של מועצה מקומית.

(ד) אין לפרסם מדיניות של ועדה או כל חומר שנמסר לאחד מחבריה בזכות חברות

בועדה, אלא בהתאם לאמור בסעיף 232.

סמכות הנציב
לענין ולתקן

147. (א) הנציב רשאי, ביזמתו הוא או לבקשת הנישום, תוך שנת המס או תוך שש שנים לאחריה, לדרוש את הפרוטוקול של כל הליך לפי פקודה זו שנקט פקיד שומה, ומשקיבל את הפרוטוקול רשאי הוא לערוך כל חקירה שתיראה לו, או להביא לעריכת חקירה כאמור, ורשאי הוא, בכפוף להוראות פקודה זו, ליתן כענין זה כל צו שייראה לו; ואם עשה הנישום לגבי שנת מס אחד הדברים המפורטים בסעיף 220, רשאי הנציב לעשות כאמור תוך חמש עשרה שנה לאחר אותה שנת מס.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יינתן על ידי הנציב או על ידי מי שהוסמך לכך על ידי ושומה שנעשתה בעקבות צו שניתן כאמור, דינה לענין ערעור כדין הצו.

(ג) לא יינתן צו לפי סעיף קטן (א) המגדיל את השומה אלא לאחר שניתנה לנישום הזדמנות סבירה להשמיע טענותיו.

(ד) צו לפי סעיף קטן (א) המגדיל את השומה, דינו לענין ערעור, כדין צו לפי סעיף 152 (ב).

(ה) צו לפי סעיף קטן (א) המקטין את השומה, שניתן לפני תום המועד להגשת ערעור על השומה, אך לפני שהוגש ערעור, לא תהיה לנישום עוד זכות לערער על אותה שומה, אלא רשאי הוא לערער על הצו כאילו היה צו לפי סעיף 152 (ב).

(ו) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) לאחר שהוגש ערעור על השומה אך כטרם נסתיימו ההליכים בערעור, ידונו בו כאילו היה ערעור על הצו.

רשימות נישומים
והודעות שומה

148. (א) פקיד השומה יכין בהקדם האפשרי רשימות בני-אדם שנישומו לענין מס.

(ב) רשימות כאמור (להלן – רשימות שומה) יכילו שמם ומענם של הנישומים למס, סכום ההכנסה החייבת של כל אחד מהם, סכום המס שהוא משלם ושאר פרטים שנקבעו.

(ג) מקום שהעתקים שלמים מכל הודעות השומה ומכל ההודעות המתקנות שומה מתויקים בלשכת פקיד השומה, יהיו הם רשימות השומה לענין פקודה זו.

הודעת שומה
לנישום

149. פקיד השומה יביא לידי כך שכל אדם ששמו מופיע ברשימת שומה ושנערכה לו שומה לפי סעיף 145, תומצא לו ביד או בדואר רשום הודעה שלווחה אליו לפי מען מקום מגוריו או מקום עסקו הרגילים, שבה יפורטו סכום הכנסתו החייבת, סכום המס המשתלם על ידיו וזכויותיו לפי סעיף 150.

פרק שני : השגה וערעור

זכות השגה לפני
פקיד השומה

150. היה אדם חולק על השומה, רשאי הוא לבקש מאת פקיד השומה, בהודעת השגה, בכתב, לחזור ולענין ולשנות את השומה; בקשה כאמור תפרש בדיוק את הנימוקים להשגה על השומה ותוגש תוך חמישה עשר יום מיום המצאת הודעת השומה, אלא שאם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, שהאדם החולק על השומה היה מנוע מהגיש את הבקשה תוך המועד האמור, משום שהיה נעדר מן הארץ או חולה או מכל סיבה סבירה אחרת, רשאי הוא להאריך את המועד ככל שנראה סביר לפי הנסיבות.

151. משקיבל פקיד השומה את הודעת ההשגה האמורה בסעיף 150, רשאי הוא לדרוש מן המשיג למסור לו כל הפרטים הנראים לפקיד השומה דרושים לענין הכנסתו של הנישום ולהגיש לו כל הפנקסים או תעודות אחרות שבמשמורתו או ברשותו והנוגעים לאותה הכנסה, ורשאי הוא להזמין כל אדם היכול, לפי דעתו, להעיד בענין השומה שיתייצב לפניו ולחקור אותו בעיבועה או שלא בשבועה, ובלבד שפקיד או מורשה או עובד של הנישום או כל אדם אחר המועסק בעניניו על-יסוד של מהימנות אישית לא יחקר אלא על פי דרישתו של הנישום; אין בסעיף זה כדי לגרוע מכל סמכות חקירה לפי כל-דין אחר.

הסכם או החלטה
בהשגה

152. (א) מקום שהנישום המשיג על השומה שנערכה לו בא לידי הסכם עם פקיד השומה על הסכום שעליו הוא צריך להיות נישום, תחוקן השומה לפי זה ותומצא לנישום הודעה על המס שעליו לשלם.

(ב) לא הושג הסכם, יקבע פקיד השומה את המס בצו שבכתב, ורשאי הוא לקיים בו את השומה, להגדילה או להפחיתה.

זכות ערעור

153. (א) מי שרואה עצמו מקופח על ידי החלטת פקיד השומה על פי סעיף 152 (ב), רשאי לערער לפני בית המשפט המחוזי, שבאזור שיפוטו פעל פקיד השומה.

(ב) הערעור יוגש ויהא נדון בהתאם להוראות הפקודה ובהתאם לתקנות סדרי הדין שהותקנו לפיה ופקיד השומה יהיה המשיב בערעור.

בית המשפט
ש'לערעור

154. (א) ערעורים לפי סעיף 153 יהיו נדונים לפני שופט אחד או יותר, כפי שיקבע נשיא בית המשפט המחוזי באופן כללי או לצרכי ערעור מסויים.

(ב) על פי בקשת המערער רשאי בית המשפט שלפניו הוגש ערעור להורות שהערעור, או שלב מסויים של הדין בו, יהיה נדון במקום מושבו של בית משפט מחוזי אחר.

(ג) כל ערעור לפני בית המשפט המחוזי לפי פרק זה יישמע בדלתיים סגורות, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת לפי בקשת המערער.

חובת הראיה

155. חובת הראיה כי השומה היא מופרות תהיה על המערער; אולם אם המערער נהג בכל התקבולים והתשלומים של עסקו בשיטה ובאופן שהנציב הורה עליהם, חייב פקיד השומה להצדיק שומתו.

סמכות בית
המשפט ש'לערעור

156. בית המשפט יאשר, יפחית, יגדיל או יבטל את השומה או יפסוק בערעור באופן אחר כפי שיראה לנכון, והודעה על ההכנסה החייבת ועל סכום המס, אשר על המערער לשלם – לפי החלטת בית המשפט – תימסר לשני הצדדים.

ערעור לפני בית
המשפט העליון

157. החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף 156 ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים אזרחיים.

תקנות לסדרי דין
בערעור

158. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות סדרי דין בכל דבר הנוגע להגשת ערעורים לפי הסעיפים 153–157 והדיון בהם, לרבות תשלום אגרת משפט, מתן ערבות, הפקדה בידי בית המשפט והגשת הוכחות.

פרק שלישי: טעויות וחזרת מס

פגמים וטעויות
שאינם פוסלים

159. (א) שומה, פקודת תשלום או כל הליך אחר הנחזים כעשויים בהתאם להוראות פקודה זו, לא יבוטלו, ולא יראו אותם כבטלים מעיקרם או כניתנים לביטול, מחמת פגם שבצורה, ולא ייפגעו מחמת טעות, פגם או השמטה שחלו בהם, אם הם בעצם וכפועל תואמים את האמור בפקודה זו, או בכל פקודה המתקנת אותה, או את כוונתן ומשמעותן, ואם האדם הנישום או העומד להיות נישום או הנפגע נקוב בהם לפי פשוטן ומובנן הרגיל של המלים.

(ב) שומה לא תיפגם ולא תיפגע מחמת טעות שחלה בה בשמו או בשם משפחתו של אדם חייב מס, או בתיאורה של הכנסה, או בסכום המס שהוטל, או מחמת שוני שבין השומה לכין ההודעה עליה; וכלבד שהודעת השומה הומצאה כהלכה, לאדם שעליו עומדים להטיל המס והיא מכילה, בעצם ובפועל, את הפרטים שעל פיהם נעשתה השומה.

החזרת מס
ששולח

160. (א) הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי אדם שילם מס לשנת מס פלונית – בין דרך ניכוי ובין בדרך אחרת – יתר על הסכום שהוא חייב בו, יהא אותו אדם זכאי, תוך שנה מיום שנערכה השומה שבה נקבע הסכום היתר או תוך שנתיים לאחר תום שנת המס שבה שולם המס, הכל לפי המאוחר יותר, לתבוע שיתחזר לו תשלום היתר בתוספת ריבית של 9% לשנה מתום 6 חדשים לאחר שהוגש הדין וחשבון או מיום ששילם את התשלום כאמור, הכל לפי המאוחר יותר; פקיד השומה יתן תעודת אישור על הסכום שיש להחזירו, והחשב הכללי, משקיבל את תעודת האישור, יביא לידי החזרת התשלום לפי התעודה.

(ב) לא יוחזר לאדם תשלום לשנת מס שעליה לא מסר דו"ח, או הוגיה למסרו, או שעליה נישום בסכום העולה על הסכום שבדו"ח שלו וקיבל הודעה על השומה שנערכה לו אותה שנה, אלא אם הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה שאי-המסירה או ההזנחה למסור דו"ח אמיתי ונכון אין מקורן מרמה או מעשה או מחדל שבמזיד; אין הוראה זו חלה על סכומים שיש להחזירם לאחר השגה או ערעור.

(ג) כל הרואה עצמו מקופח בהחלטתו של פקיד השומה בדבר הסכום שיש להחזירו לפי סעיף זה, תהיה לו אותה זכות לערעור על ההחלטה שהיתה לו אילו היה רואה עצמו מקופח בשומה שנעשתה לו.

חלק י': תשלומים וגביה

פרק ראשון: ניכויים על השבון מס

סימן א': ניכוי מדיבידנד ומריבית

ניכוי מס מריבית
ומדיבידנד

161. (א) חבר בני-אדם תושב ישראל המשלם ריבית על איגרות חוב או דיבידנד על מניית ינכה מהם מס בשיעור של 25% וישלם לפקיד השומה, תוך שבוע ימים מיום ששולמו הריבית או הדיבידנד, את הסכומים שניכה ויצרף דין וחשבון עליהם; כן יתן עם התשלום למקבל הריבית או הדיבידנד תעודה שבה רשומים הסכומים ששולמו לו והמס שנוכה; בסעיף זה "מס" – למעט מס חברות.

(ב) רשאי פקיד השומה להחיר, בכתב, שלא ינוכה מס או שינוכה פחות מ-25% אם היה סבור שהכנסתו של מקבל הריבית או הדיבידנד אינה חייבת במס, או שהמס עליה הוא פחות מ-25%.

(ג) היתה המדינה מקבלת ריבית או דיבידנד כאמור יחולו לגביה הוראות סעיף קטן (א) אך לא יחולו הוראות סעיף קטן (ב).

(ד) ניירות ערך נושאי ריבית, שהוצאו על ידי המדינה, על ידי הסוכנות היהודית לארץ ישראל או על ידי רשות מקומית – למעט ניירות ערך שהריבית עליהם פטורה ממס הכנסה – דינם כדין איגרות חוב והחובות המוטלות על חבר בני-אדם בסעיף קטן (א) יחולו לענין ניירות ערך אלה על האדם הממונה על תשלום הריבית עליהם.

(ה) דין וחשבון שחבר בני-אדם חייב להגישו לפי סעיף קטן (א) יוגש על ידי המנהל או פקיד ראשי אחר.

יקוזה המס על ריבית ודיבידנד

162. ניכה חבר בני-אדם מס לפי סעיף 161 (א) מריבית או מדיבידנד ואותם ריבית או דיבידנד או חלק מהם נכללים בהכנסתו של מקבלם, יקוזה המס שנוכה כנגד המס המוטל על הכנסתו; בסעיף זה "מס" – למעט מס חברות.

הקלה ממס על דיבידנד של חברות-יחון שהכנסה ישראלית

163. (א) אדם ששולם לו דיבידנד רגיל, שהוא חייב עליו כמס לפי פקודה זו, והוא מוכיח להגנת דעתו של פקיד השומה, כי הדיבידנד שולם על ידי חברה שאינה תושבת ישראל וכי הכנסת החברה שממנה שולם הדיבידנד (להלן – ההכנסה הנדונה) כוללת בתוכה הכנסה שעליה שילמה החברה מס לפי פקודה זו, כין בדרך ניכוי ובין בדרך אחרת (להלן – הכנסה ישראלית) – יהיה זכאי להקלה מן המס בשל חלק יחסי מן הדיבידנד, שהוא כחלק היחסי של ההכנסה הישראלית בכל ההכנסה הנדונה (להלן – הדיבידנד הישראלי).

(ב) שיעור ההקלה יהיה כשיעורו של המס ששילמה החברה לפי פקודה זו, או כשיעור המס החל על הדיבידנד הישראלי כשהוא נחשב לשלב העליון של סולם הכנסתו של האדם, הכל לפי השיעור הקטן יותר.

(ג) מי שניתנת לו הקלה לפי סעיף זה בשל דיבידנד ישראלי, יראו כהכנסתו שנתקבלה מאותו דיבידנד את סכום ההקלה ואת סכום הדיבידנד כאחד.

(ד) כל הקלה הניתנת לפי סעיף זה יראוה לענין סעיף 201 כאילו היא מפחיתה את סכום המס המוטל לפי הפקודה בשל הדיבידנד הנדון.

(ה) לענין סעיף זה, "דיבידנד רגיל" – דיבידנד על מניה שאינה מניית בכורה וכן אותה סכום דיבידנד על מניית בכורה שאינו משתלם לפי שיעור ברוטו למאה; "מניית בכורה" – מניה המקנה זכות לדיבידנד בשיעור ברוטו קבוע למאה עם זכות קדימה לפני כל דיבידנד על סוג אחר של מניות, בין שיש עמה גם זכות השתתפות נוספת ברווחים ובין שאין עמה זכות כזאת; "מס" – למעט מס חברות.

סימן ב': ניכוי מהכנסת עבודה

חובת המעביד לנכות במקור

164. כל האחראי לתשלומה של הכנסת עבודה או של הכנסה לפי סעיף 2 (5), או של כל הכנסה אחרת ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, קבעה לכך בצו, ינכה בשעת התשלום מן הסכום המשתלם מס כאופן ובשיעורים שנקבעו; הוראת זו חלה גם על המדינה.

יקוזה הניכוי

165. הניכוי האמור יקוזה כנגד המס שיוטל על הכנסתו החייבת של מקבל ההכנסה בשנת המס שבה נעשה הניכוי או בשנת המס שלאחריה לפי ברירת פקיד השומה בשעת השומה או לפנייה.

חובת המנכה

166. ניכה אדם מס לפי סעיף 164, חייב הוא לשלם לפקיד השומה במועד שנקבע בתקנות את סכום המס שניכה ולהגיש לו באותו מועד דו"ח כפי שנקבע.

פקיד השומה
רשאי לשום
גיכויים

167. אדם שהוראות סעיף 164 חלות עליו ולא ניכה מס כאמור בו או לא מסר דו"ח כאמור בסעיף 166, או מסר דו"ח כאמור, אך לפקיד השומה יש טעמים סבירים להניח שהדו"ח אינו נכון — רשאי פקיד השומה לשנן לפי מיטב שפיטתו את סכום המס שאותו אדם היה חייב לנכותו, ואין שומה זו פוטרת אותו אדם מכל אחריות אחרת לפי פקודה זו; דין שומה לפי סעיף זה כדין שומה לפי סעיף 145

זכות השגה

168. החולק על נכונות השומה לפי סעיף 167, רשאי למסור תוך שבועיים לפקיד השומה השגה בכתב, והוראות סעיפים 150–158 יחולו כאילו הוגשה ההשגה לפי אותם סעיפים; סכום המס שנקבע לפי השומה בצו לפי סעיף 152 (ב) או בערעור לפי סעיף 153 ישולם תוך שבעה ימים מיום מסירת הודעת השומה, או מיום מתן הצו או פסק הדין, הכל לפי הענין, או במועד אחר שנקבע בתקנות.

פקיד השומה
רשאי להיכנס
לחצרים, לבדוק
ולחקר

169. (א) פקיד השומה, או כל עובד ציבורי שהורשה לכך על ידיו בכתב, רשאי להיכנס לחצרו של כל מעביד ולבדוק כל פנקסים, רשומות או תעודות אחרות, הנוגעות לגיכויים לפי סימן זה, ורשאי הוא — אם ראה צורך בדבר כדי להבטיח קיומן של הוראות סעיף 164 או כל הוראה שהיא בענין אותם גיכויים, או כדי למנוע השתמטות מקיומן — לחקור את המעביד וכל מועבד; איך הוראת סעיף זה פוגעת בכללות סמכויותיהם של פקיד השומה או של עובד ציבורי כאמור, לפי פקודה זו.

(ב) כל אדם הנחקר לפי הוראות סעיף קטן (א) וכל מעביד יתנו לאדם המבצע חקירה או בדיקה לפי הוראות אלה כל אפשרות לעשות זאת וישיבו תשובה מלאה ונאמנה על כל השאלות שנשאלו.

סימן ג': גיכוי מתושב-חוץ

חובת המשלם
לתושב-חוץ

170. (א) כל המשלם לאדם שאינו תושב ישראל, לו או לאחר בשבילו, כל הכנסה חייבת לפי פקודה זו, שאינה הכנסה שממנה נוכה מס לפי הסעיפים 161 ו-164 חייב לנכות מאותה הכנסה, בעת תשלומה, מס של 25 אגורות לכל לירה אם מקבל התשלום הוא יחיד, ומס בשיעור המוטל לפי הסעיפים 126 ו-127 אם מקבל התשלום הוא חבר בני-אדם, או שיעור אחר שיקבע להם פקיד השומה בהודעה בכתב, אך רשאי פקיד השומה להתיר את תשלום ההכנסה ללא גיכוי מס, אם הוכח להנחת דעתו, כי המס כבר שולם או ישולם בדרך אחרת.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על אדם המשלם הכנסה כאמור בסעיף קטן (א) והוא אחראי בעצמו לתשלום מס עליה לפי סעיפים 108–115.

חובת המנכה
מתושב-חוץ

171. ניכה אדם מס לפי סעיף 170 (א) חייב הוא לשלם לפקיד השומה, תוך שבעה ימים מיום שניכה, את סכום המס שניכה ולהגיש לו דו"ח שבו יציין את שמו ומענו של האדם אשר לו או בשבילו שולמה ההכנסה.

קיומו הגיכוי

172. סכום הגיכוי לפי סעיף 170 יקוזז — לצרכי גביה — כנגד המס שיוטל על האדם שקיבל את ההכנסה האמורה.

פקיד השומה
רשאי לשום
את הגיכוי

173. אדם שחייב לפי הוראות סימן זה לנכות מס ולא ניכה את הסכום, כולו או מקצתו, או לא מסר דו"ח כאמור בסעיף 171 או מסר כאמור, אך לפקיד השומה יש טעמים סבירים להאמין כי הדו"ח אינו נכון, רשאי פקיד השומה לשום לפי מיטב שפיטתו את סכום המס שאותו אדם היה חייב לנכותו, ודין שומה לפי סעיף זה כדין שומה לפי סעיף 145; אין שומה זאת פוטרת אותו אדם מכל אחריות אחרת לפי הפקודה.

פרק שני : גביה

סימן א' : מקדמות

174. בסימן זה -

הגדרות

"השנה הקובעת" - שנת המס האחרונה שלגביה נשומה הכנסת הנישום ביום עשרה במאי של שנת המס או לפניו, בין אם הוגשה השגה ובין אם לאו.

מקדמה של יחיד

175. כל יחיד חייב לשלם ביום העשירי של כל אחד מעשרת החדשים מאי עד פברואר של כל שנת מס, על חשבון המס לאותה שנה, מקדמה של 10% מסכום המס שנתחייב בו לשנה הקובעת; אולם אם הותר לאותו יחיד לחשב את הכנסתו לפי תקופה מיוחדת כאמור בסעיף 7, ישלם את המקדמה האמורה על חשבון המס לשנת המס שבה מסתיימת התקופה המיוחדת הכוללת בתוכה את מועד המקדמה האמורה.

מקדמה של חבר בני-אדם

176. (א) חבר בני-אדם חייב לשלם ב-10 ביוני, ב-10 בספטמבר, ב-10 בדצמבר וב-10 במרס של כל שנת מס על חשבון המס לאותה שנה; מקדמה רבע שנתית של 25% מסכום המס שנתחייב בו לשנה הקובעת; אולם אם הותר לו לחשב את הכנסתו לפי תקופה מיוחדת כאמור בסעיף 7, ישלם את המקדמה האמורה על חשבון המס לשנת המס שבה מסתיימת התקופה המיוחדת הכוללת בתוכה את מועד תשלום המקדמה האמורה.

(ב) היתה השנה הקובעת שנת המס 1960 או כל שנת מס שלאחריה, ובאותה שנה חולק דיבידנד הניתן לניכוי לפי סעיף 127 (ב) (2), יהיה סכום המקדמות הרבע שנתיות כסכום שהיה משתלם באותה שנה אלמלא חולק הדיבידנד.

(ג) המס שחבר בני-אדם ניכה על פי סעיף 161 (א) מדיבידנד הניתן לניכוי לפי סעיף 127 (ב) (2) ושילמו לפקיד השומה, יראוהו כתשלום על חשבון המקדמות.

ניכוי במקור ייזקף לחשבון מקדמה

177. סכום שנוכה בשנת המס במקור, לפי סעיפים 161 ו-164-170, מהכנסתו של הנישום באותה שנה, יראוהו כתשלום על חשבון המקדמות שאותו נישום חייב בהן לפי סעיפים 175 ו-176.

ספק לגבי מס השנה הקובעת

178. היה סכום המס לשנה הקובעת שנוי במחלוקת אך עולה על סכום המס שנקבע לאחרונה קביעה סופית, תחושב המקדמה לפי סכום המס לשנה הקובעת שאינו שנוי במחלוקת או לפי סכום המס שנקבע כאמור, הכל לפי הסכום הגדול יותר; "קביעה סופית", בסעיף זה - קביעה שאיננה ניתנת להשגה או לערעור.

שר האוצר רשאי לשנות שיעורים ומועדים

179. שר האוצר רשאי, בצו, להגדיל את שיעור המקדמות לפי סימן זה, או להקטין, וכן לשנות את תאריכי פרעונן; כן רשאי הוא לקבוע שיעורי מקדמות שונים לגבי שנים קובעות שונות, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת - לגבי סוגים שונים של נישומים.

פקיד השומה רשאי לפטור

180. פקיד השומה רשאי לפטור אדם ממקדמה לפי סימן זה, כולה או מקצתה, אם הוכח להנחת דעתו כי המס לשנת המס שבה משתלמת המקדמה, ושלגביה עשוי אותו נישום להיות חייב במס, יהיה פחות מן המס שהוא חייב בו בשנה הקובעת.

דין מי שעדיין לא נישום

181. נישום שהיתה לו הכנסה חייבת ולא נתחייב בתשלום מס בעבר, ישלם את המקדמות לפי סעיפים 175 או 176, הכל לפי הענין, באחוזים מסכום המס המשוער שהוא עשוי, לפי אומדנו, להיות חייב בו לשנת המס על אותה הכנסה, ויגיש לפקיד השומה עם התשלום הראשון

שין הצהרה על המס המשוער האמור והצהרה נוספת לעבור ששה חדשים מעת הגשת ההצהרה הראשונה; לא מסר הצהרות כאמור, או מסר הצהרות כאלה, ויש לפקיד השומה טעמים סבירים להאמין כי ההצהרות אינן נכונות. רשאי פקיד השומה לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום המקדמה שאותו נישום חייב לשלמו, ודין קביעה כאמור, לענין השגה וערעור. כדין שומה לפי סעיף 145.

סימן ב': המועדים לתשלום המס

182. (א) חבר בני-אדם ישלם בעת שהוא מגיש את הדו"ח לפי סעיף 131, או את הדו"ח המשוער לפי סעיף 133, את סכום המס המגיע ממנו לפי אותו דו"ח.

תשלום עם הגשת הדו"ח

(ב) לגבי נישומים אחרים, למעט יחיד שלפחות 75% מהכנסתו היא הכנסה חייבת לפי סעיף 2 פסקאות (2) או (5), רשאי שר האוצר לקבוע, בצו, כי נישום שעליו חל אותו צו חייב לשלם, בעת שהוא מגיש את הדו"ח לפי סעיף 131 או את הדו"ח המשוער לפי סעיף 133, את סכום המס המגיע ממנו לפי אותו דו"ח.

תשלום לאחר הודעת שומה

183. במסרה לאדם הודעת שומה לפי סעיף 149, חייב הוא, תוך 15 יום מיום מסירת הודעת השומה, לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיה, ואם הגיש השגה לפי סעיף 150 – את יתרת המס שאינה שנויה במחלוקת.

תשלום לאחר השגה

184. במסרה לאדם הודעת שומה מתוקנת לפי סעיף 152 (א), או צו לפי סעיף 152 (ב), חייב הוא, תוך 15 יום מיום מסירת ההודעה או הצו, לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיהם – ואם הגיש ערעור לפי סעיף 153 – את יתרת המס שאינה שנויה במחלוקת.

סימן ג': ריבית וקנסות

תיאום התשלום לאחר פסק-דין

185. במסרה לאדם החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף 156 או החלטת בית המשפט העליון לפי סעיף 157, יחולו הוראות אלה:

(1) שילם הנישום יותר מדי, יוחזר לו סכום העודף בצירוף ריבית כפי שקבע בית המשפט;

(2) שילם הנישום פחות מדי, תשולם היתרה תוך 15 יום מיום מסירת ההחלטה בצירוף ריבית כפי שקבע בית המשפט.

ריבית על דחיות מועדי תשלומים

186. פקיד השומה רשאי, אם ניתנה לו סיבה מספקת לכך, להאריך את המועדים לתשלום המס, כולו או מקצתו, הנקבעים לפי סימן ב' או את המועדים לתשלום המקדמה, כולה או מקצתה, לפי סימן א', לתקופה שימצא לנכון, ובלבד שהנישום ישלם לתקופת הדחיה ריבית של 9% לשנה.

תשלום ריבית על יתרה לאחר השגה

187. על היתרות כאמור בסעיפים 183 ו-184 ישלם הנישום ריבית של 9% לשנה, שלא תעלה בסך הכל על $4\frac{1}{2}\%$ מסכום כל היתרה, החל מתום 30 יום לאחר המועדים שנקבעו להגשת הדין וחשבון על פי הסעיפים 132 ו-133.

188. (א) לא הגיש אדם דו"ח במועד שנקבע בסעיף 132 או במועד אחר שנקבע במקרה של דחיה לפי סעיף 133, רשאי פקיד השומה להטיל עליו כעד כל חודש של פיגור קנס של 3 אחוזים מסכום המס לשנת המס האחרונה שלגביה הוא נתחייב בתשלום מס. לפי סעיף 145: לא היה אותו אדם חייב במס בשנת מס קודמת, רשאי פקיד השומה להטיל עליו כעד כל חודש של פיגור קנס של 50 לירות.

(ב) אדם שהוטל עליו קנס לפי סעיף קטן (א) ולאחר מכן התברר כי סכום הקנס ששולם עולה על 25% מסכום המס שהוא חייב לאותה שנת מס, יוחזר לו העודף.

189. תשלום קנס לפי סעיף 188 (א) לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם לפי פקודה זו; ובלבד שאדם שהוגשה נגדו תביעה פלילית על-אי הגשת דו"ח לא יהווייב בתשלום קנס לפי סעיף 188 (א) על אותה עבירה, ואם שילם קנס כאמור – יוחזר לו.

190. (א) לא שילם אדם סכום שהוא חייב לשלם לפי פקודה זו במועד שנקבע, יוסף עליו קנס בשיעור של 1% מסכום הפיגור לכל 15 ימים של פיגור.

(ב) קנס שהוטל לפי סעיף זה לא יראוהו כחלק של המס ששולם לענין חביעת הקלה לפי כל הוראה מהוראות פקודה זו.

191. (א) בסעיף זה, "גרעון" – הסכום שבו עודף המס שנישום חייב בו על המס שהוא חייב על פי הדו"ח שלו לפי סעיף 131, או סכום המס שנקבע לפי סעיף 145 (ב) אם לא הגיש דו"ח כאמור, הכל לפי הענין.

(ב) נישום שלגביו נקבע גרעון העולה על 25% מהמס שהוא חייב בו, ולפקיד השומה יש טעמים סבירים להאמין, כי הגרעון לא היה מתהווה, אילו לא התרשל הנישום ללא הצדק סביר בדו"ח שמסר על הכנסתו או באי מסירת דו"ח, יוסף לסכום המס שהנישום חייב בו קנס השווה –

(1) ל-10% מסכום הגרעון, אם לאותו נישום לא נקבע בעבר קנס על גרעון;

(2) ל-15% מסכום הגרעון, אם לאותו נישום כבר נקבע קנס על גרעון פעם אחת;

(3) ל-25% מסכום הגרעון אם לאותו נישום כבר נקבע קנס על גרעון יותר מפעם אחת.

(ג) היו לנציב או למי שהוסמך לכך על-ידיו טעמים סבירים להאמין, כי הגרעון נוצר במזיד ומתוך כוונת הנישום להתחמק מתשלום מס, יוסף לסכום המס שאותו נישום חייב בו, כפל הקנסות הנקובים בסעיף קטן (ב).

(ד) לענין סעיפים 149–152 דין הוספת קנס על גרעון לפי סעיף זה כדין שומה, אלא שבכירור ההשגה – אם הוגשה – יוועץ פקיד השומה בועדה שנתמנתה לפי סעיף 146.

192. הנציב רשאי להקטין את שיעור הריבית לפי סעיף 133 ולפי הסעיפים 186 ו-187 ואת סכום הקנס לפי סעיפים 188 ו-190 או לוותר על הריבית או על הקנס לחלוטין, אם הוכח להנחת דעתו כי הפיגור שגרם לחובת התשלום לא נגרם על ידי מעשה או מחדל התלויים ברצונו של הנישום.

סימן ד': אכיפת תשלום

פקיד השומה
רשאי לאכוף
תשלום

193. כל סכום שאדם חייב לשלם לפי פקודה זו, רשאי פקיד השומה לאכוף תשלומו לפי ההוראות שלהלן, או לפי פקודת המסים (גביה)²¹, והוראות אותה פקודה, חוץ מסעיף 12 שבה, יחולו על גביית מס הכנסה כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה; אלא שאם פקיד השומה איננו מושל המחוז, ישלח פקיד השומה למושל המחוז שבו יושב הנישום, או שבו הוא עוסק בעסקו, תעודה בחתימת פקיד השומה ובה יפורש סכום הפיגורים במס הכנסה המגיע מאת הנישום, ומושל המחוז, משקיבל את התעודה, יאכוף את התשלום לפי הוראות פקודת המסים (גביה) החלות על גביית מס הכנסה כאמור.

גביית מס
במקרים מיוחדים

194. (א) היתה לפקיד השומה סיבה לחשוש, כי המס על הכנסה פלונית לא ייגבה משום שיש בדעתו של אדם פלוני לצאת מירשאל, או מחמת סיבה אחרת, רשאי הוא –

(1) אם כבר נשום אותו אדם לענין אותה הכנסה – לדרוש בהודעה בכתב, שהאדם יתן מיד ערובה, כדי הנחת דעתו של פקיד השומה, לתשלום המס שנשום;

(2) אם עדיין לא נשום האדם כאמור – לשום אותו לפי סכום ההכנסה שעליה נמסר הדו"ח, ואם לא מסר אותו אדם דו"ח או שמסר ואינו מניח את דעתו של פקיד השומה, – לפי סכום סביר בעיני פקיד השומה;

(3) אם עדיין לא היה האדם חייב למסור דו"ח על אותה הכנסה – לדרוש ממנו בהודעה בכתב לערוך מיד דו"ח ולאחר מכן יהא פקיד השומה רשאי לפעול לפי האמור בפסקה (2).

(ב) שומה שנערכה לפי סעיף קטן (א) (2) ימסור פקיד השומה הודעה עליה וכל מס שנשום לפי אותה שומה ישולם מיד עם מסירת ההודעה.

(ג) לא שילם הנישום את המס או לא נתן את הערובה לפי סעיף קטן (א) (1), רשאי בית המשפט המוסמך על פי בקשת פקיד השומה, לתת צו, אף שלא בפני הנישום –

(1) על עיכוב יציאתו מהארץ;

(2) על עיקול רכושו.

(ד) נישום ששילם את המס או נתן ערובה לפי סעיף זה זכאי להגיש השגה וערעור לפי הסעיפים 150–158 והסכום ששילם יתוקן לפי התוצאות.

תביעה על ידי
פקיד השומה

195. מס יכול להיות נתבע ונפרע עם כל ההוצאות מאת האדם החייב בו על ידי פקיד השומה בשמו הרשמי בבית משפט מוסמך, כאילו היה חוב לממשלת ישראל ויכול שיהא נתבע ונפרע על ידיו בדרכים שנקבעו בסעיף 193.

פרק שלישי: הקלה ממסוייכפל

סימן א': הסכם גומלין בין-לאומי

צו הנתן חוקק
להסכם

196. (א) משהודיע שר האוצר בצו, כי נעשה הסכם כמפורש בצו עם מדינה פלונית ליתן הקלה ממסוייכפל לענין מס הכנסה וכל מס אחר כיוצא בו המוטלים לפי דיני אותה מדינה (להלן – מדינה גומלת), וכי מן המועיל הוא שיינתן להסכם זה חוקק בישראל – יהא חוקק להסכם (להלן – ההסכם) לענין מס הכנסה, על אף האמור בכל חיקוק.

(ב) צו שניתן לפי סעיף זה עשוי להיות מופקע בצו מאוחר ממנו.

²¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ו, עמ' 1674.

197. משניתן תוקף להסכם כאמור בסעיף 196 לא תמנע חובת הסודיות לפי סעיף 234 מלגלות. לפקיד מורשה של המדינה הגומלת כל ידיעה שיש לגלותה לפי ההסכם.

חובת הסודיות
כשיש הסכם

198. שר האוצר רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראותיו של ההסכם.

סמכות להתקין
תקנות

סימן ב': קביעת סכום ההקלה

199. בסימן זה —

הגדרות

”מס הכנסה“ — למעט מס חברות;

”מסי-ישראל“ — מס הכנסה ומס חברות;

”מסי-חוק“ — מסים המשתלמים במדינה גומלת ולפי ההסכם ניתן לזכות בהם חשבון מסי ישראל שעל אותה הכנסה.

200. מקום שלפי ההסכם יש לזכות חשבון מסי-ישראל שעל הכנסה פלונית במסי-חוק (להלן — זיכוי), יחולק לענין קביעת סכום הזיכוי, הוראות סימן זה.

הוראות לזיכוי
מסי-כפל

201. סכום מסי-ישראל שעל הכנסה יופחת בסכום הזיכוי, אך לא יזוכו מסי-ישראל לשנת מס פלונית, אלא אם היה האדם שהכנסתו חייבת באותם מסים תושב באותה שנת מס, והקלה הניתנת לפי סעיף 163 בשל הדיכידנדו יראוה כמפחיתה את סכום המס שעל אותה דיכידנדו.

סכום הזיכוי
יופחת מסכום
המס

202. היה ההסכם מתיר לזכות מס חברות ומס הכנסה, ישמש סכום הזיכוי תחילה להפחית את מס החברות שעל אותה הכנסה, ובמידה שאין להשתמש בכולו למטרה זו — ישמש להפחית את מס ההכנסה שעליה; התיר ההסכם זיכוי מס הכנסה בלבד, יפורש סעיף 201 כאילו היה כתוב בו ”מס הכנסה“ במקום ”מסי-ישראל“.

זיכוי מס חברות
קודם לזיכוי מס
הכנסה

203. סכום הזיכוי למס חברות שעל הכנסה פלונית לא יעלה על סכום מס החברות שאותה חברה חייבת בו על אותה הכנסה.

סכום הזיכוי
למס חברות

204. (א) סכום הזיכוי למס הכנסה שעל הכנסה פלונית לא יעלה על סכום המס לפי אחוז המס הממוצע שהיה משתלם על אותה הכנסה כשהיא מחושבת לפי הפקודה.

סכום הזיכוי
למס הכנסה

(ב) ”אחוז המס הממוצע“, לענין סעיף זה — השכר היוצא מחילוק סכום המס המוטל לפני הזיכוי על כלל ההכנסה של אדם לסכום כלל הכנסתו.

205. סך כל הזיכוי למס הכנסה שניתן לאדם לשנת מס פלונית לפי כל ההסכמים לא יעלה על סך כל מס ההכנסה שאותו אדם חייב בו לאותה שנה, להוציא מס המשתלם על ידיו לפי הוראות הסעיפים 108–115 ו-170–173, הכל לפי התחולה; אין הוראת סעיף זה גורעת מהוראת סעיף 204.

סייג לזיכוי
מס הכנסה

206. (א) כשבאים להתיר זיכוי חשבון מסי-ישראל שעל הכנסה פלונית, תחושב ההכנסה, לענין מסי-ישראל, לפי כללים אלה:

כללים בחישוב
ההכנסה לענין
זיכוי

(1) לא יותר כל ניכוי ממנה בשל מסי-חוק, בין שעל אותה הכנסה ובין שעל הכנסה אחרת;

(2) היו מסי-ישראל שיש להטיל תלויים בסכום שנתקבל בישראל, יוגדל הסכום הזה בסכום המתאים של מסי-החוק שעל אותה הכנסה;

(3) מקום שההכנסה כוללת דיבידנד, ולענין הזיכוי צריך לפי ההסכם להביא בחשבון את מסי-החוץ על אותו דיבידנד שאינם מוטלים במישרין או בדרך ניכוי – יוגדל סכום ההכנסה בסכום מסי-החוץ האמורים;

(4) היה הסכום של מסי-החוץ שעל ההכנסה עולים על סכום הזיכוי הניתן בשלהם למסי-ישראל, יבוצה העודף מסכום ההכנסה.

(ב) פסקאות (1) ו-(2) לטעיף קטן (א) (אך לא פסקאות (3) ו-(4) שבו) יחולו על חישוב כלל ההכנסה לשם קביעת שיעור המס הממוצע האמור בטעיף 204, והן יחולו על החישוב לגבי כל ההכנסות שעליהן ניתן זיכוי לפי ההסכמים.

זיכוי לחשבון
מס דיבידנד
במקרים מיוחדים

207. מקום שההסכם קובע לגבי סוגים מסויימים של דיבידנדים – הם ולא סוגים אחרים – כי מסי-החוץ שאינם מוטלים עליהם במישרין או בדרך ניכוי יבואו בחשבון לענין זיכוי מסי-ישראל שעליהם, ושולם דיבידנד שאיננו מן הסוגים המסויימים כאמור – הרי אם הדיבידנד שולם לחברה שיש לה שליטה ישירה או עקיפה על מחצית לפחות של כוח ההצבעה בחברה המשלמת את הדיבידנד, יותר הזיכוי, כאילו היה הדיבידנד מאותם הסוגים המסויימים.

יותר על זיכוי

208. לא יינתן זיכוי לפי ההסכם למסי-ישראל שעל הכנסתו של אדם בשנת מס פלוגית, אם ביקש האדם שלא יינתן זיכוי להכנסתו באותה שנה.

הזמן להגשת
תביעה לזיכוי

209. תביעה לזיכוי תוגש לא יאוחר משנתיים לאחר תום שנת המס; במקרה של חילוקי דעות בדבר סכום הזיכוי, נתונה לתובע זכות השגה וערעור כדרך שהיא נתונה לגבי שומה.

טעות בחישוב
הזיכוי

210. נמצא שסכום הזיכוי נקבע ביתר או בחסר, בעקבות שינוי שחל בסכום המס המשתלם בישראל או בחוץ לארץ – כל הוראה שבכל חיקוק, המגבילה את הזמן לעריכת שומה או לחביעת הקלה, לא תחול על שומה או על תביעה הנובעת מן השינוי, אם נערכה לא יאוחר מתום שנתיים לאחר השומות והשינויים ושאר החלטות, בישראל או בחוץ לארץ, שיש להן חשיבות לגבי השאלה אם יש זיכוי ומזה.

סימן ג': הוראות שונות

הגדרות

211. בסימן זה –

”הקלת מסי כפל” – כל זיכוי בשל מס הכנסה בחוץ לארץ, שהותר לענין מס הכנסה לפי פקודה זו, מכוח הסכם לפי סעיף 196 וכל הקלה לפי סעיף 214, לרבות כל זיכוי או הקלה שהובאו בחשבון בקביעת השיעור הישראלי הנקי המוטל על דיבידנדים שנתקבלו; “שיעור ההקלה” – השיעור שהוא עודף שיעור המס המנוכה מן הדיבידנד על השיעור הישראלי הנקי.

השפעת הקלה על
קיוו ועל החזרה

212. היה המס המשתלם על ידי חברה מושפע מהקלת מסי כפל, יופחת – לפי הכללים שלהלן – הסכום שיש לקזזו לפי סעיף 163 או להחזירו. לפי סעיף 160, בשל המס שניכתה החברה מדיבידנד ששילמה, ואלה הכללים:

(1) אם מקבל הדיבידנד איננו חייב במס עליו, תהא ההפחתה בסכום השווה למס שעל הדיבידנד הגלום מזוהב לפי שיעור ההקלה החלה עליו;

(2) אם שיעור המס החל על המקבל בשל הדיבידנד הוא פחות משיעור ההקלה החלה עליו, תהא ההפחתה סכום השווה למס שעל הדיבידנד הגלום מחושב לפי השווה להפרש שבין שני השיעורים.

- (1) מקום שההכנסה כוללת דיבידנד אחד כאמור בסעיף 212, יראו אותו כשלב הגבוה ביותר בסולם ההכנסה;
- (2) מקום שההכנסה כוללת דיבידנדים אחדים כאמור, יראו כל דיבידנד ששיעורו הישראלי הנקי נמוך משל חברו כשלב גבוה ממנו בסולם ההכנסה;
- (3) מקום שהמס על דיבידנד מוטל בשיעורים שונים על חלקיו השונים, או מקום שהמס מוטל על חלק אחד של הדיבידנד ואינו מוטל על חלק אחר - יראו כל חלק שונה כדיבידנד נפרד.

214. (א) שו האוצר רשאי ליתן הקלת מסי כפל להכנסה של תושב ישראל שמקורה בחוץ לארץ והוטל עליה במקור מס הכנסה או מס, דומה לו באפיו, על ידי שיפטור את ההכנסה מתשלום המס כולו או מקצתו, כפי שיפורש בצו.
- (ב) הוראות סעיף זה אינן גורעות מן הסמכויות לפי סעיף 196.

הקלת מסי כפל
על הכנסת-חוץ
של תושב

ח ל ק י"א : עונשין

215. אדם שעבר על פקודה זו או על תקנה שהותקנה לפיה, ולא נקבע לאותה עבירה עונש מפורש אחר, דינו - מאסר שלושה חדשים או קנס 1,000 לירות או שני הענשים כאחד.

עבירות שאין
עליהן עונש
מפורש

216. אדם אשר בלי סיבה מספקת, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 2000 לירות, או שני הענשים כאחד, ואלו הן:

אי-קיום דרישות
מסוימות וכו'

- (1) לא קיים דרישה הכלולה בהודעה שניתנה לו לפי פקודה זו;
- (2) לא התייצב, כפי שנדרש לכך בהודעה לפי פקודה זו, או שהתייצב אך לא השיב לשאלה שנשאל כדין;
- (3) סירב לקבל הודעה שנשלחה לו לפי פקודה זו;
- (4) לא הגיש במועדו דין וחשבון לפי הסעיפים 132 או 133;
- (5) לא ניהל פנקסי השכונות בהתאם להוראות הנציב שניתנו על פי סעיף 130 (א);
- (6) השמיד או הסתיר מסמכים שיש להם ערך לענין השומה.

217. אדם אשר ללא הצדק סביר ערך דרו"ח לא נכון, מתוך שהשמיט הכנסה כלשהי שעליה הוא נדרש לפי הפקודה למסור דרו"ח, או מתוך שרשם אותה בחסר, או אדם שמסר ידיעות לא נכונות בנוגע לכל ענין או דבר המשפיעים על חיובו במס או על חיובו של אדם אחר או של שותפות, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 3000 לירות וסכום החסר בהכנסה שנקבעה מחמת אותם דרו"ח או ידיעות לא נכונים או שעלולה היתה להיקבע, אילו נתקבלו הדרו"ח או הידיעות כנכונים, או שני הענשים כאחד.

דרו"ח וידיעות
לא נכונים

218. מי שלא ניכה מס שהיה עליו לנכות על-פי הסעיפים 161 או 164, וכן מי שקיבל הכנסת עבודה או הכנסה לפי סעיף 2 (5) בידעו שלא נוכה ממנה מס לפי אותם סעיפים, דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 1000 לירות ופי שנים מסך כל הסכומים שלא נוכו, או שני הענשים כאחד.

אי-ניכוי מס

219. מי שניכה מס על פי סעיפים 161 או 164 ובלתי הצדק סביר לא שילמו לפקיד השומה כאמור באותם סעיפים, דינו — מאסר שנה או קנס 3000 לירות ופי שנים מסך כל הניכויים האמורים או שני הענשים כאחד.

220. אדם אשר במזיד, בכוונה להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס, עבר אחת העבירות המנויות להלן, דינו — מאסר ארבע שנים או קנס 10000 לירות ופי אחד וחצי מסכום ההכנסה שהעלים או שהתכוון להעלים, או שני הענשים כאחד; ואלו הן:

(1) השמיט מתוך דו"ח שנערך על פי הפקודה כל הכנסה שיש לכללה בדו"ח;

(2) מסר בדו"ח על פי הפקודה אמרה או תרשומת כוזבות;

(3) השיב תשובה כוזבת, בעל פה או בכתב, על שאלה שנשאלה, או על דרישת ידיעות שנערכה אליו על פי הפקודה;

(4) הכין או קיים, או הרשה אדם להכין או לקיים, פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, או שזייף או הרשה לזייף פנקסי חשבונות או רשומות;

(5) השתמש בכל מרמה, ערמה או תחבולה, או הרשה להשתמש בהן.

221. אדם שעבר עבירה לפי הסעיפים 215—220, רשאי הנציב, בהסכמתו של האדם, לקחת מיידו כופר כסף שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שמותר להטיל על אותה עבירה, ואם עשה כן — ייפסק כל הליך נגדו על אותה עבירה, ואם היה עצור עליה — ישוחרר.

222. (א) מי שהואשם בעבירה לפי סעיף 216 (4) עליה הראיה שאין הוא חייב במסירת דו"ח.
(ב) מי שהואשם בעבירה לפי סעיף 216 (6) עליו הראיה שהמסמכים שהשמיד או הסתיר אין להם ערך לענין השומה.

(ג) מי שחלול עליו הוראות הסעיפים 161 ו-164 והואשם בעבירה לפי הסעיפים 218 או 219 עליו הראיה שקיים את ההוראות האמורות.

223. מי שהואשם בעבירה על שהשמיט הכנסה או על רישומה בחסר לפי סעיף 217 יראה כאילו הוכחה לכאורה אשמתו בעבירה, אם הוכח אחת מאלה:

(1) הוצאות הבית או הוצאות פרטיות שהוצאו בשנת המס עלו על ההכנסה שעליה הגיש דו"ח לפקיד השומה;

(2) הוננו, או הונם של אשתו או של ילדיו שלמטה מגיל 20, גדל בסכום העולה על סכום ההכנסה שעליה הגיש דו"ח לפקיד השומה.

224. מי שסייע לאחר לערוך דו"ח, הודעה או מסמך אחר לצורך פקודה זו, כשהוא יודע שאותו דו"ח, הודעה או מסמך כולל ידיעה לא נכונה, או אדם שהתייצב כנציגו של בישום ומסר ידיעה לצורך פקודה זו כשהוא יודע שאינה נכונה, יראוהו, לענין הסעיפים 215—217 ו-220 כאילו עשה את הדברים האמורים.

225. לא תוגש תביעה פלילית לפי פקודה זו כעבור שש שנים משנת המס שבה נעברה העבירה, ובמקרה של עבירה על הוראות סעיף 220 — כעבור עשר שנים משנת המס שבה נעברה העבירה.

226. פתיחת הליכים להטלת עונש, קנס או מאסר לפי הפקודה, או הטלתם לפניה, אינה פוטרת אדם מן החיוב לשלם מס שנתחייב בו או שהוא עשוי להחייב בו.

חקירות

227. שר המשטרה רשאי להסמיך פקיד שומה לערוך חקירות בקשר לעבירות על פקודה זו; פקיד שומה שהוסמך כך יהיו לו כל הסמכויות הנתונות לקצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה על פי פקודת הפרוצידורה הפלילית (עדות)²², והוראות אותה פקודה יתולו על חקירה כאמור, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

הוקים אחרים
שורים

228. הוראות פקודה זו לא ישפיעו על כל הליך פלילי לפי חוק אחר.

ח ל ק י"ב: הוראות כלליות

מינוי רשות
מבצעת

229. לביצוע הפקודה כראוי רשאי שר האוצר למנות נציב, פקידי שומה ופקידים אחרים או בני אדם אחרים, הכל לפי הצורך.

סמכויות הנציב

230. סמכויותיו של פקיד השומה יהיו נתונות גם לנציב.

חובת טויות

231. הממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה, או המועסק בביצועה, חייב לראות כל תעודה, ידיעה, דו"ח, רשימת שומה או העתק מהם, והם מתייחסים להכנסתו של אדם או לפרט שבהכנסתו, כדבר שבסוד ושכמהימנות אישית ולנהוג בהם על דרך זו.

עובד מס הכנסה
לא יידרש לגלות
סוד

232. מי שנתמנה לפי הוראות הפקודה, או מי שמועסק בביצועה, לא יידרש להראות לבית משפט כל דו"ח, תעודה או שומה, או לגלות לבית המשפט או להודיע לו, כל דבר שהגיע לידיעתו אגב מילוי תפקידו לפי הפקודה, אלא במידה שדרוש לעשות כן להפעלת הוראות הפקודה או מתוך כוונה לתבוע לדין על עבירה שנעברה במס הכנסה, או תוך כדי בירור תביעה כאמור.

פרסום רשימת
נישומים

233. (א) שר האוצר רשאי לפרסם בדרך ובמקום שיקבע, רשימה של כל הנישומים, ובה יפורש סכום ההכנסה החייבת של כל אחד מהם, לשנת מס פלונית, כפי שנמסר בדו"ח שהגיש, או כפי שנקבע על ידי פקיד השומה או על ידי בית המשפט, הכל לפי הענין. ואם חל שינוי ברשימה האמורה – עקב השגה או ערעור שהוגשו על ידי הנישום – תתוקן הרשימה, לפי בקשת הנישום בהתאם לכך; כל אדם רשאי כמועדים ובמקומות שנקבעו, לעיין ברשימה שפורסמה כאמור וכן לקבל, תמורת אגרה שנקבעה, העתק מאושר מהרשימה, כולה או מקצתה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להימנע מלכלול סוג מסויים של נישומים ברשימת הנישומים שתפורסם כאמור.

עונש על גילוי
סוד הכנסה

234. מי שבחזקתו או בשליטתו תעודות, ידיעות, דוחות, רשימות שומה או העתקן המתייחסים להכנסתו של אדם או לפרט שבהכנסתו, והוא מסר בכל עת שהיא או ניסה למסור ידיעה כאמור, או משהו מתכנם של המסמכים לאדם ששר האוצר לא הרשהו למסור לו, או מסר אותם שלא לצורך פקודה זו, דינו – מאסר ששה חדשים, או קנס מאה לירות.

סייג לחובת
מסירת ידיעות

235. (א) הוראה בדין המחייבת למסור ידיעות על רכושו או הכנסתו של אדם אחר, לא תחול על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע הפקודה או המועסק בביצועה, מלבד אם נאמר כך במפורש בפקודה זו.

²² חוקי א"י, כרך א', פרק ל"ד, עמ' 430.

(ב) על אף האמור בסעיף זה מותר לגלות למוסד לביטוח לאומי לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953, את סכום ההכנסה של נישום כפי שנמסר בדין וחשבון שהגיש, או כפי שנקבע על ידי פקיד השומה או על ידי בית המשפט.

איסור הופעת
נציג

236. (א) לא ייוצג נישום על ידי חברה.

(ב) הנציב רשאי לתת הוראות האוסרות לתקופה שיקבע הופעתו של אדם בתור נציגו של הנישום, אם אותו אדם אינו ראוי, לדעתו של הנציב, לשמש נציג או אם אותו אדם התנהג התנהגות בלתי הוגנת בכל ענין הנוגע לפקודה זו, ובלכד שהוראה לפי סעיף קטן זה לא תינתן לפני שניתנה לאותו אדם הזדמנות להשמיע דבריו לפני הנציב; אולם מי שהופעתו נאסרה כאמור, רשאי לערור, תוך 30 יום מיום מתן ההוראה, לפני ועדה שמינה שר האוצר בהודעה שפורסמה ברשומות.

(ג) הנציב לא יאסור הופעתו של עורך דין, של רואה חשבון כמשמעותו בחוק רואי חשבון, תשט"ו-1955²³, או של אדם הראוי לערוך בקורת על פנקסי אגודה שיתופית לפי סעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות²⁴.

החתימה על
הודעות

237. (א) כל הודעה שפקיד השומה חייב למסרה לפי פקודה זו תהא חתומה בידו או בידי אדם או בני אדם שמינה לכך, וכל הודעה שחתימה כאמור מודפסת או כתובה עליה כהלכה היא הודעה בתחוקה, אלא שכל הודעה שבכתב לפי פקודה זו שבה נדרש אדם להמציא לפקיד השומה פרטים, או הודעה לפי פקודה זו שבה נדרשת התייצבותם של אדם או של עד לפני פקיד השומה, תהא חתומה בידו של פקיד השומה או של אדם שהרשה לכך כהלכה.

(ב) חתימה שעל גבי הודעה הנחזית כחתימתו של אדם שנתמנה לכך, יראוה כחתימתו כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

המצאת הודעות

238. (א) הודעה ניתנת להמציאה לאדם בין לידו ובין בדואר רשום לפי מען עסקו או מענו הפרטי כפי שהם ידועים לאחרונה; נשלחה בדואר רשום, יראוה כהודעה שהומצאה ביום הששי שלאחר יום המשלוח, אם נשלחה לבני-אדם בישראל, או למחרת היום שבו היתה ההודעה מגיעה על ידי הדואר בדרך הרגילה, אם נשלחה לבני-אדם שמחוץ לישראל, ולהוכחת המצאה בדרך זו דיה הוכחה שהמכתב המכיל את ההודעה נשלח כראוי ומעון כראוי.

(ב) הודעה שנשלחה כאמור בסעיף קטן (א) והנמען סירב לקבלה, יראוה כאילו הומצאה כדין.

פטור מבולי
דואר

239. כל דו"ח, ידיעות נוספות ומכתבים שבעקבותיהם ותשלומי מס לפי הוראות פקודה זו מותר לשלוח אותם לפקיד השומה פטורים מבולי דואר במעטפות מסומנות ב"מס הכנסה".

עיגול סכומים

240. (א) בחישוב סכום הכנסה חייבת יוגדל או יופחת כל סכום עד ללירה השלמה הקרובה ביותר.

(ב) בחישוב סכום מס שנקבע לנישום לפי הפקודה יוגדל או יופחת כל סכום למחצית הלירה הקרובה ביותר.

ציון שנת מס

241. שנת מס תצויין במספר שנת הלוח שבה מתחילה שנת המס.

²³ ס"ח 173, תשט"ו, עמ' 26.
²⁴ חוקי אי"י, כרך א', פרק ס"ד, עמ' 336.

242. מקום שפקודת המסחר עם האויב, 251939, או חוק נכסי נפקדים, תש"י-1950²⁶, או כל דין אחר הדין במסחר עם האויב או עם נפקדים, משפיעים על אדם או על הכנסה או על נכס, יחולו ההוראות שבתוספת.

243. שר האוצר רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות פקודה זו, ובכלל זה, במיוחד, תקנות בדבר -

(1) טפסים של דוחות, תביעות, הצהרות והודעות לפי פקודה זו;

(2) ביכוי ותשלומי במקור של מס על גמולות וקיצבאות המשתלמות מאוצר המדינה, על הכנסת עבודה או על הכנסה לפי סעיף 2(5);

(3) כל ענין שהפקודה מטמיכה לקבוע בו.

244. שר האוצר רשאי, בצו הטעון אישור הכנסת בדרך החלטה, לשנות את שיעורי הביכויים והזיכויים הנקובים בפקודה זו.

ה ת ו ס פ ת

1. בתוספת זו -

"האפוטרופוס" - הממונה על נכסי האויב שנתמנה לפי סעיף 2 לפקודת המסחר עם האויב, 1939, או האפוטרופוס על נכסי נפקדים כמשמעותו בחוק נכסי נפקדים, תש"י-1950;

"דיני המסחר עם האויב" - פקודת המסחר עם האויב, 1939, או חוק נכסי נפקדים, תש"י-1950, או כל דין אחר הנוגע למסחר עם האויב, או עם נפקדים, וכל מקום שמדובר בתוספת זו על כסף או נכס או הכנסה שקיבל הממונה או שהם בידו - לרבות כסף ונכס או הכנסה המוחזקים לפקודתו;

"נכס" - כמשמעותו בסעיף 9 לפקודת המסחר עם האויב, 1939, או נכס נפקד כמשמעותו בחוק נכסי נפקדים, תש"י-1950;

"נכס חסום" - כסף או נכס שבידי האפוטרופוס;

"הכנסה חסומה" - הכנסה המשתלמת לאפוטרופוס ושהיתה נכללת בהכנסתו החייבת של אדם לשנת מס פלונית, אילולא דיני המסחר עם האויב, ו"בעל הכנסה" - אדם כאמור.

2. הכנסה חסומה יראו כהכנסתו החייבת של בעל הכנסה, ואפשר לשום את האפוטרופוס בשל אותה הכנסה, כדרך שהיה נישום בעל הכנסה אילו היתה נכללת בהכנסתו החייבת לאותה שנה.

3. נישום האפוטרופוס לפי סעיף 2 לתוספת, בשל הכנסה חסומה, או קיבל הכנסה חסומה ששולמה בניכוי מס, והוכח להנחת דעתו של פקידי השומה, שבעל הכנסה החסומה היה זכאי לפי תביעתו להקלה מן המס, אילולא דיני המסחר עם האויב - תוענק זכות זו גם לאפוטרופוס אם בדרך של החזרת תשלום ואם בדרך אחרת.

4. היה פקיד השומה סבור, לפי ידיעות שבידו, שהכנסתו החייבת של יחיד פלוני בעל הכנסה, היתה צריכה לכלול הכנסה שאינה חסומה, רשאי פקיד השומה לשום אותו אדם בשל אותה הכנסה שאינה חסומה ללא הודעת שומה.

5. מס שנשום בו האפוטרופוס לפי סעיף 2 לתוספת בשל הכנסה חסומה, ישלם האפוטרופוס בעצמו או על ידי אחר, מתוך כספי בעל הכנסה שבידו.

²⁵ ע"ר 1930, תוס' 1 מס' 923, עמ' 79.
²⁶ ס"ה 37, תש"י, עמ' 86.

6. מתוך כספי יחיד בעל הכנסה שבידי האפוטרופוס ישלם האפוטרופוס – אם אין הוראה אחרת מפורשת בתוספת זו – כל מס המגיע על פי דרישת פקיד השומה, מאותו יחיד לכל שנת שומה או שנת מס, וכל סכום ששולם כאמור יראוהו כאילו שולם על ידי אותו יחיד; בדרישה כאמור, רשאי פקיד השומה לכלול גם סכום שהשומה בנוגע אליו עדיין משמשת, או עשויה לשמש, נושא להשגה או לערעור.

חובת האפוטרופוס לשלם כל מס המגיע מבעל הכנסה חסומה

7. שחרר האפוטרופוס לאדם או לטובתו או לבא כוחו החוקי כל אשר בידו שאותו אדם היה זכאי לו אילולא דיני המסחר עם האויב, הרי לאתר מכן –

(1) יראו כל הכנסה משוחררת כאמור – כאילו היא של האדם אשר לצרכי פקודה זו היתה הכנסתו אילולא אותם הדינים;

(2) יראו כל מס ששילם האפוטרופוס בדרך ניכוי או בדרך אחרת, בשל אותה הכנסה – כאילו שולם על ידי האדם האמור ויראו כל הקלה שניתנה לאפוטרופוס בשל אותה הכנסה – כאילו ניתנה לאדם האמור;

(3) האדם האמור או בא כוחו יהא רשאי להגיש השגות וערעורים על השומה שנשום בה האפוטרופוס בשל אותה הכנסה כאילו נשום הוא.

התוצאות של שחרור הכנסות

8. אפוטרופוס שנשום לפי הוראות תוספת זו, ולפני השומה או לאחריה, שילם או העביר או שחרר את ההכנסה או חלקה לאדם אחר, או הרשה לעשות כך, יהא אותו חלק מן המס שיש לשלמו לפי השומה ואין האפוטרופוס יכול לשלמו לפי הוראות תוספת זו – חוב המגיע למדינה מאת האדם שרואים אותו כבעל אותה הכנסה לפי סעיף 7 לתוספת, אך בא כוחו החוקי, אם היה זה מקרה שסעיף זה חל עליו, או מן האדם אשר לו שולמה או הועברה או שוחררה ההכנסה, ואותו חלק ייפרע לפי זה והאפוטרופוס יחדל מהיות אחראי למס.

בעל הכנסה ששחרר אחראי לשוובה שלפני הכתרתו

9. על אף ההגבלות שבפקודה זו לעריכת שומה, להשגות ולערעורים, מותר לערוך שומות לפי הסעיפים 2 ו-4 לתוספת בכל עת לפני התאריך שקבע שר האוצר, ולהגיש השגה וערעור על שומה כאמור ותביעה להקלה ממס, בכל עת לפני אותו תאריך.

הקלת ההגבלות בזמן

10. חוקה היא לענין הסעיפים 2-4 לתוספת – זולת אם הוכח היפוכו של דבר – שמאז השלישי בספטמבר 1939 לא חל שום דבר שהיה בו כדי להחליף בעל הכנסה חסומה או בעל נכס חסום ובכל שומה לפי סעיף 2 לתוספת יפורש שמו של בעל ההכנסה.

בני-אדם שהם בחזקת בעל הכנסה

11. מקום שהכנסה ממקור פלוני בשנה פלונית היתה צריכה להשתלם לאפוטרופוס, אילולא העובדה שמאותו מקור לא היתה באותה שנה כל הכנסה מצויה לתשלום, אבל הכנסה זו היתה בכל זאת חייבת במס אילולא דיני המסחר עם האויב, יחולו הוראות התוספת כאילו היתה הכנסה מאותו מקור מצויה לתשלום אותה שנה ובשתלמה לאפוטרופוס.

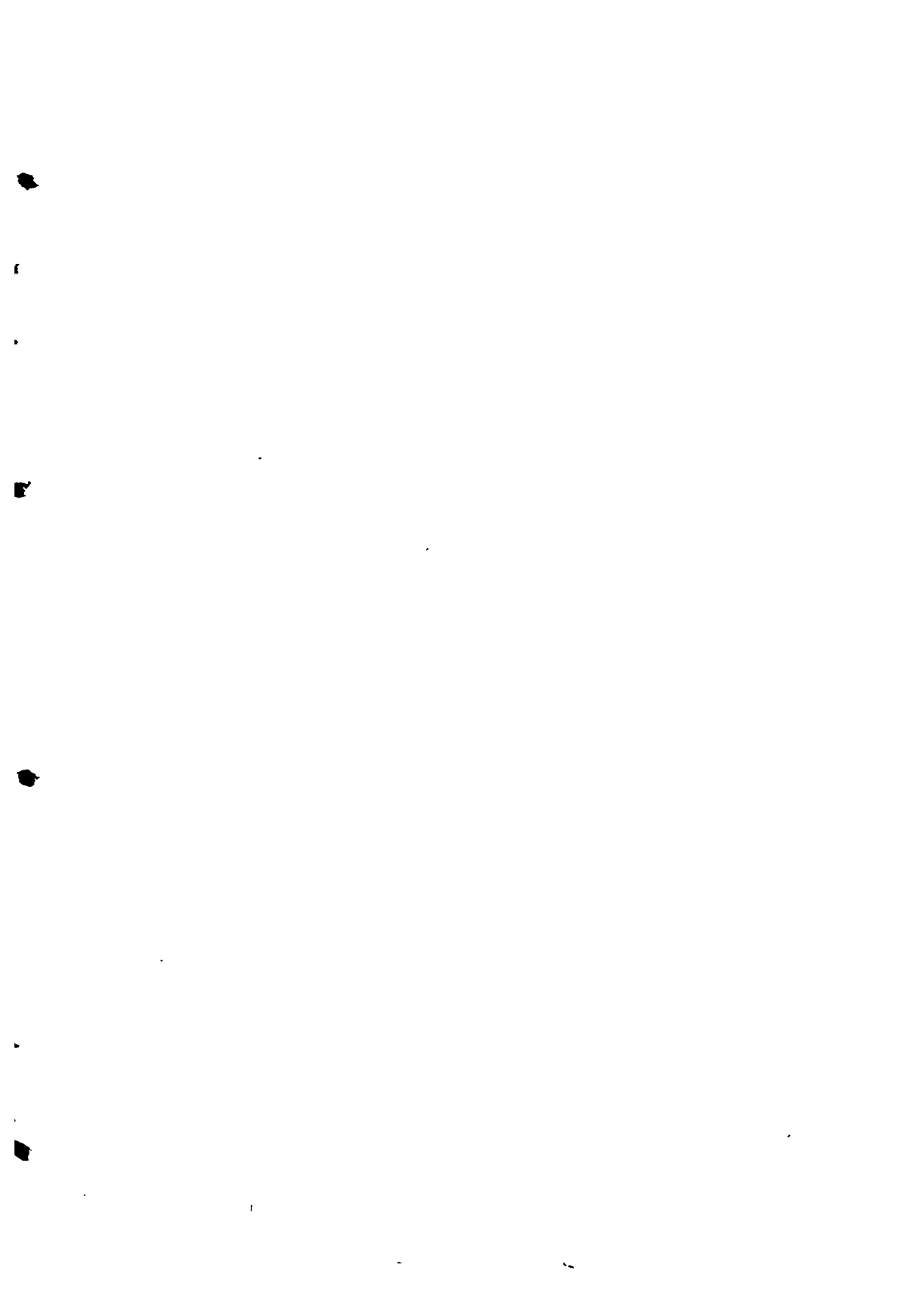
מס על הכנסה שנצמחה וטרם שולמה

12. הוראות תוספת זו יחולו על שנת השומה המתחילה באחד באפריל 1947, ועל כל שנות השומה ושנות המס שלאחריה.

תחולה

פנחס רוזן
שר המשפטים

ה' באייר תשכ"א (21 באפריל 1961)

לוח השוואה לפעיקי הנוסח החדש

בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן
185	א29	122	א19(2)(ד)	59	2	1	
186	ב29	123	א19(2)(ה)	60	(1)5	2	
187	ג29	124	ב19	61	(2)5	3	
188	ד29	125	ג19	62	(3)5	4	
189	ה30	126	ד19	63	(4)5	5	
190	ו30	127	ה22	64	6	6	
191	ז30	128	ו22	65	7	7	
192	ח30	129	ז22(2)(א)	66	(1)1)5	8	
193	ט30(1)43	130	ח22(3)	67	סיפה(5)6		
194	י43(א)	131	ט17	68	א)8(א)7(ל)6	9	
195	יא43(ב)3	132	י17	69	א8	10	
196	יב43(ד)	133	יא8(ב)	70	(1)ב8	11	
197	יג43(ח)	134	יב20(1)	71	(2)ב8	12	
198	יד45	135	יג20(2)3	72	(3)ב8	13	
199	טו47(2)3	136	יד20(4)	73	(4)ב8	14	
200	טז49	137	טו20(5)	74	9	15	
201	יז50	138	טז21	75	(5)ב8	16	
202	יח51	139	יז26(5)6(7)	76	א)11(א)11(ח)	17	
203	יט47(1)	140	יח26(א)1(א)2	77	א)11(ב)11(י)		
204	כ48	141	יט26(1)תנאי(ב)	78	א)11(ג)6(7)	18	
205	כא44	142	כ26(2)	79	א)11(ד)11(ו)	19	
206	כב45	143	כא26(3)	80	א)11(ה)11(ז)	20	
207	כג46	144	כב26(4)	81	א)11(ו)11(ט)	21	
208	כד55	145	כג24(2)א	82	א)11(ז)11(י)	22	
209	כה55	145	כד24(1)ר"ש	83	א)11(ח)11(ט)	23	
210	כז56	147	כה25(1)2(ב)	84	א)11(ט)11(י)	24	
211	כח57	148	כז27	85	א)11(י)11(יא)	25	
212	כט59(1)	149	כח28	86	המשך		
213	ל59(2)	150	כט28	87	א)11(יא)11(יב)	26	
214	לא59(3)	151	ל25(1)	88	סיפה		
215	לב59(4)5	152	לא25(2)	89	א)11(יב)	27	
216	לג60(1)	153	לב25(7)	90	א)11(יג)2(1)	28	
217	לד60(2)4	154	לג25(8)	91	א)11(יד)3(1)	29	
218	לה60(5)	155	לד25(12)	92	א)11(טו)2(1)	30	
219	לו60(6)	156	לה25(6)	93	א)11(טז)3(1)	31	
220	לו60(7)	157	לו25(5)	94	12	32	
221	לז60(8)	158	לו25(3)א	95	18	33	
222	מ61	159	לז25(3)ב	96	14	34	
223	מב68	160	מ25(3)א	97	א)11(יז)	35	
224	מד31	161	מב25(4)	98	א)11(יח)	36	
225	מע32	162	מג25(11)	99	15	37	
226	מד33	163	מג25(13)א	100	א)11(יט)	38	
227	מה48(1)	164	מד25(13)ב	101	א)11(כ)	39	
228	מז48(2)	165	מה25(9)	102	א)11(כא)	40	
229	מח48(3)	166	מז25(10)	103	א)11(כב)	41	
230	מט48(4)	167	מח25(14)	104	א)11(כג)	42	
231	ס48(4)סיפה	168	מט25(10)ב	105	א)11(כד)	43	
232	ס58(6)5	169	ס25(34)	106	א)11(כה)	44	
233	ס42(1)1	170	סא41	107	א)11(כז)	45	
234	ס42(3)	171	סב41(1)	108	א)11(כח)	46	
235	ס42(4)	172	סג42(1)סיפה	109	א)11(כט)	47	
236	ס42(5)	173	סד42(2)	110	א)11(ל)6	48	
237	ס62(1)	174	סה42(3)	111	א)11(לא)	49	
238	ס62(2)	175	סו42(4)	112	א)11(לב)19(1)	50	
239	ס62(3)	176	סז42(6)	113	א)11(לג)19(2)	50	
240	ס62(4)	177	סח42(7)	114	א)11(לד)19(1)	51	
241	ס62(5)	178	סט42(5)	115	א)11(לה)19(1)	52	
242	ס62(6)	179	סא36	116	א)11(לו)19(2)	53	
243	ס62(7)	180	סב37	117	א)11(לז)19(3)	54	
244	ס62(8)	181	סג38	118	א)11(לח)19(2)	55	
תוספת	א)63(א)ב	182	סד39	119	א)11(לט)19(2)	56	
	ב)63(א)ג	183	סה40	120	א)11(לא)19(2)	57	
	ג)63(ד)7	184	סו29	121	א)11(לב)19(2)	58	

לוח השוואה למעיפי הנוסח הישן

בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן
116	36	58	א19(2)ג	21	א11(1)ט	הושמט	1
117	37	59	א19(2)ד	22	א11(1)ט(ו)	1	2
118	38	60	א19(2)ה	23	א11(1)ט(ו)	229	3
119	39	54(ב)	א19(3)	17(9)	א11(1)י	230	א3
120	40	61	ב19			231	א4(1)
107	41	62	ג19	17(10)	א11(1)כ	232	א4(2)
170	א42(1)2	71	ד20(1)	19	א11(1)תנאי	233	א4(3)
171	א42(3)	72	ה20(2)3	24	א11(1)תנאי	234	א4(4)
172	א42(4)	73	ו20(4)		א11(1)תנאי	235	א4(5)6
173	א42(5)	74	ז20(5)	25	המשך	2	א5(1)
		75	ח21		א11(1)תנאי	א8(1)8	א5(1)1
		242	ט22	26	סיפה	3	א5(2)
130	43	65	י23(1)	27	א11(1)א	4	א5(3)
131	א43(א)	66	א23(2)א	30	א11(2)	5	א5(4)
132	א43(ב)ג	67	ב23(3)	31	א11(3)	א8(ב)	א5(5)
133	א43(ד)	83	ג24 רישה	20	א11(4)	א8(ג)	א5(6)
188	א43(ה)1	82	ד24 סיפה	18	א11(5)6(7)	88	א5(1)
189	א43(ז)	84	ה25(1)	32	12	89	א5(2)
134	א43(ח)	82	ו25(2)א	28	א13(1)2	95	א5(3)א
142	44	84	ז25(2)ב	29	א13(3)	96	א5(3)ב
135	45	77	ח26(1)א-ג	34	14	97	א5(3)ג
236	א45	78	ט26(1)תנאי(ב)	35	א14	98	א5(4)
143	א45	79	י26(2)	36	א14	94	א5(5)
144	46	80	א26(3)	37	15	93	א5(6)
140	א47(1)	81	ב26(4)	38	א15	90	א5(7)
136	א47(2)3	76	ג26(5)6(7)	39	א15	91	א5(8)
164	א48(1)	85	ד27	40	א15	102	א5(9)
165	א48(2)	86	ה28	41	א15	103	א5(10)
166	א48(3)	87	ו28	43	א15	99	א5(11)
167	א48(4)	121	ז29	42	א15	92	א5(12)
168	א48(4)סיפה	122	ח29	44	א15	100	א5(13)א
169	א48(5)6	123	ט29	44	16	101	א5(13)ב(ג)
141	א48	124	י29	46	א16	104	א5(14)
137	49	125	א29	48	א16	6	6
138	50	126	ב30	46	א16	7	7
139	51	127	ג30	47	א16	9	א8(1)א-י(ל)-פ
63	52	128	ד30	69	17	70	א8(כ)
64	א52	129	ה30	33	18	10	א8
237	53	161	ו31	49	א19	11	א8(כ1)
238	א54(1)3	162	ז32	50(א)	א19(1)ב	12	א8(כ2)
239	א54(2)	163	ח33	51	א19(1)ב(1)המשך	13	א8(כ3)
145	55	106	ט34	52	א19(1)ב(1)סיפה	14	א8(כ4)
146	א55	108	י35(1)	250	א19(2)ב	16	א8(כ5)
147	56	110	א35(2)	53	א19(ג)	15	9
148	57	111	ב35(3)	54(א)	א19(1)	68	10
149	א59(1)	112	ג35(4)	55	א19(2)	105	110
150	א59(2)	115	ד35(5)	56	א19(2)א		א11(1)א-ח
151	א59(3)	113	ה35(6)	57	א19(2)ב		א17(1)-8
		114	ו35(7)				

לוח השוואה לסעיפי הנוסח הישן

בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן	בנוסח החדש	בנוסח הישן
217	77	199	הגדרות (1)73	183	(ג)63	152	(5)(4)59
219	(1)78	201	(2)73	184	(ד)63	153	(1)60
218	(2)78	202	(3)73	187	(ה)63	154	(4)-(2)60
220	79	203	(4)73	185	(ו)63	155	(5)60
221	א79	204	(5)73	186	(ז)63	156	(6)60
222	(1)ב79	205	(6)73	191	א63	157	(7)60
223	(2)ב79	206	(9)(8)(7)73	190	(ג)(א)(1)64	158	(8)60
224	ב79	207	(10)73	193	(ב)(1)64	159	61
225	ד79	208	(11)73	192	65	174	(1)62
226	80	209	(12)73	194	66	175	(2)62
227	א30	210	(13)73	195	67	176	(3)62
228	81	212	(1)74	160	68	177	(4)62
240	א81	213	(2)74	196	(4)(1)72	178	(5)62
241	ב81	211	(ד)(2)74	197	(5)72	179	(6)62
243	82	214	א74	198	(6)72	180	(7)62
244	א82	215	75	200	(1)73	181	(8)62
תוספת	תוספת	216	76			182	(ב)(א)63

מונחים המשמשים בפקודת מס הכנסה

Evasion of tax	התחמקות ממס	Ascendants	אבות
Allow	היתר	Fraternity	אגודת אחים
Credit	זכויות (זיכוי)	House property	אחוזת בית
Copyright	זכויות יוצרים	Enforcement	אכיפה
Fellowship	חברותה	— to enforce	— לאכוף
Premises	חצרים	Estimation	אומדן
Goods	טובין	— to estimate	— לאמוד
Receiver	כונס נכסים	Annuity	אנונה
Implements	כלי מלאכה	Delegation of powers	אצילת סמכויות
Utensils	כלי שרת	— to delegate	— לאצול
Design	מדגם	Under	בחסר
Plant	מוצבה	— under assessed	— נשום בחסר
Rente	מלוג	Over	ביתר
Transmission	ממסר	— over assessed	— נשום ביתר
Double taxation	מסי-כפול	Wear and tear	בלאי
Instrument	מסמך	Return	דין וחשבון (דוחות) (דוחות)
Gratuity	מענק	Expenses	הוצאות
Scholarship	מענק לימודים	Parents	הורים
Custody	משמורת	Refund	החזר
Purports	נחזה (במסמך)	Bonus	הטבה
Accrued	נצמח (ה)	Taxable income	הכנסה טעונת מס
Assessed	נשום (נישום)	Chargeable income	הכנסה חייבת (חייבת)
Cost	עלות	Avoidance of tax	המנעות ממס
Original Cost	עלות מקורית	Service	המצאה
Adventure	עסק אקראי	Objection	השגה (לפני רשות מינהלית על החלטתה)
Transaction	עסקה (עסקאות)	Derive	הפק
Security	ערובה	Recover	הפצע (היפצע)
Appeal	ערעור (לפני בית המשפט)	Reserve	הפרשה (המנוכה מן הרכוש)
Appeal	ערר (לפני רשות מינהלית על החלטת הרשות הכפופה לה)	Relief	הקלה

Allowance	קְצוּבָה	Reserve	שְׂמֵרָה
Assess	שָׂם	Depreciation	פְּחָת
Transshipment	שְׁטֵעוֹן (שיטעון)	Blending	פְּטוּם (פיטום)
—to transship	— לְשַׁטֵּן	Exemption	פְּטוּר
Indemnity	שְׂפּוּי (שיפוי)	Incapacitated person	פְּסוּל-דִּין
Percentage	תְּאֵחָה	Descendants	צְאָצְאִים
Royalties	תְּמַלּוּגִים	Set-off	קִזּוֹחַ (קיזוח)
Document	תְּעוּדָה	Minor	קַטִּין
Receivings	תְּקַבּוּלִים	Pension	קְצִבָּה (קצבאות)

מהדורת שניה, כ"ו באלול תשכ"א, 7.9.1961

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי, ירושלים

המחיר 1.25 ל"י